

Səid ibn Əli ibn Vəhf əl-Qahtani

MÜSƏLMANIN QALASI

Dua və zikrlər

Tərcümə Əlixan Musayev

حصن المسلم

من أذكار الكتاب و السنة

الفقير إلى الله تعالى

سعيد بن علي بن وهف القحطاني

المترجم – علي خان موسايف البكوي

Tərcüməçi: Əlixan Musayev

İxtisas

**Redaktorları: Mübariz Qarayev
Adil Rəcəbov**

**Redaktorlar: Fikrət Allahverdiyev
Xəyyam Rəfili**

Mərhəmətli, Rəhmli Allahın adı ilə!

Müqəddimə

Şübhəsiz ki, həmd Allaha məxsusdur! Biz Ona həmd edir, Onu köməyə çağırır, Ondən bağışlanma və bizi doğru yola yönəltməyi diləyir, nəflərimizin şərindən və pis əməllərimizdən qorunmaq üçün yalnız Ona pənah aparırıq. Allah kimə hidayət verərsə o, doğru yolda olar, kimi azdırarsa onu doğru yola yönəldən tapılmaz. Mən şahidlik edirəm ki, Allahdan başqa ibadətə haqqı olan məbud yoxdur, təkdir, şəriki yoxdur və şahidlik edirəm ki, Muhəmməd Onun qulu və elçisidir. Ona, onun ailəsinə, onun əshabələrinə və Qiyamət gününədək gözəl tərzdə onların ardınca gedənlərə Allahın salavatı və çoxlu salamı olsun!

Bu, mənim “Quran və Sünnədən götürülmüş zikrlər, dualar və ovsunla müalicə” kitabımdan ixtisar etdiyim müxtəsər variantdır. Səfərdə daşınması asan olsun deyə onun “zikrlər” bölməsini saxlayıb qalan hissəsini ixtisar etdim.

Mən bu kitabda ancaq zikrlərin mətnini yazmış və hər zikrin mənbəsini göstərmək üçün orijinalda olan bir və ya iki mənbəni qeyd etməklə kifayətlənmişəm. Hədisi rəvayət edən əshabənin kim olduğunu öyrənmək və ya daha çox mənbəni bilmək istəyən kəs orijinala müraciət etsin. Qüdrət və qüvvət sahibi olan Allaha – Onun gözəl adları və uca sifətləri ilə yalvarıram ki, bunu Kəramətli Üzü xatirinə olan xalis əməllərdən etsin, həyatımda və ölümümdən sonra onunla mənə, habelə onu oxuyan, çap edən və yayılmasına can atan hər kəsə fayda versin. Şübhəsiz ki, pak və müqəddəs Allah bunlara hamidir və buna qadirdir. Peyğəmbərimiz Muhəmmədə, onun ailəsinə, onun əshabələrinə və Qiyamət gününədək gözəl tərzdə onların ardınca gedənlərə Allahın salavatı və salamı olsun!

*Müəllif.
Hicri 1409-cu il, Səfər ayı.*

Zikrin fəziləti

Uca Allah buyurur:

﴿فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ﴾

«Məni yad edin ki, Mən də sizi yad edim! Mənə şükür edin, Mənə küfr etməyin». ¹

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا﴾

«Ey iman gətirənlər! Allahı çox-çox zikr edin». ²

﴿وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُم مَّغْفِرَةً وَأَجْرًا

عَظِيمًا﴾

«...Allahı çox zikr edən kişilər və qadınlar üçün Allah bağışlanma və böyük mükafat hazırlamışdır». ³

¹ əl-Bəqərə, 152.

² əl-Əhzab, 41.

³ əl-Əhzab, 35.

﴿وَأَذْكُرُ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ
بِالْعُدُوِّ وَالْأَصَالِ وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ﴾

«Səhər-axşam ürəyində yalvararaq və qorxaraq, səsi qaldırmadan Rəbbini yad et və qafillərdən olma!»¹

Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «Rəbbini yad edənlə Rəbbini yad etməyənin misalı diri ilə ölünün misalına bənzəyir».²

Başqa bir rəvayətdə səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «Sizə əməllərinizin ən xeyirlisini, Sahibiniz yanında ən təmiz olanını, dərəcələriniz içində ən yüksəyini, sizin üçün qızıl-gümüş xərcləməkdən daha xeyirlisini, düşməninizlə qarşılaşıb onların boyunlarını vurmağınızdan, onların da sizin boyunlarınızı vurmasından daha xeyirlisini sizə

¹ əl-Ə'raf, 205.

² «Fəthul-Bari», 11/208; Muslim isə bu hədisi belə rəvayət etmişdir: «Allah yad edilən evlə Allah yad edilməyən evin misalı diri ilə ölünün misalına bənzəyir». 1/539.

bildirimmi?» (Əshabələr) dedilər: «Bəli!» O dedi: «Uca Allahı zikr etməkdir».¹

Peyğəmbər *səllallahu aleyhi və səlləm* demişdir: «Uca Allah buyurur: «Mən qulumun barəmdəki zənni yanında yam. Məni yad etdikcə onunlayam. O Məni öz-özlüyündə yad etsə, Mən də onu Öz-Özlüyümdə yad edərəm. O Məni camaatın yanında yad etsə, Mən onu onlardan daha xeyirli camaatın (mələklərin) yanında yad edərəm. O Mənə bir qarış yaxınlaşsa, Mən ona bir dirsək yaxınlaşaram. O Mənə bir dirsək yaxınlaşsa, Mən ona bir qulac yaxınlaşaram. O Mənə doğru yeriylərək gəlsə, Mən ona doğru yüyürərək gələrəm».²

Abdullah ibn Busr Allah ondan razı olsun rəvayət edir ki, bir kişi (Peyğəmbərə *səllallahu aleyhi və səlləm*) dedi: «Ey Allahın elçisi! İslam ayinlərinin çoxluğu mənə ağır gəlir. Mənə elə bir şey öyrət ki, ondan

¹ ət-Tirmizi, 5/459; İbn Macə, 2/1245. Bax: «Səhih ibn Macə», 2/316; «Səhihu-t-Tirmizi», 3/139.

² əl-Buxari, 8/171; Muslim, 4/2061. Bu, əl-Buxarinin mətnidir.

bərk-bərk yapışım». O dedi: «Çalış ki, dilin daim Allahı zikr etməklə islaq qalsın».¹

Peyğəmbər *səllallahu aleyhi və səlləm* demişdir: «Kim Allahın Kitabından bir hərf oxusa, bununla ona bir savab yazılır. Bu savab isə on savab misindədir. Mən demirəm «əlif, ləm, mim» bir hərfdir. Əksinə, əlif bir hərf, ləm bir hərf, mim bir hərfdir».²

Uqbə ibn Amir Allah ondan razı olsun demişdir: «Biz Süffədə³ olarkən Peyğəmbər *səllallahu aleyhi və səlləm* gəlib dedi: «Hansınız hər səhər Büthan yaxud əl-Əqiq vadisinə gedib günah işləmədən və qohumluq əlaqələrini kəsmədən oradan hörgüclü iki maya dəvə gətirmək istəyir». Biz dedik «Ey Allahın elçisi! Biz bunu istəyirik». O dedi: «Sizlərdən biri səhər məscidə gedib qüdrət və qüvvət sahibi olan Allahın Kitabından iki ayə

¹ Ət-Tirmizi, 5/458; İbn Macə, 2/1246. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/139; «Səhih ibn Macə», 2/317.

² Ət-Tirmizi, 5/175; Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/9 və «Səhihul-Camiu-s-Səğir», 5/340.

³ [Süffə - Peyğəmbər *səllallahu aleyhi və səlləm*in məscidində evsizlər üçün ayrılmış bir yerdir.]

öyrənərsə yaxud (onları) oxuyarsa, bu onun üçün iki dəvədən daha xeyirli olar. Üç (ayə) onun üçün üç (dəvədən), dörd (ayə) onun üçün dörd (dəvədən) daha xeyirli olar. (Öyrənilən və oxunulan) ayələrin sayı nə qədərdirsə, o qədər də dəvələrdən daha xeyirlidir». ¹

Peyğəmbər *səllallahu aleyhi və səlləm* demişdir: «Kim oturduğu (hər hansı) bir yerdə Allahı yad etməsə, (Axirətdə) Allah onu peşmançılığa məruz qoyar. Kim uzandığı (hər hansı) bir yataqda Allahı yad etməsə, (Axirətdə) Allah onu peşmançılığa məruz qoyar». ²

Peyğəmbər *səllallahu aleyhi və səlləm* demişdir: «Hər hansı bir məclisdə oturub, orada Allahı yad etməyən və öz peyğəmbərinə salavat gətirməyən bir camaat (Qiyamət günü) mütləq peşmançılığa məruz qalar. Sonra Allah istəsə onlara əzab verər, istəsə onları bağışlayar». ³

¹ Muslim, 1/553.

² Əbu Davud, 4/264 və başqaları. Bax: «Səhihul-Cami», 5/342.

³ Ət-Tirmizi. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/140.

Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «O camaat ki, məclisdən Allahı zikr etməmiş qalxırlar, onlar uzunqulaq leşi üzərindən qalxmış kimidirlər. Buna görə onlar peşman olacaqlar».¹

¹ Əbu Davud, 4/264; Əhməd, 2/389; Bax: «Səhihul-Cami», 5/176.

(1) Yuxudan oyanarkən edilən zikrlər

۱ - ((الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحْيَانَا بَعْدَ مَا أَمَاتَنَا وَإِلَيْهِ النُّشُورُ))

1. [Əlhəmdulilləhil-ləzi əhyanə bə'də mə əmatənə və ileyhin-nuşur.]

1. «Bizi öldürdükdən sonra dirildən Allaha həmd olsun. (Ölüb dirildikdən sonra isə) qayıdış Onadır».¹

۲ - ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، رَبِّ اغْفِرْ لِي))

2. [Lə ilahə illəllahu vəhdahu lə şərikə ləhu, ləhul-mulku və ləhul-həmdu və huvə alə kulli şeyin qadir, subhanallahi, vəlhəmdulilləhi, və lə ilahə illəllahu, vəllahu Əkbər, və lə həulə

¹ Fəthul-Bari, 11/113; Muslim, 4/2083.

və lə quvvətə illə billəhil-aliyyil-azim,
rabbiğfir liy]

2. «Allahdan başqa məbud yoxdur, O təkdir, Onun şəriki yoxdur. Mülk Onundur və həmd Onadır! O hər şeyə Qadirdir. Allah pak və müqəddəsdir. Həmd Allahadır. Allahdan başqa məbud yoxdur. Allah ən Böyükdür. Qüdrət və güc yalnız Uca və Böyük Allahdadır! Ey Rəbbim məni bağışla!»¹

۳ - ((الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَافَانِي فِي جَسَدِي، وَزَدَّ عَلَيَّ رُوحِي، وَأَذِنَ لِي بِذِكْرِهِ))

3. [Əlhəmdulilləhil-ləzi afəniy fi cəsədiy,
və raddə aleyyə ruhiy, və əzinə liy bizikrihi]

¹ «Kim gecə oyanarkən bunları desə, bağışlanar, dua etsə ona cavab verilər. Qalxıb dəstəmaz alsə, sonra namaz qılsa, namazı qəbul olunar». «Fəthul-Bari», 3/39 və başqaları. Bu, ibn Macənin mətnidir. Bax: «Səhih ibn Macə», 2/335.

3. «Bədənimə salamətliq verən, ruhumu mənə qaytaran və mənə Onu yad etməyə izin verən Allaha həmd olsun!»¹

٤ - ﴿إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَآيَاتٍ لِأُولِي الْأَلْبَابِ ۗ الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَمًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَطْلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ۗ رَبَّنَا إِنَّكَ مَن تَدْخُلِ النَّارَ فَقَدْ أَخْزَيْتَهُ ۗ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِن أَنْصَارٍ ۗ رَبَّنَا إِنَّا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلْإِيمَانِ أَنْ ءَامِنُوا بِرَبِّكُمْ فَءَامَنَّا رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ ۗ رَبَّنَا وَءَاتِنَا مَا وَعَدْتَنَا عَلَىٰ رُسُلِكَ وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَمَةِ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ ۗ فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أُضِيعُ عَمَلَ عَمَلٍ مِّنْكُمْ مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْشِئَ بَعْضُكُمْ مِّنْ بَعْضٍ ۗ فَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَأُخْرِجُوا مِن دِيَرِهِمْ وَأُودُوا فِي سَبِيلِي

¹ at-Tirmizi, 5/473. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/144.

وَقَاتِلُوا وَقَاتِلُوا لَأَكْفِرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَا دُخْلَنَّهُمْ جَنَّتِ تَجْرِي مِنْ
 تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ثَوَابًا مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الثَّوَابِ ﴿٩٤﴾ لَا
 يَغُرَّنَّكَ تَقَلُّبُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي الْبِلَادِ ﴿٩٥﴾ مَتَّعُ قَلِيلٌ ثُمَّ مَأْوَاهُمْ
 جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمِهَادُ ﴿٩٦﴾ لَكِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ لَهُمْ جَنَّتٌ تَجْرِي
 مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا نَزُلًا مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ
 لِلْأَبْرَارِ ﴿٩٧﴾ وَإِنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَمَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْكُمْ وَمَا
 أُنزِلَ إِلَيْهِمْ خَلَّشِعِينَ لِلَّهِ لَا يَشْتَرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا أُولَئِكَ لَهُمْ
 أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٩٨﴾ يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا
 أَصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٩٩﴾

4. «Həqiqətən, göylərin və yerin yaradılmasında, gecə ilə gündüzün bir-birini əvəz etməsində ağıl sahibləri üçün dəlillər vardır. O kəslər ki, ayaq üstə olanda da, oturanda da, uzananda da Allahu yad edir, göylərin və yerin yaradılması haqqında düşüncülər (və deyirlər): «Ey Rəbbimiz! Sən

bunları əbəs yerə yaratmamısan. Sən pak və müqəddəssən. Bizi Odun əzabından qoru! Ey Rəbbimiz! Sən Oda daxil etdiyin kəsi əlbəttə, rüsvay edərsən. Zalımların köməkçiləri olmaz. Ey Rəbbimiz! Həqiqətən, biz: «Rəbbinizə iman gətirin!» – deyə imana çağıran bir kimsənin çağırışını eşidib iman gətirdik. Ey Rəbbimiz! Günahlarımızı bizə bağışla, təqsirlərimizdən keç və canımızı itaətkarlarla (möminlərlə) bir yerdə al! Ey Rəbbimiz! Öz elçilərinin vasitəsi ilə bizə vəd etdiklərini ver və qiyamət günü bizi rüsvay etmə! Şübhəsiz ki, Sən vədə xilaf çıxmırsan!» Onların Rəbbi onlara cavab verdi: «Mən, sizlərdən – istər kişi, istərsə də qadın olsun – heç bir iş görənin əməyini puç etmərəm. Siz bir-birinizdənsiniz (dində kişi və qadın eynidir). Hicrət edənlərin, öz yurdlarından çıxarılanların, Mənim yolumda əziyyətə düşən olanların, vuruşanların və öldürülənlərin əlbəttə təqsirlərindən keçəcək və onları (ağacları) altından çaylar axan cənnətlərə daxil edəcəyəm. (Bu, onlar üçün) Allahdan bir mükafatdır. Gözəl mükafat yalnız Allah

yanındadır». Qoy kafirlərin diyarbədiyar gəzib-dolaşması səni aldatmasın! Bu, az (yaxud keçici) bir zövqdür. Sonra isə onların məskəni Cəhənnəmdir. Ora nə pis yataqdır! Lakin öz Rəbbindən qorxanlar üçün [ağacları] altından çaylar axan cənnətlər vardır ki, onlar orada əbədi qalacaqlar. (Bu, onlar üçün) Allahdan bir ziyafətdir. Allah yanında olan (nemətlər) itaətkarlar (möminlər) üçün daha xeyirlidir. Həqiqətən, Kitab əhlindən elələri də vardır ki, Allaha müti olaraq həm Allaha, həm sizə nazil edilənə, həm də özlərinə nazil edilənə inanır, Allahın ayələrini ucuz qiymətə satmırlar. Onların öz Rəbbi yanında mükafatları vardır. Şübhəsiz ki, Allah tez haqq-hesab çəkəndir. Ey iman gətirənlər! Səbir edin, dözümlü olun, (sərhəd boyu) növbə ilə keşik çəkin və Allahdan qorxun ki, bəlkə nicat tapasınız!» (Ali-İmran, 190-200)¹

(2) Paltar geyinərkən edilən dua

¹ «Fəthul-Bari», 8/237; Muslim, 1/530.

٥ - ((الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي كَسَانِي هَذَا (التَّوْب) وَرَزَقَنِيهِ مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ مِنِّي
وَلَا قُوَّةَ))

5. [Əlhəmdulilləhil-ləzi kəsaniy həzə (əs-səubə) və razəqaniyhi min ğayri haulin minniy və lə quvvətin]

5. «Bunu (bu paltarı) mənə geyindirən və özüm heç bir qüdrət və güc sərf etmədən onu mənə bəxş edən Allaha həmd olsun!»¹

(3) Təzə paltar geyinərkən edilən dua

٦ - ((اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ كَسَوْتَنِيهِ، أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِهِ وَخَيْرِ مَا صُنِعَ
لَهُ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهِ وَشَرِّ مَا صُنِعَ لَهُ))

6. [Allahummə, ləkəl-həmdü əntə kəsəutəniyhi, əs'əlukə min xayrihi və xayri mə sunia ləhu və əuzu bikə min şərrihi və şərri mə sunia ləhu]

¹ Bunu – ən-Nəsai müstəsna olmaqla – «Sünən» əsərlərinin müəllifləri rəvayət etmişlər. Bax: «İrvaul-Ğəlib», 7/47.

6. «Allahım, Həmd Sənədir! Bunu mənə Sən geyindiridin. Onun xeyrini və onun istifadəsinin xeyrini Səndən diləyirik! Onun şərindən və onun istifadəsinin şərindən Sənə sığınırıq!»¹

(4) Təzə paltar geyinən üçün edilən dua

((تُبْلِي وَيُخْلِِفُ اللَّهُ تَعَالَى)) - ٧

7. [Tubliy və yuxlifullahu təalə]

7. «(Bunu) köhnəldəsən, Uca Allah da yenisini versin!»²

((الْبِسَ جَدِيدًا، وَعِشْ حَمِيدًا، وَمُتْ شَهِيدًا)) - ٨

8. [İlbis cədiydən, və iş həmiydən, və mut şəhiydən]

8. «Təzə geyinəsən, həmd edərək yaşayasan və şəhid olaraq öləsən!»¹

¹ Əbu Davud, ət-Tirmizi və əl-Bəğəvi. Bax: «Müxtəsər Şəmaili-t-Tirmizi», cəh. 47.

² Əbu Davud, 4/41. Bax: «Səhih Əbu Davud», 2/760.

(5) Paltarı soyunarkən nə deyilir

((بِسْمِ اللّٰهِ)) - ۹

9. [Bismilləh]

9. «Allahın adı ilə!»²

(6) Ayaqyoluna girərkən edilən dua

(([بِسْمِ اللّٰهِ] اللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَعُوْذُ بِكَ مِنَ الْحَبْثِ وَالْحَبَائِثِ)) - ۱۰

10. [Bismilləh] [Allahummə inniy əuzu bikə minəl-xubsi vəl-xəbais]

10. «(Allahın adı ilə!) Allahım, pislikdən və pis əməllərdən (erkək və dişə cinlərdən) Sənə sığınırım!»³

¹ İbn Macə, 2/1178 və əl-Bəğəvi, 12/41. Bax: «Səhih İin Macə», 2/275.

² ət-Tirmizi, 2/505 və başqaları. Bax: «İrvaul-Ğəlib», № 49 və «Səhihul-Cami», 3/203.

³ əl-Buxari, 1/45; Muslim, 1/283. Əvvəldəki “Bismilləh!” Səid ibn Mənsurun əlavəsidir. Bax: «Fəthul-Bari», 1/244.

(7) Ayaqyolundan çıxarkən edilən dua

((عَفْرَانِكَ)) - ۱۱

11. [Ğufranəkə]

11. «(Allahım!) Məni bağışla!»¹

(8) Dəstəməzdən əvvəl edilən zikr

((بِسْمِ اللَّهِ)) - ۱۲

12. [Bismilləh]

12. «Allahın adı ilə!»²

¹ Bunu – ən-Nəsai müstəsna olmaqla – «Sünən» əsərlərinin müəllifləri rəvayət etmişlər. ən-Nəsai isə «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl», əsərində rəvayət etmişdir. Bax: «Zadul-Məad», 2/387.

² Əbu Davud, ibn Macə və Əhməd. [Bu, “həsən” hədisdir.] Bax: «İrvaul-Ğəlil», 1/122.

(9) Dəstəməzdan sonra edilən zikr

۱۳ - ((أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ...))

13. [Əşhədu ən lə ilahə illəllahu vəhdəhu lə şərikə ləhu və əşhədu ənnə Muhəmmədən abduhu və Rasuluhu]

13. «Mən şahidlik edirəm ki, Allahdan başqa məbud yoxdur, O təkdir, Onun şəriki yoxdur və şahidlik edirəm ki, Muhəmməd Onun qulu və elçisidir!»¹

۱۴ - ((اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَّابِينَ وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ))

14. [Allahumməc'alni minət-təvvabiynə vəc'alniy minəl-mutətahhiriyn]

¹ Muslim, 1/209.

14. «Allahım! Məni tövbə edənlərdən et! Və məni təmizləyənlərdən et!»¹

۱۵ - ((سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَسْتَغْفِرُكَ
وَأَتُوبُ إِلَيْكَ))

15. [Subhanəkəllahummə və bihəmdik, əşhədu ən lə ilahə illə əntə, əstəğfirukə və ətubu ileyk]

15. «Allahım, Sən pak və müqəddəsən! Sənə həmd olsun. Şahidlik edirəm ki, Səndən başqa məbud yoxdur. Səndən bağışlanma diləyir, Sənə tövbə edirəm».²

(10) Evdən çıxarkən edilən zikr

۱۶ - ((بِسْمِ اللَّهِ، تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ))

¹ Ət-Tirmizi, 1/78. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 1/18.

² Ən-Nəσαι «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl», səh. 173. Bax: «İrvaul-Ğəlib», 1/135 və 2/94.

16. [Bismilləh, təvəkkəltu aləllahi və lə həulə və lə quvvətə illə billəh]

16. «Allahın adı ilə! Allaha təvəkkül etdim. Qüdrət və güc yalnız Allahdadır!»¹

۱۷ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَضِلَّ أَوْ أُضِلَّ، أَوْ أَزِلَّ أَوْ أُزَلَ، أَوْ أَظْلِمَ أَوْ أُظْلَمَ، أَوْ أَجْهَلَ أَوْ يُجْهَلَ عَلَيَّ))

17. [Allahummə inniy əuzu bikə ən ədillə, əu udallə, əu əzillə, əu uzəllə, əu əzlimə, əu uzləmə, əu əchələ, əu yuchələ aleyyə]

17. «Allahım! Doğru yoldan azmaqdan və ya azdırılmaqdan, çaşmaqdan və ya çaşdırılmaqdan, zülm etməkdən və ya zülmə məruz qalmaqdan, cahil olmaqdan və ya mənə qarşı cahillik edilməsindən Sənə sığınırım».²

¹ Əbu Davud, 4/325 və ət-Tirmizi, 5/490. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/151.

² «Sünən» əsərlərinin müəllifləri. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/152 və «Səhih ibn Macə», 2/336.

(11) Evə girərkən edilən zikr

۱۸ - ((بِسْمِ اللّٰهِ وَجَعَلْنَا، وَبِسْمِ اللّٰهِ خَرَجْنَا، وَعَلَى رَبِّنَا تَوَكَّلْنَا))

18. [Bismilləhi vələcnə və bismilləhi xaracnə və alə Rabbinə təvəkkəlnə]

18. «Allahın adı ilə girdik, Allahın adı ilə çıxdıq və Rəbbimizə təvəkkül etdik!»¹ (Bu zikri etdikdən) sonra ailəsinə salam versin.

(12) Məscidə gedərkən edilən dua

۱۹ - ((اللّٰهُمَّ اجْعَلْ فِي قَلْبِي نُورًا، وَفِي لِسَانِي نُورًا، وَفِي سَمْعِي نُورًا، وَفِي بَصَرِي نُورًا، وَمِنْ فَوْقِي نُورًا، وَمِنْ تَحْتِي نُورًا، وَعَنْ يَمِينِي نُورًا، وَعَنْ شِمَالِي نُورًا، وَمِنْ أَمَامِي نُورًا، وَمِنْ خَلْفِي نُورًا، وَاجْعَلْ فِي نَفْسِي نُورًا،

¹ Əbu Davud, 4/325; İbn Baz, bu hədisin isnadını “həsən” hesab etmişdir. «Tuhfətul-Əxyar» səh. 28. “Səhih Muslim” də isə: «Evinə girən adam həm evə daxil olarkən, həm də yemək yeyərkən Allahı zikr etsə, şeytanlar deyərlər: Sizin nə gecələməyə yeriniz, nə də şam yeməyiniz var!» № 2018.

وَأَعْظَمَ لِي نُورًا، وَعَظَّمْ لِي نُورًا، وَاجْعَلْ لِي نُورًا، وَاجْعَلْنِي نُورًا، اللَّهُمَّ
 أَعْطِنِي نُورًا، وَاجْعَلْ فِي عَصِي نُورًا، وَفِي لَحْمِي نُورًا، وَفِي دَمِي نُورًا، وَفِي
 شَعْرِي نُورًا، وَفِي بَشْرِي نُورًا،)) [اللَّهُمَّ اجْعَلْ لِي نُورًا فِي قَبْرِي.. وَ نُورًا فِي
 عِظَامِي] [وَزِدْنِي نُورًا، وَزِدْنِي نُورًا، وَزِدْنِي نُورًا،] [وَهَبْ لِي نُورًا عَلَى نُورٍ]

19. [Allahumməc'al fi qalbiy nuran və fi
 lisəniy nuran və fi səm'iy nuran və fi basariy
 nuran və min fəvqiy nuran və min təhtiy nuran
 və an yəmiyniy nuran və an şimaliy nuran və
 min əməmiy nuran və min xəlfiy nuran, vəc'al fi
 nəfsiy nuran və a'zim liy nuran və azzım liy
 nuran, vəc'al liy nuran, vəc'alniy nuran.
 Allahummə ə'tiniy nuran, vəc'al fi asəbiy nuran
 və fi ləhmiy nuran və fi dəmiy nuran və fi şə'riy
 nuran və fi bəşəriy nuran] [«Allahumməc'al liy
 nuran fi qabriy.. və nuran fi ızamiy»] [«və
 zidniy nuran, və zidniy nuran, və zidniy nuran»]
 [«və həb liy nuran alə nurin»]

19. «Allahım! Qəlbimə və dilimə nur saç! Qulağıma və gözümə nur saç! Başımın üstündən və ayağımın altından nur saç! Sağımdan və solumdan nur saç! Önümə və arxama nur saç! Nəfsimi nurlandır! Mənim üçün böyük bir nur və uca bir nur saç! Mənim üçün nur et və məni nurlu et! Allahım mənə nur bəxş et! Sinirimi nurlu et! Ətimi və qanıma nurlu et! Saçımı və dərimi nurlu et!»¹ [«Allahım! Qəbrimə nur saç! Sümüyümü nurlandır!»]² [«Nurumu artır, nurumu artır, nurumu artır!»]³ [«Mənə nur üzərindən nur bəxş et!»]⁴

¹ «Fəthul-Bari», 11/116, № 6316. Bu onun mətnidir. Muslim, 1/526, 529, 530, № 763.

² ət-Tirmizi, 5/483, № 3419.

³ əl-Buxari, «Ədəbul-Mufrad», № 695, səh, 258; əl-Albani bu hədisin isnadını “səhih” hesab etmişdir, «Səhih Ədəbul-Mufrad», № 536.

⁴ İbn Həcər bunu «Fəthul-Bari», 11/118 əsərində gətirmiş və ibn Əbu Asimin «Dua» əsərində olduğunu qeyd etmişdir. = = O demişdir: «Müxtəlif rəvayətlərlə iyirmi beş xislət varid olmuşdur».

(13) Məscidə girərkən edilən dua

۲۰ - ((أَعُوذُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ، وَبِوَجْهِهِ الْكَرِيمِ، وَسُلْطَانِهِ الْقَدِيمِ، مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ [بِسْمِ اللَّهِ، وَالصَّلَاةُ] [وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ] اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ))

20. [Əuzu billəhil-azim və bivəchihil-kərim və sultanihil-qadim minəş-şeytanir-racim [Bismilləh, vəs-səlatu] [vəs-səlamu alə Rasulilləh] Allahumməftəh liy əbvabə rahmətikə]

20. «Daşqalaq olunmuş [Allahın rəhmətindən qovulmuş, lənətə gəlmiş] şeytandan Böyük Allaha, Onun kəramətli Üzünə və əzəli hökmünə pənah aparıram. ¹ [Allahın adı ilə! Salavat]² [və salam

¹ Əbu Davud. Bax: «Səhihul-Cami», № 4591.

² İbn əs-Sunni rəvayət edib, № 88. əl-Albani onu “həsən” hədis hesab etmişdir.

olsun Allahın elçisinə!] ¹ [Allahım! Öz mərhəmət qapılarını mənim üçün aç!]»²

(14) Məsciddən çıxarkən edilən dua

۲۱ - ((بِسْمِ اللّٰهِ وَالصَّلَاةِ وَالسَّلَامِ عَلَى رَسُوْلِ اللّٰهِ، اللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ، اللّٰهُمَّ اغْصِنِيْ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيْمِ))

21. [Bismilləh, vəs-səlatu vəs-səlamu alə Rasulilləh. Allahummə inniy əs'əlukə min fadlıkə. Allahummə'sınniy minəş-şeytanir-racim]

21. «Allahın adı ilə! Salavat və salam olsun Allahın elçisinə! Allahım! Sənin lütfündən diləyirəm. Allahım! Məni daşqalaq olunmuş

¹ Əbu Davud, 1/126. Bax: «Səhihul-Cami», 1/528.

² Muslim, 1/494. Fatimənin Allah ondan razı olsun rəvayətində: «Allahım! Mənə günahlarımı bağışla və Öz mərhəmət qapılarını mənim üçün aç!» İbn Macə. əl-Albani bu hədisi “səhih” hesab etmişdir. Bax: «Səhih ibn Macə», 1/128-129.

[rəhmətindən qovulmuş, lənətə gəlmiş] şeytandan qoru!»¹

(15) Azan zikrləri

22. (Azan eşidildikdə) müəzzinin dedikləri təkrar olunmalıdır. Yalnız:

((حَيِّ عَلَى الصَّلَاةِ حَيِّ عَلَى الْفَلَاحِ))

[Hayyə aləs-saləh! Hayyə aləl-fələh]

«Namaza tələsin!», «Nicat tapmağa tələsin!» ifadələrinin hər biri:

((لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ))

[Lə həulə və lə quvvətə illə billəh]

«Qüdrət və güc yalnız Allahdadır!» ifadəsi ilə əvəz edilməlidir.²

¹ Bundan öncəki hədisin mənbələrinə bax. Buradakı: «Allahım! Məni daşqalaq olunmuş [rəhmətindən qovulmuş, lənətə gəlmiş] şeytandan qoru!» əlavəsi ibn Macəninindir. Bax: «Səhih ibn Macə», 1/129.

² əl-Buxari, 1/152; Muslim, 1/288.

۲۳ - ((وَأَنَا أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، رَضِيْتُ بِاللَّهِ رَبًّا، وَ بِمُحَمَّدٍ رَسُولًا، وَ بِالْإِسْلَامِ دِينًا))

23. [Və ənə əşhədu ən lə ilahə illəllahu vəhdəhu lə şərikə ləhu və əşhədu ənnə Muhəmmədən abduhu və Rasuluhu. Radiytu billəhi Rabbən, və bi Muhəmmədin rasulən, və bil-isləmi diynən]

23. «Mən də şahidlik edirəm ki, Allahdan başqa məbud yoxdur, O təkdir, Onun şəriki yoxdur və şahidlik edirəm ki, Muhəmməd Onun qulu və elçisidir. Allahın Rəbb, Muhəmmədin elçi və İslamın din olduğundan razıyam!»¹ (Bu, müəzzinin şəhadət gətirməyinin ardınca deyilir.²)

24. Azanı eşidib müəzzinin dediklərini axıra qədər təkrar edən şəxs söylədiklərini bitirdikdən

¹ Muslim, 1/290.

² İbn Xuzeymə, 1/220.

sonra Peyğəmbərə səllallahu aleyhi və səlləm salavat gətirməlidir.¹

25. Sonra da bu duanı oxumalıdır:

۲۵ - ((اللَّهُمَّ رَبَّ هَذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ، وَالصَّلَاةِ الْقَائِمَةِ، آتِ مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ، وَابْعَثْهُ مَقَامًا مَحْمُودًا الَّذِي وَعَدْتَهُ [إِنَّكَ لَا تَخْلِفُ الْمِيعَادَ])

25. [Allahummə Rəbbə həzihid-də'vətit-təmmə vəs-səlatil qaimə əti Muhəmmədən əl-vasiylətə vəl-fadıylətə, vəb'ashu məqamən məhmudənilləzi va'adtəhu] [Innəkə lə tuxliful-miyad]

«Bu tam dəvətin və qılınacaq namazın Rəbbi olan Allahım! Muhəmmədə vasitəçilik haqqı və fəzilət ver. Onu vəd etdiyini təriflənən məqama çatdır. [Həqiqətən, Sən vədə xilaf çıxırsan!]»²

¹ Muslim, 1/288.

² əl-Buxari, 1/152. Mötərizədəki sözlər əl-Beyhəqinin əlavəsidir və bu əlavənin isnadı “ceyyid”dir. Bax: Əbdüləziz ibn Baz,

26. Azan və iqamə arasında özü üçün dua edir. Çünki bu vaxt edilən dua cavabsız qalmır.¹

(16) [Namaza başlayarkən birinci təkbirdən² sonra edilən] açılış duası

۲۷ - ((اللَّهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ، اللَّهُمَّ نَقِّنِي مِنْ خَطَايَايَ كَمَا يُنَقِّي الثَّوْبُ الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ، اللَّهُمَّ اغْسِلْنِي مِنَ خَطَايَايَ بِالثَّلْجِ وَالْمَاءِ وَالْبَرْدِ))

27. [Allahummə bəid bəyniy və bəynə xatayayə kəmə bə'adtə bəynəl-məşriqi vəl-məğribi, Allahummə nəqqiniy min xatayayə kəmə yunəqqas-səubul-əbyədu minəd-dənəsi. Allahumməğsilniy min xatayayə bis-səlci vəl-məi vəl-bəradî]

«Tuhfətul-Əxyar», səh. 38. [Lakin əl-Albani bu əlavəni “şazz” – zəif hesab etmişdir. Bax: «İrvaul-Ğəlil», 1/261.]

¹ ət-Tirmizi, Əbu Davud və Əhməd. Bax: «İrvaul-Ğəlil», 1/262.

² [“Allahu Əkbər” demək.]

27. «Allahım! Məğriblə məşriqin arasını uzaqlaşdırdığın kimi məni də günahlarımdan uzaqlaşdır! Allahım! Ağ paltar kirdən təmizləndiyi kimi məni də günahlarımdan təmizlə! Allahım! Mənim günahlarımı qar, su və dolu ilə yu!»¹

((سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، وَتَبَارَكَ اسْمُكَ، وَتَعَالَى جَدُّكَ، وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ - ۲۸

((

28. [Subhanəkə Allahummə və bihəmdikə və təbarəkəs-mukə və təalə cəddukə və lə ilahə ğayrukə]

28. «Allahım! Sən pak və müqəddəssən. Sənə həmd olsun. Sənin adın mübarək, əzəmətin ucadır. Səndən başqa məbud yoxdur!»²

¹ əl-Buxari, 1/181; Muslim, 1/419.

² “Sünən” əsərlərinin müəllifləri. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 1/77 və «Səhih ibn Macə», 1/135.

٢٩ - ((وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ حَنِيفًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ، إِنَّ صَلَاتِي، وَنُسُكِي، وَمَحْيَايَ، وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ. اللَّهُمَّ أَنْتَ الْمَلِكُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ. أَنْتَ رَبِّي وَأَنَا عَبْدُكَ، ظَلَمْتُ نَفْسِي وَاعْتَرَفْتُ بِذَنْبِي، فَاعْفُرْ لِي ذُنُوبِي جَمِيعًا، إِنَّهُ لَا يَعْفُرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ. وَاهْدِنِي لِأَحْسَنِ الْأَخْلَاقِ، لَا يَهْدِي لِأَحْسَنِهَا إِلَّا أَنْتَ، وَاصْرِفْ عَنِّي سَيِّئَهَا، لَا يَصْرِفُ عَنِّي سَيِّئَهَا إِلَّا أَنْتَ. لَبَّيْكَ وَسَعْدَيْكَ، وَالخَيْرُ كُلُّهُ بِيَدَيْكَ، وَالشَّرُّ لَيْسَ إِلَيْكَ، أَنَا بِكَ وَإِلَيْكَ، تَبَارَكْتَ وَتَعَالَيْتَ، أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ))

29. [Vəccəhtu vəchiyə lilləzi fətaras-səməvati vəl-arda hənifən və mə ənə minəl-muşrikin, innə salətiy və nusukiyy və məhyəyə və məmətiy lilləhi Rabbil-aləmin, lə şərikə ləhu və bizəlikə umirtu və ənə minəl-muslimin. Allahummə əntəl-məliku lə ilahə illə ənt. Əntə Rabbiy və ənə abdukə zaləmtu nəfsiy və'təraftu bizənbiy, fəğfir liy zunubiy cəmiyan, innəhu lə yəğfiriz-zunubə illə ənt,

vəhdiniy liəhsənil-əxlaqi lə yəhdi liəhsənihə illə ənt, vəsrif anniy seyyiəhə lə yəsrifu anniy seyyiəhə illə ənt. Ləbbeykə və sə'deykə, vəlxayru kulluhu biyədəykə, vəş-şərru leysə ileykə, ənə bikə və ileykə, təbarəktə və təaleyət, əstəğfirukə və ətubu ileyk]

29. «Üzümü hənif [ixlasla Allaha ibadət edənlərdən] olaraq göyləri və yeri yaradana çevirdim. Mən müşriklərdən deyiləm. Şübhəsiz ki, mənim namazım da, qurbanım da, həyatım da, ölümüm də aləmlərin Rəbbi Allah üçündür. Onun heç bir şəriki yoxdur. Mənə belə buyurulmuşdur və mən müsəlmanlardanam. Allahım! Hökmdar Sənsən. Səndən başqa məbud yoxdur. Sən mənim Rəbbimsən, mən isə Sənin qulun. Özümə zülm etdim və günahımı etiraf etdim. Mənim bütün günahlarımı bağışla! Şübhəsiz ki, günahları ancaq Sən bağışlaya bilərsən. Mənə ən gözəl əxlaq nəsisib et! Onun ən gözəlini ancaq Sən bəxş edə bilərsən. Onun pisindən məni uzaq et! Məni onun pisindən ancaq Sən uzaqlaşdıra bilərsən. Buyur, əmrinə

müntəzirəm! Xeyir bütünlüklə Sənin iki Əlindədir. Şər isə Sənə aid deyildir. Mən Səninləyəm, Sənə də dönəcəyəm. Mübarək və Ucasan! Səndən bağışlanma diləyir və Sənə tövbə edirəm».¹

۳۰ - ((اللَّهُمَّ رَبَّ جِبْرَائِيلَ، وَمِيكَائِيلَ، وَإِسْرَافِيلَ، فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ، أَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ. اهْدِنِي لِمَا اخْتُلِفَ فِيهِ مِنَ الْحَقِّ بِإِذْنِكَ، إِنَّكَ تَهْدِي مَنْ تَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ))

30. [Allahummə Rabbə Cibraiylə və Mikaiylə və İsrافیylə fatiras-səməvati vəl-ard, Aliməl-ğaybi vəş-şəhadəti əntə təhkumu bəynə ibadikə fiymə kənu fiyhi yəxtəlifun. İhdiniy liməxtulifə fiyhi minəl-həqqi bi iznikə innəkə təhdi mən təşau ilə sıratin mustəqim]

¹ Muslim, 1/534.

30. «Cəbrailin, Mikailin və İsrafilin Rəbbi, göyləri və yeri yaradan, qeybdə və aşkarda olanı Bilən Allahım! İxtilafda olduqları şeylər barəsində bəndələrin arasında Sən hökm verirsen. Baş vermiş ixtilafda məni Öz izninlə haqqa yönəlt! Həqiqətən, Sən istədiyini doğru yola yönəldirsen».¹

۳۱ - ((اللهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا، اللهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا، اللهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيرًا، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيرًا، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيرًا، وَسُبْحَانَ اللَّهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا وَسُبْحَانَ اللَّهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا، وَسُبْحَانَ اللَّهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا، أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ: مِنْ نَفْحِهِ وَنَفْثِهِ وَهَمَزِهِ))

31. [Allahu əkbəru kəbiyran, Allahu əkbəru kəbiyran, vəl-həmdulilləhi kəsiyran, vəl-həmdulilləhi kəsiyran, vəl-həmdulilləhi kəsiyran, və subhanəllahi bukratən və əsiylən və subhanəllahi bukratən və əsiylən və subhanəllahi

¹ Muslim, 1/534.

bukratən və əsiylən. Əuzu billəhi minəş-şeytani, min nəfxihi və nəfsihi və həmzihi]

31. «Allah böyüklükdə ən Böyükdür, Allah böyüklükdə ən Böyükdür, Allah böyüklükdə ən Böyükdür! Allaha çoxlu-çoxlu həmd olsun, Allaha çoxlu-çoxlu həmd olsun, Allaha çoxlu-çoxlu həmd olsun! Səhər-axşam Allaha təriflər olsun! Allaha çoxlu-çoxlu həmd olsun! Səhər-axşam Allaha təriflər olsun! Allaha çoxlu-çoxlu həmd olsun! Səhər-axşam Allaha təriflər olsun! Şeytandan – onun lovğalığından, sehrindən və vəsvəsesindən Allaha sığınırım!»¹

۳۲ - ((اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ، وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ قَيِّمُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ، [وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ] [وَلَكَ الْحَمْدُ لَكَ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ] [وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ مَلِكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ] [وَلَكَ الْحَمْدُ]

¹ Əbu Davud, 1/203; İbn Macə 1/265; Əhməd 4/85; Muslim 1/420.

[أَنْتَ الْحَقُّ، وَوَعْدُكَ الْحَقُّ، وَقَوْلُكَ الْحَقُّ، وَلِقَاؤُكَ الْحَقُّ، وَالْجَنَّةُ حَقٌّ، وَالنَّارُ
 حَقٌّ، وَالنَّبِيُّونَ حَقٌّ، وَمُحَمَّدٌ (صلى الله عليه وسلم) حَقٌّ، وَالسَّاعَةُ حَقٌّ]
 [اللَّهُمَّ لَكَ أَسْلَمْتُ، وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَإِلَيْكَ أَنْبَتُ، وَبِكَ
 خَاصَمْتُ، وَإِلَيْكَ حَاكَمْتُ، فَاعْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ، وَمَا أَخَّرْتُ، وَمَا
 أَسْرَرْتُ، وَمَا أَعْلَنْتُ] [أَنْتَ الْمُقَدِّمُ، وَأَنْتَ الْمُؤَخِّرُ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ] [أَنْتَ
 إِلَهِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ] ((

32. [Allahummə ləkəl-həmdü əntə nurus-
 səməvati vəl-ardı və mən fiyhinnə, və ləkəl-
 həmdü əntə qayyimus-səməvati vəl-ardı və
 mən fiyhinnə (və ləkəl-həmdü əntə Rabbus-
 səməvati vəl-ardı və mən fiyhinnə), (və ləkəl-
 həmdü ləkə mulkus-səməvati vəl-ardı və mən
 fiyhinnə), (və ləkəl-həmdü əntə məlikus-
 səməvati vəl-ard), (və ləkəl-həmdü) (əntəl-
 həqq, və va'dukəl-həqq, və qaulukəl-həqq, və
 liqaukəl-həqq, vəl-Cənnətu həqqun, vən-Naru
 həqqun, vən-nəbiyyunə həqqun, və Mu-

həmmədun səllallahu aleyhi və səlləm həqqun, vəs-saatu həqqun), (Allahummə ləkə əsləmtu və aleykə təvəkkəltu, və bikə aməntu, və ileykə ənəbtu, və bikə xasəmtu, və ileykə hakəmtu, fəğfir liy mə qaddəmtu və mə əxxartu və mə əsrərtu və mə ə'ləntu), (əntəl-muqaddimu və əntəl-muəxxiru lə ilahə illə ənt), (əntə iləhiy lə ilahə illə ənt)]

32. «Allahım! Həmd Sənədir.¹ Sən göylərin, yerin və onlarda olanların nurusan. Həmd Sənədir. Sən göylərin, yerin və onlarda olanların Hamisisən. [Həmd Sənədir. Sən göylərin, yerin və onlarda olanların Rəbbisən.] [Həmd Sənədir. Göylərin, yerin və onlarda olanların səltənəti Sənə məxsusdur.] [Həmd Sənədir. Sən göylərin və yerin Hökmdarısan.] [Həmd Sənədir.] [Sən Haqsan. Verdiyin vəd haqdır. Dediysin söz haqdır. Sənə qovuşmaq haqdır. Cənnət haqdır. Cəhənnəm

¹ Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm gecə qalxıb namaz qılarkən bu duanı oxuyardı.

haqdır. Peyğəmbərlər haqdır. Muhəmməd *səllallahu aleyhi və səlləm* haqdır. Qiyamət haqdır.] [Allahım! Sənə təslim oldum, Sənə təvəkkül etdim, Sənə iman gətirdim, tövbə edib Sənə döndüm, Sənin uğrunda mübarizə apardım və Sənin hökmünə üz tutdum. Əvvəl etdiyim, sonra edəcəyim, gizlin saxladığım və üzə çıxardığım (pis) əməllərimi bağışla!] [Əvvələ çəkən də Sənsən, təxirə salan da Sənsən. Səndən başqa məbud yoxdur. Sən mənim məbudumsan, Səndən başqa məbud yoxdur.]]¹

(17) Rükuda² edilən dua

((سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ)) - ۳۳

33. [Subhanə rabbiyəl-azim]

33. «Böyük Rəbbim pak və müqəddəsdir!» (üç dəfə)¹

¹ «Fəthul-Bari», 3/3; 11/116; 13/371, 423, 465; Muslim, buna bənzərini ixtisarla rəvayət etmişdir 1/532.

² [Namazda əlləri dizlərə dayayıb əyilmə vəziyyəti.]

۳۴ - ((سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي))

34. [Subhanəkə Allahummə Rabbənə və bihamdikə, Allahummə-ğfirliy]

34. «Allahım! Sən pak və müqəddəssən. Ey Rəbbimiz! Sənə həmd olsun. Allahım, məni bağışla!»²

۳۵ - ((سُبُّوحٌ، قُدُّوسٌ، رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ))

35. [Subbuhun, quddusun, Rabbul-məlaikəti vər-ruh]

35. «Pakdır, müqəddəsdir, mələklərin və Ruhun Rəbbidir!»³

۳۶ - ((اللَّهُمَّ لَكَ رَكَعْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَلَكَ أَسَلْتُ، خَشَعْتُ لَكَ

سَمْعِي، وَبَصْرِي، وَخَيْي، وَعَظْمِي، وَعَصَبِي، وَمَا اسْتَقَلَّ بِهِ قَدَمِي))

¹ “Sünən” əsərlərinin müəllifləri və Əhməd. Bax: «Səhih-t-Tirmizi», 1/83.

² əl-Buxari, 1/99; Muslim, 1/350.

³ Muslim, 1/353 və Əbu Davud, 1/230.

36. [Allahummə ləkə rakə'tu və bikə aməntu və ləkə əsləmtu xaşəa ləkə səm'iy və bəsariy və muxxiy və azmi və asabi və məstəqallə bihi qadəmi]

36. «Allahım! Sənə rüku etdim, Sənə iman gətirdim, Sənə təslim oldum! Qulağım, gözüm, beynim, sümüyüm, sinirim və ayaqlarımın üstündə dayanan (bədənim) Sənə tabe oldu!»¹

((سُبْحَانَ ذِي الْجَبُرُوتِ، وَالْمَلَكُوتِ، وَالْكِبْرِيَاءِ، وَالْعَظَمَةِ)) - ۳۷

37. [Subhanə zil-cəbəruti, vəl-mələkuti, vəl-kibriyai, vəl-azaməti]

37. «Qüdrət, səltənət, böyüklük və əzəmət sahibi pak və müqəddəsdir!»²

¹ Muslim, 1/534. İbn Macə istisna olmaqla “Sünən” əsərlərinin müəllifləri.

² Əbu Davud, 1/230; ən-Nəsai və Əhməd. İsnadı “həsən”dir. [Bax: «Səhih Əbu Davud», 1/166.]

(18) Rükudan qalxarkən edilən dua

۳۸ - ((سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ))

38. [Səmi Allahu limən həmidəh]

38. «Allah Ona həmd edəni eşitdi!»¹

۳۹ - ((رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ، حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ))

39. [Rabbənə və ləkəl-həmd, həmdən, kəsiyran, tayyibən, mübarəkən fiyh]

39. «Ey Rəbbimiz! Sənə həmd olsun; (özü də) çoxlu, xoş, mübarək bir həmd!»²

[Rabbənə və ləkəl-həmd! dedikdən sonra bunu da əlavə etmək olar:]

۴۰ - ((... مِلءَ السَّمَوَاتِ وَمِلءَ الْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا، وَمِلءَ مَا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدُ. أَهْلَ الثَّنَاءِ وَالْمَجْدِ، أَحَقُّ مَا قَالَ الْعَبْدُ، وَكُنَّا لَكَ عَبْدًا.))

¹ «Fəthul-Bari», 2/282.

² «Fəthul-Bari», 2/284.

اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ، وَلَا يَنْفَعُ دَا الْجُدُّ مِنْكَ
الْجُدُّ

40. [...mil'əs-səməvati və mil'əl-ardı və mə bəynəhumə, və mil'ə mə şitə min şeyin bə'd. Əhləs-sənai vəl-məcdi, əhaqqu mə qaləl-abdu, və kullunə ləkə abdun. Allahumə lə mani'a limə a'təytə və lə mu'tiyə limə mənə'tə və lə yənfəu zəl-cəddi minkəl-cədd]

40. «Göylər dolusu, yer dolusu, onların arasında olanlar və bundan sonra dilədiyiniz şeylər dolusu (Sənə həmd olsun). Ey tərif və şərəf sahibi! Bəndənin – hamımız Sənin qulunuq – söylədiyi ən doğru söz budur: Allahım! Sənin verdiyinə mane olacaq, mane olduğunu da verəcək (bir kəs) yoxdur. Heç bir hörmət sahibinə Sənin yanında hörməti fayda verməz».¹

¹ Muslim, 1/346.

(19) Səcdədə edilən dua

«سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى» - ٤١

41. [Subhanə Rabbiyəl-Ə'la]

41. «Ən Uca Rəbbim pak və müqəddəsdir!» (üç dəfə)¹

«سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي» - ٤٢

42. [Subhanəkə Allahummə Rabbənə və bihamdikə, Allahummə-ğfirliy]

42. «Allahım! Sən pak və müqəddəssən. Ey Rəbbimiz! Sənə həmd olsun. Allahım, məni bağışla!»²

«سُبُّوحٌ، قُدُّوسٌ، رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ» - ٤٣

¹ «Sünən» əsərlərinin müəllifləri və Əhməd. Bax: «Səhihu-t-Tir-mizi», 1/83.

² əl-Buxari, 1/99; Muslim, 1/350.

43. [Subbuhun, quddusun, Rabbul-məlaikəti və r-ruh]

43. «Pakdır, müqəddəsdir, mələklərin və Ruhun Rəbbidir!»¹

۴۴ - ((اللَّهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَلَكَ أَسْلَمْتُ، سَجَدَ وَجْهِي

لِلَّذِي خَلَقَهُ، وَصَوَّرَهُ، وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ، تَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ))

44. [Allahummə ləkə səcədu və bikə aməntu və ləkə əsləmtu, səcədə vəchiyə lilləzi xələqahu, və savvərahu, və şəqqə səm'ahu və bəsərahu, təbarəkəllahu əhsənul-xəliqin]

44. «Allahım! Sənə səcdə etdim, Sənə iman gətirdim, Sənə təslim oldum! Üzüm onu yaradana, ona surət verənə, onda göz və qulaq açana səcdə etdi. Yaradanların ən gözəli olan Allah nə qədər xeyirxahdır!»²

¹ Muslim, 1/533.

² Muslim, 1/534 və digərləri.

۴۵ - ((سُبْحَانَ ذِي الْجَبُرُوتِ، وَالْمَلَكُوتِ، وَالْكِبْرِيَاءِ، وَالْعَظَمَةِ))

45. [Subhanə zil-cəbəruti, vəl-mələkuti, vəl-kibriyai, vəl-azəməti]

45. «Qüdrət, səltənət, böyüklük və əzəmət sahibi pak və müqəddəsdir!»¹

۴۶ - ((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذَنْبِي كُلَّهُ، دِقَّةً وَجِلَّةً، وَأَوَّلَهُ وَآخِرَهُ، وَعَلَانِيَتَهُ

وَسِرَّتَهُ))

46. [Allahummə-ğfir liy zənbii kulləhu, diqqəhu və cilləhu, və əvvələhu və axirahu və alaniyətəhu və sirrahu]

46. «Allahım! Günahlarımın hamısını – kiçiyini və böyüyünü, birincisini və axırıncısını, aşkarını və gizlisini mənə bağışla!»²

¹ Əbu Davud, 1/230; ən-Nəsai və Əhməd. əl-Albani bu hədisi “səhih” hesab etmişdir. Bax: «Səhih Əbu Davud», 1/166.

² Muslim, 1/350.

٤٧ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ، وَبِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ،
وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ، لَا أَحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَيَّ نَفْسِكَ))

47. [Allahummə inniy əuzu birıdakə min səxatikə və bimu'afatikə min uqubətikə və əuzu bikə minkə, lə uhsiy sənaən aleykə əntə kəmə əsneytə alə nəfsikə]

47. «Allahım! Sənin qəzəbindən razılığınə, cəzandan əfvinə sığınırım. Səndən Sənə pənah aparırım. Mən Səni (layiqincə) tərif edə bilmərəm. Sən Özün Özünü tərif etdiyin kimisən!»¹

(20) İki səcdə arasında oturduqda edilən dua

٤٨ - ((رَبِّ اغْفِرْ لِي، رَبِّ اغْفِرْ لِي))

48. [Rabbi-ğfir liy, Rabbi-ğfir liy]

¹ Muslim, 1/532.

48. «Rəbbim, məni bağışla! Rəbbim, məni bağışla!»¹

۴۹ - ((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي، وَارْحَمْنِي، وَاهْدِنِي، وَاجْبُرْنِي، وَعَافِنِي، وَارْزُقْنِي،
وَارْفَعْنِي))

49. [Allahummə-ğfir liy, vərhəmniy, vəhdiniy, vəcburniy, və afiniy, vəzuqniy, vərfə'niy]

49. «Allahım! Məni bağışla, mənə rəhm et, məni doğru yola yönəlt, mənə lütf et, mənə salamatlıq ver, mənə ruzi yetir və məni ucalt!»²

¹ Əbu Davud, 1/231. Bax: «Səhih İbn Macə», 1/148.

² Bunu – ən-Nəsai müstəsna olmaqla – «Sünən» əsərlərinin müəllifləri rəvayət etmişlər. Bax: «Səhih-t-Tirmizi», 1/90, «Səhih İbn Macə», 1/148.

(21) Tilavət səcdəsində¹ edilən dua

۵۰ - ((سَجَدَ وَجْهِي لِلَّذِي خَلَقَهُ، وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ بِحَوْلِهِ وَقُوَّتِهِ
﴿فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ﴾))

50. [Səcdədə vəchiyə lilləzi xələqahu, və şəqqə səm'ahu, və bəsərahu bihəulihi və quvvətihi (fətəbarəkəllahu əhsənul-xaliqin)]

50. «Üzüm onu yaradana, Öz qüdrət və gücü ilə onda göz və qulaq açana səcdə etdi. Yaradanların ən gözəli olan Allah nə qədər xeyirxahdır!»²

۵۱ - ((اللَّهُمَّ اكْتُبْ لِي بِهَا عِنْدَكَ أَجْرًا، وَضَعْ عَنِّي بِهَا وِزْرًا، وَاجْعَلْهَا
لِي عِنْدَكَ ذُخْرًا، وَتَقَبَّلْهَا مِنِّي كَمَا تَقَبَّلْتَهَا مِنْ عَبْدِكَ دَاوُدَ))

¹ [Quran oxunarkən səcdə olunması əmr edilmiş ayəni oxuduqdan sonra səcdə etmək.]

² ət-Tirmizi, 2/474; Əhməd, 6/30; Hakim onu “səhih” hesab etmiş, əz-Zəhəbi də bunu təsdiqləmişdir, 1/220. Əlavə də onundur.

51. [Allahumməktub liy bihə indəkə əcran, və da' anniy bikə vizran, vəca'lhə liy indəkə zuxran, və təqabbəlhə minniy kəmə təqabbəltəhə min abdikə Davud]

51. «Allahım! Bunun sayəsində mənə Öz yanında mükafat yaz, onun səbəbilə məndən yükü götür [günahımı sil], onu mənim üçün Öz yanında saxla və onu bəndən Davuddan qəbul etdiyin kimi məndən də qəbul et!»¹

(22) Təşəhhüd

۵۲ - ((التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ، وَالصَّلَاةُ، وَالطَّيِّبَاتُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ. أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ))

52. [Ət-təhiyyətu lilləhi, vəs-saləvatu, vət-tayyibətu, əs-səlamu aleykə əyyuhən-nəbiyyu

¹ ət-Tirmizi, 2/473; Hakim onu “səhih” hesab etmiş, əz-Zəhəbi də bunu təsdiqləmişdir, 1/219.

və rahmətullahi və bərəkətuhi, əs-səlamu aleyinə və alə ibadilləhis-Salihin. Əşhədu ən lə ilahə illəllah və əşhədu ənnə Muhəmmədən abduhu və rasuluhu]

52. «Salamlar, dualar və gözəl şeylər Allaha aiddir. Ey Peyğəmbər, sənə salam olsun, Allahın mərhəməti və Onun bərəkəti (olsun)! Bizə və Allahın əməlisaleh qullarına salam olsun! Mən şahidlik edirəm ki, Allahdan başqa məbud yoxdur və şahidlik edirəm ki, Muhəmməd Onun qulu və elçisidir».¹

(23) Təşəhhüddən sonra Peyğəmbərə

səllallahu aleyhi və səlləm **oxunan salavat**

۵۳ - ((اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ. اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ))

¹ «Fəthul-Bari», 1/13; Muslim, 1/301.

53. [Allahummə salli alə Muhəmmədin və alə ali Muhəmməd, kəmə salleytə alə İbrahimə və alə ali İbrahim, innəkə həmidun məcid. Allahummə barik alə Muhəmmədin və alə ali Muhəmməd, kəmə barəktə alə İbrahimə və alə ali İbrahim, innəkə həmidun məcid]

53. «Allahım! İbrahimə və İbrahimin ailəsinə xeyir-dua verdiyin kimi, Muhəmmədə və Muhəmmədin ailəsinə də xeyir-dua ver! Şübhəsiz ki, Sən Tərifəlayıqşən, Şan-şöhrətlisən! Allahım! İbrahimə və İbrahimin ailəsinə bərəkət verdiyin kimi, Muhəmmədə və Muhəmmədin ailəsinə də bərəkət ver! Şübhəsiz ki, Sən Tərifəlayıqşən, Şan-şöhrətlisən!»¹

٥٤ - ((اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّتِهِ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ. وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّتِهِ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ. إِنَّكَ حَمِيدٌ بَجِيدٌ))

¹ «Fəthul-Bari», 6/408.

54. [Allahummə salli alə Muhəmmədin və alə əzvacihi və zurriyyətihi, kəmə salleytə alə ali İbrahim. Və barik alə Muhəmmədin və alə əzvacihi və zurriyyətihi, kəmə barəktə alə ali İbrahim. İnnəkə həmidun məcid]

54. «Allahım! İbrahimin ailəsinə xeyir-dua verdiyin kimi, Muhəmmədə, onun zövcələrinə və nəslinə də xeyir-dua ver! İbrahimin ailəsinə bərəkət verdiyin kimi, Muhəmmədə, onun zövcələrinə və nəslinə də bərəkət ver! Şübhəsiz ki, Sən Tərifəlayıqsən, Şan-şöhrətlisən!»¹

(24) Axırncı təşəhhüddən sonra, salamdan qabaq edilən dua

۵۵ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَمِنْ عَذَابِ جَهَنَّمَ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ، وَمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ))

¹ «Fəthul-Bari», 6/407; Muslim, 1/306. Mətn Muslimindir.

55. [Allahummə inniy əuzu bikə min əzabil-qabri, və min əzabi Cəhənnəmə, və min fitnətil-məhyə vəl-məmati, və min şərri fitnətil-məsihid-dəccal]

55. «Allahım! Qəbir əzabından, Cəhənnəm əzabından, həyatın və ölümün fitnəsindən, dəccal məsihin fitnəsinin şərindən Sənə pənah aparıram!»¹

۵۶ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْمَأْتَمِ وَالْمَعْرَمِ))

56. [Allahummə inniy əuzu bikə min əzabil-qabri, və əuzu bikə min fitnətil-məsihid-dəccal, və əuzu bikə min fitnətil-məhyə vəl-məmati. Allahummə inniy əuzu bikə minəl-mə'səmi vəl-məğrami]

¹ əl-Buxari, 2/102; Muslim, 1/412. Mətn Muslimindir.

56. «Allahım! Qəbir əzabından Sənə sığınırım. Dəccal məsihin fitnəsindən Sənə sığınırım. Həyatın və ölümün fitnəsindən Sənə sığınırım. Allahım! Günahdan və cərimədən (borcdan) Sənə sığınırım». ¹

٥٧ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظُلْمًا كَثِيرًا، وَلَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ،
فَاغْفِرْ لِي مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِكَ وَارْحَمْنِي، إِنَّكَ أَنْتَ الْعَفُورُ الرَّحِيمُ))

57. [Allahummə inniy zaləmtu nəfsiy zülmən kəsiyran, və lə yəğfiruz-zunubə illə ənt, fəğfir liy məğfiratən min indikə vərhəmniy, innəkə əntəl-ğafurur-rahim]

57. «Allahım! Mən özümə çoxlu zülm etdim. Günahları yalnız Sən bağışlayırsan. Özün günahımdan keçməklə məni bağışla və mənə rəhm et. Həqiqətən, Sən Bağışlayansan, Rəhmlisən!»²

¹ əl-Buxari, 1/202; Muslim, 1/412.

² əl-Buxari, 8/168; Muslim, 4/2078.

٥٨ - ((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ، وَمَا أَخَّرْتُ، وَمَا أَسْرَرْتُ، وَمَا
أَعْلَنْتُ، وَمَا أَسْرَفْتُ، وَمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي. أَنْتَ الْمُقَدِّمُ ، وَأَنْتَ
الْمُؤَخِّرُ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ))

58. [Allahummə-ğfir liy mə qaddəmtu, və mə əxxartu, və mə əsrartu, və mə ə'ləntu, və mə əsraftu, və mə əntə ə'ləmu bihi minniy. Əntəl-muqaddimu, və əntəl-muəxxiru, lə illəhə illə ənt]

58. «Allahım! Əvvəl etdiyim və sonra edəcəyim, gizlin saxladığım və üzə çıxardığım, xəta etdiyim və məndən daha yaxşı bildiyin (pis) əməllərimi bağışla! Əvvələ çəkən də Sənsən, təxirə salan da Sənsən. Səndən başqa məbud yoxdur».¹

٥٩ - ((اللَّهُمَّ أَعِنِّي عَلَى ذِكْرِكَ، وَشُكْرِكَ، وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ))

59. [Allahummə ənniy alə zikrikə, və şukrikə, və husni ibadətikə]

¹ Muslim, 1/534.

59. «Allahım! Səni zikr etmək, Sənə şükür etmək və Sənə gözəl tərzdə ibadət etmək üçün mənə yardım et!»¹

٦٠ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبُخْلِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجُبْنِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ أُرَدَّ إِلَى أَرْذَلِ الْعُمْرِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الدُّنْيَا وَعَذَابِ الْقَبْرِ))

60. [Allahummə inniy əuzu bikə minəl-buxli, və əuzu bikə minəl-cubni, və əuzu bikə min ən uraddə ilə ərzəlil-umri, və əuzu bikə min fitnətid-dunya və əzabil-qabr]

60. «Allahım! Xəsislikdən Sənə sığınırım. Qorxaqlıqdan Sənə sığınırım. Qocalığın ən düşkün çağına çatmaqdan Sənə sığınırım. Dünyanın fitnəsindən və qəbir əzabından Sənə sığınırım!»²

¹ Əbu Davud, 2/86; Ən-Nəsai, 3/53. əl-Albani bu hədisi “səhih” hesab etmişdir. Bax: «Səhih Əbu Davud», 1/284.

² «Fəthul-Bari», 6/35.

61 - ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ))

61. [Allahummə inniy əs'əlukəl-cənnətə və əuzu bikə minən-nar]

61. «Allahım! Səndən Cənnəti diləyirəm və Cəhənnəmdən Sənə sığıniram!»¹

62 - ((اللَّهُمَّ بِعِلْمِكَ الْغَيْبِ وَقُدْرَتِكَ عَلَى الْخَلْقِ أَحْيَيْتَنِي مَا عَلِمْتَ الْحَيَاةَ خَيْرًا لِي، وَتَوَفَّيْتَنِي إِذَا عَلِمْتَ الْوَفَاةَ خَيْرًا لِي، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَشْيَتِكَ فِي الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ، وَأَسْأَلُكَ كَلِمَةَ الْحَقِّ فِي الرِّضَا وَالْعُضْبِ، وَأَسْأَلُكَ الْقَصْدَ فِي الْعَنَى وَالْفَقْرِ، وَأَسْأَلُكَ نَعِيمًا لَا يَنْقُذُ، وَأَسْأَلُكَ فُرَّةً عَيْنٍ لَا تَنْقُطُ، وَأَسْأَلُكَ الرِّضَا بَعْدَ الْقَضَاءِ، وَأَسْأَلُكَ بَرْدَ الْعَيْشِ بَعْدَ الْمَوْتِ، وَأَسْأَلُكَ لَدَّةَ النَّظَرِ إِلَى وَجْهِكَ وَالشُّوقَ إِلَى لِقَائِكَ فِي غَيْرِ ضَرَاءٍ مُضِرَّةٍ وَلَا فِتْنَةٍ مُضِلَّةٍ، اللَّهُمَّ زَيِّنَا بِزِينَةِ الْإِيمَانِ وَاجْعَلْنَا هُدَاةً مُهْتَدِينَ))

62. [Allahummə bi ilmikəl-ğaybə və qudratikə aləl-xalqi əhyiniy mə alimtəl-həyətə xayran liy,

¹ Əbu Davud. Bax: «Səhih İbn Macə», 2/328.

və təvaffəniy izə alimtəl-vəfatə xayran liy, Allahummə inniy əs'əlukə xaşyətəkə fil-ğaybi vəş-şəhadəti, və əs'əlukə kəlimətəl-həqqi fir-rıda val-ğadabi, və əs'əlukəl-qasdə fil-ğinə val-fəqri, və əs'əlukə nəiymən lə yənfədu, və əs'əlukə qurratə aynin lə tənqatiu, və əs'əlukər-rıda ba'dəl-qadai, və əs'əlukə bərdəl-ayşi ba'dəl-məuti, və əs'əlukə ləzzətən-nəzəri ilə vachikə vəş-şəuqa ilə liqaikə fi ğayri darraə mudırratin və lə fitnətin mudillətin, Allahummə zəyyinnə bi ziynətil-iyməni vac'alnə hudatən muhtədin]

62. «Allahım! Qeybi bilməyinlə və yaratma qüdrətinlə yaşamağın mənim üçün xeyirli olduğunu bildiyin qədər məyi yaşat, ölümün mənim üçün daha xeyirli olduğunu bildikdə isə məni öldür. Allahım! Gizləndə də, aşkarda da Səndən [layiqincə] qorxmağı diləyirəm. Səndən, razılıq və qəzəb anında haqq söz [söyləməyimi] diləyirəm. Zənginlikdə də, kasıblıqda da Səndən mötədillik diləyirəm. Səndən tükənməz nemət və ardı kəsilməyən bir göz aydınlığı [sevinc] diləyirəm.

Səndən, [başıma gələn] qəzadan sonra [ondan] razı qalmağımı və ölümdən sonra [olan] gözəl həyatı diləyirəm. Sənin Üzünə baxmağın ləzzətini, zərər verən xəstəliyə və azğınlığa aparan fitnəyə uğramadıqca Səninlə qarşılaşmaq həsrətini Səndən diləyirəm. Allahım! Bizi imanın gözəlliyi ilə gözəlləşdir və bizi doğru yolda olan başçılardan et!»¹

٦٣ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ يَا اللَّهُ بِأَنَّكَ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ الصَّمَدُ الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ، أَنْ تَغْفِرَ لِي ذُنُوبِي، إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ))

63. [Allahummə inniy əs'əlukə yə Allahu bi ənnəkəl-vahidul-əhədus-saməd əlləzi ləm yəlid və ləm yuləd və ləm yəkun ləhu kufuvən əhəd, ən təğfirə liy zunubiy, innəkə əntəl-ğafurur-rahim]

63. «Allahım, Sənə yalvarıram! Ey Allah, Sən ki, doğmayan, doğulmayan və heç bir tayı-bərabəri

¹ ən-Nəsai, 4/54-55; Əhməd, 4/364. əl-Albani bu hədisi “səhih” hesab etmişdir. «Səhih ən-Nəsai», 1/281.

olmayan Təksən, Möhtac deyilsən. Günahlarımı mənə bağışla! Şübhəsiz ki, Sən Bağışlayansan, Rəhmlisən». ¹

٦٤ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَنَّ لَكَ الْحَمْدَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ، الْمَنَّانُ، يَا بَدِيعَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، يَا حَيُّ، يَا قَيُّوْمُ، إِنِّي أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ))

64. [Allahummə inniy əs'əlukə bi ənnə ləkəl-həmd, lə ilahə illə əntə vəhdəkə lə şəriykə ləkə, əl-mənnanu, yə bədi'as-səməvati val-ard, yə zəl-cələli val-ikram, yə həyyu, yə qayyum, inniy əs'əlukəl-cənnətə və əuzu bikə minən-nər]

64. «Allahım, Sənə yalvarıram! Həmd Sənədir. Səndən başqa məbud yoxdur, Təksən, heç bir şərikin yoxdur. Lütfkarsan! Ey göyləri və yeri Yaradan! Ey əzəmət və ehtiram sahibi! Ey

¹ ən-Nəsai, 3/52. Bu onun mətnidir; Əhməd, 4/338. əl-Albani bu hədisi "səhih" hesab etmişdir. «Səhih ən-Nəsai», 1/280.

Yaşayan, ey Qəyyum! Səndən Cənnəti diləyirəm
və Cəhənnəmdən Sənə sığınırım!»¹

٦٥ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَبِيَّ أَشْهَدُ أَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ
الْأَحَدُ الصَّمَدُ الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ))

65. [Allahummə inniy əs'əlukə bi ənniy
əşhədu ənnəkə əntəllahu lə ilahə illə əntəl-
əhədus-saməd əlləzi ləm yəlid və ləm yuləd
və ləm yəkun ləhu kufuvən əhəd]

65. «Allahım, Sənə yalvarıram! Mən şahidlik
edirəm ki, Sən Allahsan, Səndən başqa məbud
yoxdur. Doğmayan, doğrulmayan və heç bir tayı-
bərəbəri olmayan Təksən, Möhtac deyilsən!»²

¹ “Sünən” əsərlərinin müəllifləri rəvayət etmişlər. Bax: «Səhih
ibn Macə», 2/329.

² Əbu Davud, 2/62; ət-Tirmizi, 5/515; İbn Macə, 2/1267; Əhməd,
5/360. Bax: «Səhih ibn Macə», 2/329 və «Səhihu-t-Tirmizi»,
3/163.

(25) Salam verib namazı bitirdikdən sonra edilən zikrlər

٦٦ - ((أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ (ثَلَاثًا) اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ، وَمِنْكَ السَّلَامُ، تَبَارَكْتَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ))

66. [Əstəğfirullah (üç dəfə)! Allahummə Əntəs-səlam və minkəs-səlam təbəraktə ya zəl-cəlali vəl-ikram]

66. «Allahdan bağışlanma diləyirəm!» (üç dəfə). «Allahım! Salam Sənsən və əmin-amanlıq Səndəndir. Ey əzəmət və ehtiram sahibi! Sən xeyirxahsan».¹

٦٧ - ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلَا مُعْطِي لِمَا مَنَعْتَ، وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ))

¹ Muslim, 1/414.

67. [Lə ilahə illəllahu vəhdəhu lə şərikə ləhu. Ləhul-mulku və ləhul-həmdü və huvə alə kulli şeyin qadir. Allahummə, lə manie limə ə'taytə və lə mu'tiyə limə mənə'tə və lə yənfəu zəl-cəddi minkəl-cəddü]

67. «Allahdan başqa məbud yoxdur, O təkdir, Onun şəriki yoxdur. Mülk Onundur və həmd Onadır! O hər şeyə Qadirdir! Allahım! Sənin verdiyinə mane olacaq, mane olduğunu da verəcək (bir kəs) yoxdur. Heç bir hörmət sahibinə Sənin yanında hörməti fayda verməz».¹

٦٨ - ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَلَا نَعْبُدُ إِلَّا إِيَّاهُ، لَهُ النِّعْمَةُ وَلَهُ الْفَضْلُ وَلَهُ الثَّنَاءُ الْحَسَنُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ))

¹ əl-Buxari, 1/255; Muslim, 1/414.

68. [Lə ilahə illəllahu vəhdəhu lə şərikə ləhu. Ləhul-mulku və ləhul-həmdü və huvə alə kulli şeyin qadir. Lə həulə və lə quvvətə illə billəh. Lə ilahə illəllahu, və lə nə'budu illə iyyah. Ləhun-ni'mətu və ləhul-fədlü və ləhus-sənaul-həsənu. Lə ilahə illəllahu muxlisinə ləhud-dinə və ləu kərihəl-kafirun]

68. «Allahdan başqa məbud yoxdur, O təkdir, Onun şəriki yoxdur. Mülk Onundur və həmd Onadır! O hər şeyə Qadirdir! Qüdrət və güc yalnız Allahdadır! Allahdan başqa məbud yoxdur. Biz yalnız Ona ibadət edirik. Nemət Onundur, lütf Onundur və gözəl tərif Onadır. Allahdan başqa məbud yoxdur. Kafirələrə xoş gəlməsə də, biz dini yalnız Ona məxsus edirik!»¹

٦٩ - ((سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ (ثلاثا و ثلاثين) لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ))

¹ Muslim, 1/415.

69. [Subhanallahi, vəlhəmdulilləhi, vəllahu əkbər (otuz üç dəfə)! Lə ilahə illəllahu vəhdəhu lə şərikə ləhu. Ləhul-mulku və ləhul-həmdü və huvə alə kulli şeyin qadir]

69. «Allah pak və müqəddəsdir. Həmd Allahadır. Allah Böyükdür!» (otuz üç dəfə). «Allahdan başqa məbud yoxdur, O təkdir, Onun şəriki yoxdur. Mülk Onundur və həmd Onadır! O hər şeyə Qadirdir!»¹

70. Hər (vacib) namazdan sonra: «De: «O Allah Təkdir!», «De: «Sığınırım sübhün Rəbbinə!», «De: «Sığınırım insanların Rəbbinə!» (əl-İxlas, əl-Fələq və ən-Nas surələrini bir dəfə) oxumaq.²

¹ Muslim, 1/418. “Bunu hər namazdan sonra deyənün günahları dəniz köpüyü qədər olsa belə bağışlanır”.

² Əbu Davud, 2/86; ən-Nəsai, 3/68. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 2/8. Bu üç surəyə şərdən qoruyan surələr deyilir. «Fəthul-Bari», 9/62.

﴿ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴾ ﴿ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ﴿١﴾ اللَّهُ الصَّمَدُ ﴿٢﴾ لَمْ

يَكِدْ وَلَمْ يُولَدْ ﴿٣﴾ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ﴿٤﴾ ﴾

Mərhəmətli, Rəhmli Allahın adı ilə! «De: «O Allah Təkdir! Allah [heç kəsə, heç nəyə] Möhtac deyildir [əksinə, hər bir məxluq Ona möhtacdır]. O, nə doğub, nə də doğulubdur. Və Onun heç bir tayı-bərabəri də yoxdur!»

﴿ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴾ ﴿ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ﴿١﴾ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ

﴿٢﴾ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ﴿٣﴾ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ﴿٤﴾ وَمِنْ

شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ﴿٥﴾ ﴾

Mərhəmətli, Rəhmli Allahın adı ilə! «De: «Sığınıram sübhün Rəbbinə! Yaratdıqlarının şərindən, çökməkdə olan zülmətin [gecənin] şərindən, düyünlərə yüngülvari tüpürən [cadugər] qadınların şərindən və paxıllıq edərkən paxılın şərindən!»

﴿ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴾ ﴿ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ﴿١﴾ مَلِكِ النَّاسِ ﴿٢﴾
 إِلَهِ النَّاسِ ﴿٣﴾ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ﴿٤﴾ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ
 النَّاسِ ﴿٥﴾ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ﴿٦﴾ ﴾

Mərhəmətli, Rəhmli Allahın adı ilə! «De:
 «Sığınıram insanların Rəbbinə, insanların Hökm-
 darına, insanların Tanrısına! Vəsvəsə verənin,
 [Allahın adı çəkiləndə isə] geri çəkilənin [şeyta-
 nın] şərindən. Hansı ki, insanların kökslərinə
 vəsvəsə salır, cinlərdən də [olur], insanlardan da!»

71. Hər (vacib) namazdan sonra Kursi ayəsini
 (əl-Bəqərə, 255) oxumaq.¹

¹ «Kim (vacib) namazdan sonra bunu oxusa, onun Cənnətə daxil olmasına ölümdən başqa heç nə mane ola bilməz». ən-Nəσαι «Aməlul-Yəumi vəl-Leyl», 100. əl-Albani bu hədisi “səhih” hesab etmişdir. Bax: «Səhihul-Cami», 5/339; «Silsilətul-Əhadisi-s-Səhihə» 2/697 № 972.

٧١ - ﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾

«Allah! Ondan başqa [ibadətə layiq olan] tanrı yoxdur, [əbədi] Yaşayandır, Qəyyumdur [kainatı yaradan və onu idarə edəndir, bəndələrinin işlərini yoluna qoyan və onları qoruyandır]. Onu nə mürgü tutar, nə də yuxu. Göylərdə və yerdə nə varsa, Onundur. Onun izni olmadan Onun yanında kim havadarlıq edər? O, onların [yaranmışların] önlərində və arxalarında olanı [nə olub, nə olur və nə olacağını] bilir. Onlar Onun elmindən Onun istədiyindən başqa heç bir şey qavraya bilməzlər. Onun Kürsüsü göyləri və yeri əhatə edir. Bunları qoruyub saxlamaq Ona ağır gəlmir. O, Ucadır, Böyükdür!»

۷۲ - ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِي
وَيُمِيتُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ))

72. [Lə ilahə illəllahu vəhdahu lə şərikə
ləhu, ləhul-mulku və ləhul-həmdü, yuhyi və
yumiytu və huvə alə kulli şeyin qadir]

72. «Allahdan başqa məbud yoxdur, O təkdir,
Onun şəriki yoxdur. Mülk Onundur və həmd Ona-
dır! Dirildir və öldürür. O hər şeyə Qadirdir!» Bu
zikri məğrib və sübh namazlarından sonra on dəfə
oxumaq Sünndir.¹

۷۳ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا، وَرِزْقًا طَيِّبًا، وَعَمَلًا مُتَقَبَّلًا))

73. [Allahummə, inniy əs'əlukə ilmən
nafien və rizqan tayyibən və amələn mu-
təqabbilən]

¹ ət-Tirmizi, 5/515; Əhməd, 4/227; Bax: «Zadul-Məad», 1/300.

73. «Allahım! Səndən faydalı elm, təmiz ruzi və məqbul əməl diləyirəm!» Bu dua sübh namazının salamından sonra oxunur.¹

(26) İstixarə² namazının duası

74. Cabir ibn Abdullah Allah ondan razı olsun rəvayət edir ki, Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm Qurandakı surələri bizə öyrətdiyi kimi istixarə duasını da bizə öyrədib deyərdi: «Sizdən biriniz bir işə başlamaq istədikdə fərz namazlarından əlavə iki rükət namaz qılsın və desin:

۷۴ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ، وَأَسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ، وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ، فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ، وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ، وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ. اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ خَيْرٌ لِي فِي دِينِي، وَمَعَاشِي، وَعَاقِبَةِ أَمْرِي - أَوْ قَالَ: عَاجِلِهِ وَآجِلِهِ - فَاقْدُرْهُ لِي، وَيَسِّرْهُ لِي، ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيهِ. وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ شَرٌّ لِي فِي دِينِي، وَمَعَاشِي، وَعَاقِبَةِ أَمْرِي

¹ İbn Macə və başqaları. Bax: «Səhih ibn Macə», 1/152 və «Məcməu-z-Zəvaid», 10/111 .

² [Bir işə başlamaq istədikdə Allahdan uğur diləmək.]

– أَوْ قَالَ: عَاجِلِهِ وَآجِلِهِ – فَاصْرِفْهُ عَنِّي، وَاصْرِفْنِي عَنْهُ، وَاقْدُرْ لِي الْخَيْرَ
حَيْثُ كَانَ، ثُمَّ أَرْضِنِي بِهِ ((

74. [Allahummə inniy əstəxiyrukə bi il-
mikə, və əstəqdirukə bi qudratikə, və əs'əlukə
min fadlikəl-azım, fəinnəkə təqdiru və lə
əqdir, və tə'ləmu və lə a'ləm, və əntə alləmul-
ğuyub. Allahummə in kuntə tə'ləmu ənnə
həzəl-əmra xayrun liy fi diyuniy və məəşiy və
aqibəti əmriy, acilihi və əcilihi – fəqdurhu liy
və yəssirhu liy, summə bərik liy fiyhi. Və in
kuntə tə'ləmu ənnə həzəl-əmra şərrun liy fi
diyuniy və məəşiy və aqibəti əmriy, acilihi və
əcilihi – fəsrifhu anniy, vəsrifniy anhu,
vəqdur liyəlxayra heysu kənə, summə
ardınıy bihi]

«Allahım! Səndən Öz elminlə mənə kömək
etməyi və Öz qüdrətinlə mənə qüdrət verməyi
diləyirəm. Səndən, Sənin böyük lütfünü diləyirəm.
Sənin (hər şeyə) qüdrətin çatır, mənimsə qüdrətim

çatmır, Sən (hər şeyi) bilirsən, mən isə bilmirəm. Qeybləri bilən Sənsən. Allahım! Bu işin (işin adını çəkir) mənim dinim, yaşayışım və aqibətim üçün – yaxud deyir: dünyam və axirətim üçün – xeyirli olduğunu bilirsənsə onu mənə nəşib et, asanlaşdır, sonra da onu mənim üçün bərəkətli et. Bu işin mənim dinim, yaşayışım və aqibətim üçün – yaxud deyir: dünyam və axirətim üçün – zərərli olduğunu bilirsənsə, onu məndən, məni də ondan uzaq et! Harada olsa, mənə xeyir nəşib et, sonra məni ondan razı sal!»¹

Yaradandan uğur diləyən, mömin insanlarla məsləhətləşən və öz işində ehtiyatla davranan kəş peşman olmaz. Pak və müqəddəs Allah buyurmuşdur:

﴿ وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ ﴾

¹ əl-Buxari, 7/162.

«...[ehtiyacın olan] işdə onlarla məsləhətləş. Qəti qərara gəldikdə isə Allaha təvəkkül et!».¹

(27) Səhər və axşam zikrləri²

((الْحَمْدُ لِلَّهِ وَحْدَهُ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيَّ مِنْ لَأ نَبِيٍّ بَعْدَهُ))

[Əlhəmdulilləhi vəhdəhu vəs-salatu vəs-səlamu alə mən lə nəbiyyə bə'dəhu]

«Bir olan Allaha həmd olsun! Özündən sonra Peyğəmbər olmayan kimsəyə (Muhəmmədə) salavat və salam olsun!»

75. [Əuzu billəhi minəş-şeytanir-racim] deyib Kursi ayəsini bir dəfə oxumaq.¹

¹ «Ali-İmran», 159.

² Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «Mənim üçün səbh namazından günçixana qədər Allahı zikr edən camaatla oturmaq İsmail övladından dörd qulu azad etməkdən daha sevimidir. (Həmçinin) əsr namazından günbatana qədər Allahı zikr edən camaatla oturmaq mənim üçün dörd qul azad etməkdən daha sevimidir». Əbu Davud, 3667. Bu hədisi əl-Albani «həsən» hesab etmişdir. Bax: «Səhih Əbu Davud», 2/698.

٧٥ - ﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾

«Allah! Ondan başqa [ibadətə layiq olan] tanrı yoxdur, [əbədi] Yaşayandır, Qəyyumdur [kainatı yaradan və onu idarə edəndir, bəndələrinin işlərini yoluna qoyan və onları qoruyandır]. Onu nə mürgü tutar, nə də yuxu. Göylərdə və yerdə nə varsa, Onundur. Onun izni olmadan Onun yanında kim havadarlıq edər? O, onların [yaranmışların]

¹ əl-Bəqərə, 255. Kim bunu səhər desə, axşamədək, kim də axşam desə, səhərədək cindən qorunmuş olar. əl-Hakim, 1/562. əl-Albani bunu “səhih” hesab etmişdir. «Səhihut = = Tərgib vət-Tərhīb», 1/273. O, ən-Nəsainin və ət-Təbəraninin də bu hədisi rəvayət etdiyini söyləmiş və demişdir: «ət-Təbəraninin isnadı “ceyyid”dir».

önlərində və arxalarında olanı [nə olub, nə olur və nə olacağını] bilir. Onlar Onun elmindən Onun istədiyindən başqa heç bir şey qavraya bilməzlər. Onun Kürsüsü göyləri və yeri əhatə edir. Bunları qoruyub saxlamaq Ona ağır gəlmir. O, Ucadır, Böyükdür!»

76. əl-İxlas, əl-Fələq və ən-Nas surələrini üç dəfə oxumaq.¹

﴿ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴾ ﴿ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ﴿۱﴾ اللَّهُ الصَّمَدُ ﴿۲﴾ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ﴿۳﴾ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ﴿۴﴾ ﴾

Mərhəmətli, Rəhmli Allahın adı ilə! «De: «O Allah Təkdir! Allah [heç kəsə, heç nəyə] Möhtac deyildir [əksinə, hər bir məxluq Ona möhtacdır]. O, nə doğub, nə də doğulubdur. Və Onun heç bir tayı-bərabəri də yoxdur!»

¹ Kim bunları səhər və axşam üç dəfə oxusa, hər şeydən (hər bir şərdən qorunmaq üçün) kifayət edər! Əbu Davud, 4/322; ət-Tirmizi, 5/567. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/182.

﴿ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴾ ﴿ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ﴿١﴾ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ﴿٢﴾
 وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ﴿٣﴾ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ﴿٤﴾ وَمِنْ
 شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ﴿٥﴾

Mərhəmətli, Rəhmli Allahın adı ilə! «De:
 «Sığınıram sübhün Rəbbinə! Yaratdıqlarının
 şərindən, çökməkdə olan zülmətin [gecənin]
 şərindən, düyünlərə yüngülvari tüpürən [cadugər]
 qadınların şərindən və paxıllıq edərkən paxılın
 şərindən!»

﴿ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴾ ﴿ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ﴿١﴾ مَلِكِ النَّاسِ ﴿٢﴾
 إِلَهِ النَّاسِ ﴿٣﴾ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ﴿٤﴾ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ
 النَّاسِ ﴿٥﴾ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ﴿٦﴾

Mərhəmətli, Rəhmli Allahın adı ilə! «De:
 «Sığınıram insanların Rəbbinə, insanların Hökm-
 darına, insanların Tanrısına! Vəsvəsə verənin,
 [Allahın adı çəkiləndə isə] geri çəkilənin [şeyta-

nın] şərindən. Hansı ki, insanların kökslərinə vəsvəsə salır, cinlərdən də [ölür], insanlardan da!»

۷۷ - ((أَصْبَحْنَا وَ أَصْبَحَ الْمَلِكُ لِلَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، رَبِّ أَسْأَلُكَ خَيْرَ مَا فِي هَذَا الْيَوْمِ وَخَيْرَ مَا بَعْدَهُ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا فِي هَذَا الْيَوْمِ وَشَرِّ مَا بَعْدَهُ، رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكَسَلِ، وَسُوءِ الْكِبَرِ، رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابٍ فِي النَّارِ وَعَذَابٍ فِي الْقَبْرِ))

77. [Əsbəhnə və əsbəhəl-mulku lilləh, vəl-həmdulilləh. Lə ilahə illəllahu vəhdahu lə şərikə ləhu, ləhul-mulku və ləhul-həmdu və huvə alə kulli şeyin qadir. Rabbi əs'əlukə xayra mə fi həzəl-yəumi və xayra mə bə'dəhu, və əuzu bikə min şərri mə fi həzəl-yəumi və şərri mə bə'dəhu. Rabbi əuzu bikə minəl-kəsəli və suil-kibəri. Rabbi əuzu bikə min əzabin fin-nari və əzabin fil-qabr]

77. «Səhərə çıxdıq, hökm də Allahın olaraq səhərə çıxdı. Allaha həmd olsun! Allahdan başqa

məbud yoxdur, O təkdir, Onun şəriki yoxdur. Mülk Onundur və həmd Onadır! O hər şeyə Qadirdir! Ey Rəbbim! Səndən bu günün xeyrini və bundan sonrakı xeyri diləyirəm. Bu günün şərindən və bundan sonrakı şərdən Sənə sığınırım. Ey Rəbbim! Tənbəllikdən və pis qocalıqdan Sənə sığınırım. Ey Rəbbim! Cəhənnəmdəki əzabdan və qəbirdəki əzabdan Sənə sığınırım!»¹

[Axşam isə: (Əsbəhnə və əsbəhəl-mulku lilləh) əvəzinə (Əmsəynə və əmsəl-mulku lilləh; (Rabbi əs'əlukə xayra mə fi həzəl-yəumi və xayra mə bə'dəhu, və əuzu bikə min şərri mə fi həzəl-yəumi və şərri mə bə'dəhu) əvəzinə (Rabbi əs'əlukə xayra mə fi həzihil-leylə və xayra mə bə'dəhə, və əuzu bikə min şərri mə fi həzihil-leylə və şərri mə bə'dəhə) deyilir.]

۷۸ - ((اللَّهُمَّ بِكَ أَصْبَحْنَا، وَبِكَ أَمْسَيْنَا، وَبِكَ نَحْيَا، وَبِكَ نَمُوتُ،
وَإِلَيْكَ النُّشُورُ))

¹ Muslim, 4/2088.

78. [Allahummə, bikə əsbəhnə, və bikə əmsəynə, və bikə nəhyə, və bikə nəmutu, və ileykən-nuşur]

78. «Allahım! Sənin sayəndə səhərə çıxdıq, Sənin sayəndə axşama çıxdıq,¹ Sənin sayəndə yaşayırıq, Sənin sayəndə ölürük! Qayıdış Sənədir!»²

۷۹ - ((اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ، وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ، أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ، وَأَبُوءُ بِذَنْبِي، فَاغْفِرْ لِي فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ))

79. [Allahummə, əntə rabbiy lə ilahə illə əntə, xaləqtəniy və ənə abdukə, və ənə alə ah-

¹ Axşam isə belə deyilməlidir: [Allahummə, bikə əmsəynə, və bikə əsbəhnə, və bikə nəhyə, və bikə nəmutu, və ileykəl-məsiyr.] «Allahım! Sənin sayəndə axşama çıxdıq, Sənin sayəndə səhərə çıxdıq, Sənin sayəndə yaşayırıq, Sənin sayəndə ölürük! Dönüş Sənədir!»

² ət-Tirmizi, 5/466. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/142

dikə və və'dikə məs-tətə'tu, əuzu bikə min şərri mə sanə'tu. Əbu'u ləkə bini'mətikə aleyyə, və əbu'u bizənbiy. Fəğfir liy fəinnəhu lə yəğfiruz-zunubə illə əntə]

79. «Allahım! Sən mənim Rəbbimsən. Səndən başqa məbud yoxdur. Məni sən yaratdın və mən sənin qulunam. Gücüm çatan qədər Sənə verdiyim əhdə və vədə sadıqəm. Etdiklərimin şərindən Sənə sığınırım. Mənə verdiyin neməti etiraf edirəm və günahımı boynuma alıram. Məni bağışla! Şübhəsiz ki, günahları yalnız Sən bağışlayırsan!»¹

۸۰ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَصْبَحْتُ أَشْهَدُ وَأُشْهَدُ حَمَلَةَ عَرْشِكَ، وَمَلَائِكَتَكَ وَجَمِيعَ خَلْقِكَ، أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ، وَأَنْ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ))

80. [Allahummə, inniy əsbəhtu uşhidukə və uşhidu həmələtə arşikə və mələikətəkə və

¹ Kim bunları yəqinliklə axşam desə, sonra da o gecə ölüm ona gəlsə, Cənnətə daxil olar. Səhər də həmçinin. əl-Buxari, 7/150.

cəmiyə xalqikə ənnəkə əntəllahu lə ilahə illə
əntə vəhdəkə lə şərikə ləkə və ənnə Muhəmmədən
abdukə və rasulukə]

80. «Allahım! Sənin Özündən başqa məbud
olmayan, Tək və şəriksiz Allah olduğuna, Mu-
həmmədin Sənin qulun və rəsulun olduğuna Səni,
Ərşini daşıyanları, mələklərini və bütün
yaratdıqlarını şahid tutaraq səhərə çıxdım¹!» (Dörd
dəfə)²

۸۱ - ((اللَّهُمَّ مَا أَصْبَحَ بِي مِنْ نِعْمَةٍ أَوْ بِأَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ فَمِنْكَ وَحْدَكَ
لَا شَرِيكَ لَكَ، فَكَالْحَمْدُ وَلَكَ الشُّكْرُ))

¹ Axşam isə: (Allahummə inniy əsbəhtu) əvəzinə (Allahummə
inniy əmsəytu...) deyir.

² Kim bunları səhər və ya axşam dörd dəfə desə, Allah onu
Oddan xilas edər. Əbu Davud, 4/317; əl-Buxari, «Ədəbul-
Mufraq», 1201; ən-Nəsai, «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl», = = №
9; İbn əs-Sunni, № 70. Əllamə Abdulaziz ibn Abdullah ibn Baz
Əbu Davudun və ən-Nəsainin isnadını “həsən” hesab etmişdir.
Bax: «Tuhfətul-Əxyar», səh. 23. [əl-Albani bu hədisi “zəif”
hesab etmişdir. Bax: «Silsilətul-Əhadisi-d-Daiyfə », 1041.]

81. [Allahummə, mə əsbəhə biy¹ min ni'mətin əu biəhədin min xalqikə fə minkə vəhdəkə lə şərikə ləkə fələkəl-həmdü və ləkəş-şukru]

81. «Allahım! Bu səhər [axşam] mənə və ya yaratdıqlarından hər hansı birinə verdiyin nemət Səndəndir. Sən Təksən, şərikin yoxdur. Həmd Sənədir, şükür Sənədir!»²

۸۲ - ((اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي بَدَنِي، اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي سَمْعِي، اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي بَصَرِي، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكُفْرِ، وَالْفَقْرِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ))

¹ Axşam isə: (Allahummə mə əsbəhə biy...) əvəzinə (Allahummə mə əmsə biy...) deyir.

² Kim bunu səhərə çıxanda desə, gündüzün şükrünü, axşama çıxanda desə, gecənin şükrünü ödəmiş olar. Əbu Davud, 4/318; ən-Nəsai, «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl», № 7, səh. 137; İbn əs-Sunni, № 41, səh. 23; İbn Hibban, «Məvarid», = = № 2361; İbn Baz bu hədisin isnadını “həsən” hesab etmişdir. Bax: «Tuhfətul-Əxyar», səh. 24.

82. [Allahummə, afiniy fi bədəniiy. Allahummə, afiniy fi səm'iy. Allahummə, afiniy fi bəsariy. Lə ilahə illə ənt. Allahummə, inniy əuzu bikə minəl-kufri vəl-fəqri, və əuzu bikə min əzabil-qabri, lə ilahə illə ənt]

82. «Allahım! Bədənimi salamat et! Allahım! Qulağımı salamat et! Allahım! Gözümü salamat et! Səndən başqa məbud yoxdur. Allahım! Küfrdən və yoxsulluqdan Sənə sığınırım. Qəbir əzabından Sənə sığınırım. Səndən başqa məbud yoxdur!» (üç dəfə)¹

۸۳ - ((حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ))

¹ Əbu Davud, 4/324; Əhməd, 5/42; ən-Nəsai, «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl», №22, səh. 146; İbn əs-Sunni, № 69, səh. 35; = əl-Buxari, «Ədəbul-Mufrad», 701 İbn Baz bu hədisin isnadını “həsən” hesab etmişdir. Bax: «Tuhfətul-Əxyar», səh. 26. [əl-Albani bu hədisi “həsən” hesab etmişdir. Bax: «Təməmul-Minnə», cəh. 232]

83. [Həsbiyəllahu lə ilahə illə huvə aleyhi təvəkkəltu və huvə rabbul-arşil-azim]

83. «Allah mənə yetər! Ondan başqa məbud yoxdur. Ona təvəkkül etdim. O, böyük Ərşin Rəbbidir!» (yeddi dəfə)¹

۸۴ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَمْرَ وَالْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَمْرَ وَالْعَافِيَةَ: فِي دِينِي، وَدُنْيَايَ وَأَهْلِي، وَمَالِي، اللَّهُمَّ اسْتُرْ عَوْرَاتِي، وَأَمِنْ رُوعَاتِي، اللَّهُمَّ احْفَظْنِي مِنْ بَيْنِ يَدَيْ، وَمِنْ خَلْفِي، وَعَنْ يَمِينِي، وَعَنْ شِمَالِي، وَمِنْ فَوْقِي، وَأَعُوذُ بِعَظَمَتِكَ أَنْ أُغْتَالَ مِنْ تَحْتِي))

84. [Allahummə, inniy əs'əlukəl-afvə vəl-afiyətə fid-dunya vəl-axira. Allahummə, inniy əs'əlukəl-afvə vəl-afiyətə fi diyuniy və

¹ Kim bunu səhər və axşam yeddi dəfə deyərsə, Allah ona başına gələcək dünya və Axirət işlərində kifayət edər. Bu hədisi İbn əs-Sunni «məuquf» olaraq rəvayət etmiş № 71; Əbu Davud isə «mərfu» olaraq rəvayət etmişdir 4/321. Şueyb əl-Arnəvut və Abdülqadir əl-Arnəvut bu hədisin isnadını «səhih» hesab etmişlər. Bax: Şueyb əl-Arnəvut və Abdülqadir əl-Arnəvutun təhqiq etdiyi «Zadul-Məad», əsərinə 2/376.

dunyayə və əhliy və maliy. Allahumməstur auratıy və amin rauatıy. Allahumməhfəzniy min bəyni yədeyyə və min xalfiy və an yəmiyniy və an şimaliy və min fəuqiy və əuzu biazəmətikə ən uğtalə min təhtiy]

84. «Allahım! Dünyada və Axirətdə Səndən əfv və salamətliq diləyirəm! Allahım! Dinim, dünyam, ailəm və malım üçün Səndən əfv və salamətliq diləyirəm! Allahım! Eyiblərimi ört və qorxularımdan məni xatircəm et! Allahım! Məni önümdən, arxamdan, sağımdan, solumdan və başımın üstündən qoru. Ayağımın altının qazılmasından Sənin əzəmətinə sığınırım!»¹

۸۵ - ((اللَّهُمَّ عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، رَبَّ كُلِّ شَيْءٍ وَمَلِيكَهُ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِي وَمِنْ شَرِّ الشَّيْطَانِ وَشِرْكِهِ، وَأَنْ أَفْتَرِفَ عَلَى نَفْسِي سُوءًا، أَوْ أَجْرُهُ إِلَى مُسْلِمٍ))

¹ Əbu Davud və İbn Macə; Bax: «Səhih İbn Macə», 2/332.

85. [Allahummə, aliməl-ğaybi vəş-şəhadəti, fatirəs-səməvati vəl-ard. Rabbə kulli şeyin və məliyəkəhu. Əşhədu ən lə ilahə illə ənt. Əuzu bikə min şərri nəfsiy və min şərriş-şeytani və şirkihi, və ən əqtərifə alə nəfsiy suən əu əcurrəhu ilə muslimin]

85. «Göyləri və yeri yaradan, qeybdə və aşkarda olanı Bilən Allahım! Hər şeyin Rəbbi və Hökmdarı! Şahidlik edirəm ki, Səndən başqa məbud yoxdur. Nəfsimin şərindən, şeytanın şərindən və şirkindən, özümə pislilik etməkdən yaxud onu bir müsəlmana yetirməkdən Sənə sığınırım!»¹

۸۶ - ((بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ))

¹ ət-Tirmizi və Əbu Davud. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/142.

86. [Bismilləhil-ləzi lə yədurru məa ismihi şeyun fil-ardı və lə fis-səmai və huvəs-səmiul-alim]

86. «Allahın Adı ilə! Hansı ki, adı çəkildikdə yerdə və göydə heç bir şey zərər verə bilməz. O, Eşidəndir, Biləndir!» (üç dəfə)¹

۸۷ - ((رَضِيْتُ بِاللّٰهِ رَبًّا، وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا، وَبِمُحَمَّدٍ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) نَبِيًّا))

87. [Radytu billəhi rabbən, və bil-islami diynən, və bi Muhəmmədin (səllallahu aleyhi və səlləm) nəbiyyən]

87. «Allahın Rəbb, İslamın din və Muhəmmədin səllallahu aleyhi və səlləm peyğəmbər olduğundan razıyam!» (üç dəfə)¹

¹ Kim bunu səhər üç dəfə və axşam da üç dəfə deyərsə, ona heç bir şey zərər toxundura bilməz. Əbu Davud 4/323; ət-Tirmizi 5/465; İbn Macə və Əhməd. Bax: «Səhih İbn Macə» 2/332. Bu hədisin isnadını İbn Baz «həsən» hesab etmişdir. Bax: «Tuhfətul-Əxyar» səh. 39.

۸۸ - ((يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيْثُ أَصْلِحْ لِيْ شَأْنِيْ كُلَّهُ وَلَا تَكِلْنِيْ
إِلَى نَفْسِيْ طَرْفَةَ عَيْنٍ))

88. [Ya həyyu, ya qayyum! Birahmətikə əstəğiysu, əslih liy şə'niy kulləhu və lə təkilniy ilə nəfsiy tarfətə aynin]

88. «Ey [əbədi] Yaşayan, ey Qəyyum [kainatı yaradan və onu idarə edən, bəndələrinin işlərini yoluna qoyan və onları qoruyan]! Mərhəmətinlə kömək diləyirəm. Mənim bütün işlərimi yoluna qoy! Məni bir göz qırpımı belə başlı-başına buraxma!»²

¹ Kim bunu səhər 3 dəfə, axşam da üç dəfə deyərsə Qiyamət günü onun razı salınması Allah üzərində haqq olar. Əhməd, 4/337; ən-Nəsai, «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl», № 4. İbn əs-Sunni, № 68. Əbu Davud 4/418; ət-Tirmizi, 5/465. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/141. Bu hədisi Abdulaziz İbn Baz «həsən» hesab etmişdir. Bax: «Tuhfətil-əxyar» səh. 39.

² əl-Hakim. O, bu hədisi “səhih” hesab etmiş, əz-Zəhəbi də bunu təsdiqləmişdir. 1/545. Bax: «Səhihut-Tərğib vət-Tərhib», 1/273.

۸۹ - ((أَصْبَحْنَا وَأَصْبَحَ الْمَلِكُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ
هَذَا الْيَوْمِ : فَتْحَهُ، وَنَصْرَهُ، وَنُورَهُ، وَبَرَكَتَهُ، وَهُدَاهُ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا
فِيهِ وَشَرِّ مَا بَعْدَهُ))

89. [Əsbəhnə və əsbəhəl-mulku lilləhi Rabbil aləmin.¹ Allahummə, inniy əs'əlukə xayra həzəl-yəumi:² fəthəhu və nəsrəhu və nurəhu və bərakatəhu və hudəhu və əuzu bikə min şərri mə fiyhi və min şərri mə bə'dəhu]

89. «Səhərə çıxdıq, hökm də aləmlərin Rəbbi Allahın olaraq səhərə çıxdı. Allahım! Səndən bu günün xeyrini – qələbəsini, zəfərini, nurunu,

¹ Axşam isə «Əmsəynə və əmsəl-mulku lilləhi Rabbil aləmin» deyilir.

² Axşam isə «Allahummə, inniy əs'əlukə xayra həzihil-leyləti: fəthəhə və nəsrəhə və nurəhə və bərakatəhə və hudəhə və əuzu bikə min şərri mə fiyhə və min şərri mə bə'dəhə» deyilir.

bərəkətini və hidayətini diləyirəm. Ondakı şərdən və ondan sonrakı şərdən Sənə sığınırım!»¹

٩٠ - ((أَصْبَحْنَا عَلَى فِطْرَةِ الْإِسْلَامِ، وَعَلَى كَلِمَةِ الْإِخْلَاصِ، وَعَلَى دِينِ نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، وَعَلَى مِلَّةِ أَبِيْنَا إِبْرَاهِيمَ، حَنِيفًا مُسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ))

90. [Əsbəhnə alə fitratil-islami,² və alə kəlimətil-ixlasi, və alə diyni nəbiyyinə Muhəmmədin (səllallahu aleyhi və səlləm) və alə milləti əbiynə İbrahiymə həniyfən muslimən və mə kənə minəl-muşrikin]

90. «İslam fitrətində, ixlas kəlməsində, Peyğəmbərimiz Muhəmmədin səllallahu aleyhi və səlləm dinində, hənif [ixlasla Allaha ibadət edən],

¹ Əbu Davud, 4/322. Şueyb əl-Arnəvut və Abdülqadir əl-Arnəvut bu hədisin isnadını «həsən» hesab etmişlər. Bax: Şueyb əl-Arnəvut və Abdülqadir əl-Arnəvutun təhqiq etdiyi «Zadul-Məad», əsərinə 2/273.

² Axşam isə: (Əsbəhnə alə fitratil-islami) əvəzinə (Əmsəynə alə fitratil-islami...) deyir.

müsəlman olan və müşriklərdən olmayan atamız İbrahimin millətində olaraq səhərə çıxdıq!»¹

((سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ)) - ۹۱

91. [Subhanəllahi və bihəmdihi]

91. «Allah pak və müqəddəsdir! Allaha həmd olsun!» (yüz dəfə)²

((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ

عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ))

92. [Lə ilahə illəllah vəhdahu lə şərikə ləhu, ləhul-mulku və ləhul-həmdu və huvə alə kulli şeyin qadir]

¹ Əhməd, 3/406, 407 və 5/123; İbn əs-Sunni, «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl», № 34. Bax: «Səhihul-Cami», 4/209.

² Kim bunu səhər və axşam yüz dəfə deyərsə Qiyamət günü heç kəs onun gətirdiyindən əfzəl heç bir şey gətirə bilməz. = = Yalnız o şəxsdən başqa ki, o bunu onun kimi və ya ondan çox demişdir. Muslim, 4/2071.

92. «Allahdan başqa məbud yoxdur, O təkdir, Onun şəriki yoxdur. Mülk Onundur və həmd Onadır! O hər şeyə Qadirdir!» (on dəfə)¹ yaxud (tənbəllik üz verdikdə bir dəfə)²

۹۳ - ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ

عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ))

93. [Lə ilahə illəllah vəhdahu lə şərikə ləhu, ləhul-mulku və ləhul-həmdü və huvə alə kulli şeyin qadir]

93. «Allahdan başqa məbud yoxdur, O təkdir, Onun şəriki yoxdur. Mülk Onundur və həmd Onadır! O hər şeyə Qadirdir!» (səhər yüz dəfə)³

¹ Ən-Nəsai «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl», № 24. Bax: «Səhihut-Tərgib vət-Tərhib», 1/272; Abduləziz İbn Bazın «Tuhfətul-Əxyar» əsəri səh. 44. Bunun fəziləti barəsində isə bax: səh. 146, № 255.

² Əbu Davud 4/319; İbn Macə və Əhməd 4/60. Bax: «Səhihut-Tərgib vət-Tərhib», 1/270; «Səhih Əbu Davud» 3/957; «Səhih İbn Macə» 2/331; «Zadul-Məad» 2/377.

³ Kim bunları bir gündə yüz dəfə desə, bu onun üçün on qulu azad etməyə bərabər olar, ona yüz savab yazılar, onun yüz günahı

۹۴ - ((سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ: عَدَدَ خَلْقِهِ وَرِضَا نَفْسِهِ وَزِنَةَ عَرْشِهِ وَمِدَادَ كَلِمَاتِهِ))

94. [Subhənəllahi və bihəmdihi, adədə xalqihı, və rıda nəfsihı, və zinətə arşihı, və midadə kəlimətihı]

94. «Yaratdıqlarının sayı, Özündən razı olduğu, Ərşinin ağırlığı və kəlmələrinin çoxluğu qədər həmd edərək Allaha təriflər deyirik!» (səhər üç dəfə)¹

۹۵ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا، وَرِزْقًا طَيِّبًا، وَعَمَلًا مُتَقَبَّلًا))

95. [Allahummə, inniy əs'əlukə ilmən nafien və rizqan tayyibən və amələn mutəqabbilən]

silinər, axşamadək də şeytandan qorunmuş olar və [Qiyamət günü] heç kəs onun gətirdiyindən əfzəl heç bir şey gətirə bilməz. Yalnız o şəxsdən başqa ki, o bunu ondan çox etmişdir. əl-Buxari, 4/95. Muslim, 4/2071.

¹ Muslim, 4/2090.

95. «Allahım! Səndən faydalı elm, təmiz ruzi və məqbul əməl diləyirəm!» (hər səhər)¹

((أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَ أَتُوبُ إِلَيْهِ)) - ۹۶

96. [Əstəğfirullahə və ətubu ileyhi]

96. «Allahdan bağışlanma diləyirəm və Ona tövbə edirəm!» (gün ərzində yüz dəfə)²

((أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ)) - ۹۷

97. [Əuzu bikəlimətilləhit-təmməti min şərri mə xaləq]

97. «Yaratdıqlarının şərindən Allahın tam kəlmələrinə sığınırım!» (axşam üç dəfə)³

¹ İbn əs-Sunni, «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl», № 54; İbn Macə № 925. Şueyb əl-Arnəvut və Abdulqadir əl-Arnəvut bu hədisin isnadını «Zadul-Məad» əsərinin təhqiqində (2/375) «həsən» hesab etmişlər.

² «Fəthul-Bari», 11/101; Muslim, 4/2075.

³ Kim bunu axşam üç dəfə deyərsə, həmin gecə ona qızdırma toxunmaz. Bu hədisi Əhməd 2/290; ən-Nəsai, «Əməlul-Yəumi

((اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ)) - ۹۸

98. [Allahummə, salli və səllim alə nə-biyyinə Muhəmməd]

98. «Allahım! Peyğəmbərimiz Muhəmmədə salavat və salam yetir!» (on dəfə)¹

(28) Yatağa girərkən oxunan zikrlər

99. «Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm hər gecə yatağına uzandıqda əllərini cütləşdirib onların içinə üfürər, sonra ora:

vəl-Leyl», № 590; İbn əs-Sunni, № 68 rəvayət etmişlər. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/187; «Səhih İbn Macə» 2/266; «Tuhfətul-Əxyar» səh. 45. Hədisin əsli Muslimdədir, 4/2080.

¹ «Kim səhər on dəfə, axşam da on dəfə mənə salavat gətirsə, Qiyamət günü şəfaətim ona çatar». Bu hədisi ət-Təbərani iki isnadla rəvayət etmişdir. Bu isnadlardan biri “ceyyid”dir. Bax: «Məcməuz-Zəvaid», 10/120; «Səhihut-Tərgib vət-Tərhib», 1/273.

﴿ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴾ ﴿ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ﴿١﴾ اللَّهُ الصَّمَدُ ﴿٢﴾ لَمْ يَكِدْ وَلَمْ يُولَدْ ﴿٣﴾ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ﴿٤﴾ ﴾

Mərhəmətli, Rəhmli Allahın adı ilə! «De: «O Allah Təkdir! Allah [heç kəsə, heç nəyə] Möhtac deyildir [əksinə, hər bir məxluq Ona möhtacdır]. O, nə doğub, nə də doğulubdur. Və Onun heç bir tayı-bərabəri də yoxdur!»

﴿ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴾ ﴿ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ﴿١﴾ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ﴿٢﴾ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ﴿٣﴾ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ﴿٤﴾ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ﴿٥﴾ ﴾

Mərhəmətli, Rəhmli Allahın adı ilə! «De: «Sığınırım sübhün Rəbbinə! Yaratdıqlarının şərindən, çökməkdə olan zülmətin [gecənin] şərindən, düyünlərə yüngülvari tüpürən [cadugər] qadınların şərindən və paxıllıq edərkən paxılın şərindən!»

﴿ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴾ ﴿ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ﴿١﴾ مَلِكِ النَّاسِ ﴿٢﴾
 إِلَهِ النَّاسِ ﴿٣﴾ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ﴿٤﴾ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ
 النَّاسِ ﴿٥﴾ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ﴿٦﴾ ﴾

Mərhəmətli, Rəhmli Allahın adı ilə! «De: «Sığınıram insanların Rəbbinə, insanların Hökm-
 darına, insanların Tanrısına! Vəsvəsə verənin,
 [Allahın adı çəkildə isə] geri çəkilənin [şeyta-
 nın] şərindən. Hansı ki, insanların kökslərinə
 vəsvəsə salır, cinlərdən də [olur], insanlardan da!»
 surələrini oxuyar, daha sonra isə əllərini baş və üz
 nahiyyəindən başlayaraq bacardığı qədər bədəninin
 hər yerinə sürtərdi. Beləcə, o, bunu üç dəfə təkrar
 edərdi».¹

100. Yatağa uzananda Kursi ayəsini oxumaq»²

¹ «Fəthul-Bari», 9/62; Muslim, 4/1723.

² Kim onu yerinə uzananda oxusa, Allahın göndərdiyi mühafizəçi səhərədək onu qoruyar və şeytan səhərədək ona yaxınlaşmaz. «Fəthul-Bari», 4/487.

۱۰۰ - ﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾

«Allah! Ondan başqa [ibadətə layiq olan] tanrı yoxdur, [əbədi] Yaşayandır, Qəyyumdur [kainatı yaradan və onu idarə edəndir, bəndələrinin işlərini yoluna qoyan və onları qoruyandır]. Onu nə mürgü tutar, nə də yuxu. Göylərdə və yerdə nə varsa, Onundur. Onun izni olmadan Onun yanında kim havadarlıq edər? O, onların [yaranmışların] önlərində və arxalarında olanı [nə olub, nə olur və nə olacağını] bilir. Onlar Onun elmindən Onun istədiyindən başqa heç bir şey qavraya bilməzlər. Onun Kürsüsü göyləri və yeri əhatə edir. Bunları qoruyub saxlamaq Ona ağır gəlmir. O, Ucadır, Böyükdür!»

۱۰۱ - ﴿ ءَامَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ ۚ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ ءَامَنَ
 بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْ رُّسُلِهِ ۗ
 وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا ۗ غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ﴿٢٤٥﴾ لَا يُكَلِّفُ
 اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا ۗ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ ۗ رَبَّنَا لَا
 تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا ۗ رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ
 عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا ۗ رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ ۗ وَاعْفُ عَنَّا
 وَاعْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا ۗ أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ۝

101. «[Allahın göndərdiyi] Elçi öz Rəbbindən ona nazil edilənə [Qurana] iman gətirdi, möminlər də [buna iman gətirdilər]. Hamısı Allaha, Onun mələklərinə, Onun kitablarına və Onun elçilərinə iman gətirdilər. [Onlar dedilər]: «Biz Onun elçiləri arasında fərq qoymuruq!» Onlar dedilər: «Eşidirik və itaət edirik! Ey Rəbbimiz Səndən bağışlanma diləyirik və dönüş Sənədir!» Allah hər kəsi yalnız

onun qüvvəsi çatdığı qədər yükləyər. [Hər kəsin] qazandığı [xeyir yalnız] onun özünə, qazandığı [şər də yalnız] onun əleyhinədir. «Ey Rəbbimiz, unutsaq və ya xəta etsək bizi cəzalandırma! Ey Rəbbimiz, bizdən əvvəlkilərə yüklədiyin kimi, bizə də ağır yük yükləmə! Ey Rəbbimiz, gücümüz çatmayanı da bizə yükləmə! Bizi əfv et, bizi bağışla və bizə rəhm et! Sən bizim Hamimizsən! Kafir camaata qələbə çalmaqda bizə yardım et!» əl-Bəqərə surəsi (285-286)¹

۱۰۲ - ((بِاسْمِكَ رَبِّي وَضَعْتُ جَنِّي، وَبِكَ أَرْفَعُهُ، فَإِنْ أَمْسَكَتَ نَفْسِي فَارْحَمْهَا وَإِنْ أَرْسَلْتَهَا فَاحْفَظْهَا بِمَا تَحْفَظُ بِهِ عِبَادَكَ الصَّالِحِينَ))

102. [Bismikə rabbiy vəda'tu cənbiy və bikə ərfəuhu. Fəin əmsəktə nəfsiy fərhməhə və in ərsəltəhə fəhfəzhə bimə təhfəzu bihi ibadəkəs-salihin]

¹ Kim gecə bu ayələri oxusa, ona kifayət edər.«Fəthul-Bari», 9/94; Muslim, 1/554.

102. «Ey Rəbbim! Sənin adınla¹ böyrümü yerə qoydum, Sənin sayəndə də qaldıraram. Ruhumu tutub saxlasan, ona rəhm et! Onu buraxsan, əməlisaleh qullarını qoruduğun kimi onu da qoru!»²

۱۰۳ - ((اللَّهُمَّ إِنَّكَ خَلَقْتَ نَفْسِي وَأَنْتَ تَوَفَّاهَا، لَكَ مَمَاتُهَا وَمَحْيَاهَا،
إِنْ أَحْيَيْتَهَا فَاخْفِظْهَا، وَإِنْ أَمَتَهَا فَاغْفِرْ لَهَا. اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَافِيَةَ))

103. [Allahummə, innəkə xələqtə nəfsiy, və əntə təvəffahə, ləkə məmatuhə və məhyahə, in əhyəytəhə fəhfəzhə, və in əməttəhə fəğfir ləhə. Allahummə, inniy əs'əlukəl-afiyətə]

103. «Allahım! Canımı Sən yaratdın, Sən də onu alacaqsan. Onu öldürmək də, diriltmək də Sənə

¹ «Kim gecə yatağından qalxıb sonra ora qayıtsa, paltarının ətəyi ilə oranı üç dəfə çırpıb təmizləsin. Ona görə ki, o, = = özündən sonra yatağa nəyin girdiyini bilmir. Uzandıqda isə desin...»

² əl-Buxari, 11/126; Muslim, 4/2084.

məxsusdur. Onu diriltsən, qoru, öldürsən, bağışla!
Allahım! Səndən salamatlıq diləyirəm!»¹

((اللَّهُمَّ قِنِي عَذَابَكَ يَوْمَ تَبْعَثُ عِبَادَكَ)) - ۱۰۴

104. [Allahummə, qiniy əzabəkə yəumə
təb'asu ibadəkə]

104. «Allahım!² Bəndələrinə dirildəcəyən gün
məni Öz əzabından qoru!»³

((بِاسْمِكَ اللَّهُمَّ أَمُوتُ وَأَحْيَا)) - ۱۰۵

105. [Bismikə, Allahummə əmutu və əhya]

105. «Allahım! Sənin adınla ölür və dirilirəm!»⁴

¹ Muslim, 4/2083. Əhməd, 2/79. Bu onun mətnidir. İbn əs-Sunni, «Əmələl-Yəumi vəl-Leyl», № 721.

² «Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm yatağa uzanmaq istəyəndə sağ əlini yanağının altına qoyub üç dəfə belə deyərdi...»

³ Əbu Davud, 4/311. Bu onun mətnidir. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/143.

⁴ əl-Buxari, 11/113; Muslim, 4/2083.

106. Otuz üç dəfə təsbih (Subhanəllah!) otuz üç dəfə təhmüd (əlhəmdulilləh!) otuz dörd dəfə təkbir (Allahu Əkbər) demək.¹

۱۰۷ - ((اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ، وَرَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، رَبَّنَا وَرَبَّ كُلِّ شَيْءٍ، فَالِقَ الْحَبِّ وَالنَّوَى، وَمُنزِلَ التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ، وَالْفُرْقَانِ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ كُلِّ شَيْءٍ أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهِ. اللَّهُمَّ أَنْتَ الْأَوَّلُ فَلَيْسَ قَبْلَكَ شَيْءٌ، وَأَنْتَ الْآخِرُ فَلَيْسَ بَعْدَكَ شَيْءٌ، وَأَنْتَ الظَّاهِرُ فَلَيْسَ فَوْقَكَ شَيْءٌ، وَأَنْتَ الْبَاطِنُ فَلَيْسَ دُونَكَ شَيْءٌ، اقْضِ عَنَّا الدَّيْنَ وَأَغْنِنَا مِنَ الْفَقْرِ))

107. [Allahummə, rabbəs-səməvatis-səb'i və rabbəl-arşil-azim. Rabbənə və rabbə kulli şeyin, faliqal-həbbi və n-nəva, munzilət-təurati və l-inciylı və l-furqan. Əuzu bikə min şərri kulli şeyin əntə axizun binasiyətihi. Allahummə, əntəl-əvvəlu fəleysə qabləkə şeyun, və əntəl-axiru fəleysə bə'dəkə şeyun,

¹ «Kim bunları yatağına uzanarkən desə, onun üçün xidmətçidən daha xeyirli olar». «Fəthul-Bari», 7/71; Muslim, 4/2091.

və əntəz-zahiru fəleysə fəuqakə şeyun, və əntəl-batinu fəleysə dunəkə şeyun, iqdi annəd-deynə və əğninə minəl-fəqri]

107. «Allahım! Yeddi qat səmanın Rəbbi, böyük Ərşin Rəbbi, bizim Rəbbimiz və hər bir şeyin Rəbbi! Toxumu və çəyirdəyi cücərdib çatladan, Tövrətə, İncili və Furqanı nazil edən! Kəkilindən tutduğun (idarə etdiyən) hər bir şeyin şərindən Sənə sığınırım. Allahım! Sən Əvvəlsən, Səndən əvvəl heç nə yoxdur. Sən Axırsən, Səndən sonra heç nə yoxdur. Sən Zahirəsən, Səndən üstə heç nə yoxdur. Sən Batinsən, Səndən iç üzdə heç nə yoxdur! Borcumuzu ödə, bizi yoxsulluqdan qurtar!»¹

۱۰۸ - ((الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَا، وَكَفَانَا، وَأَوَّانَا، فَكَمْ مِمَّنْ لَا

كَافِيَ لَهُ وَلَا مُؤْوِي))

¹ Muslim 4/2084.

108. [Əlhəmdulilləhil-ləzi ət'amənə və səqənə və kəfanə və əvanə, fəkəm minmən lə kafiyə ləhu və lə mu'viyə]

108. «Bizi yedirdən, içirdən, qoruyan və bizə sığınacaq verən Allaha həmd olsun! Neçə-neçə şəxslər vardır ki, onların nə bir qoruyanı, nə də bir sığınacaq verəni var!»¹

۱۰۹ - ((اللَّهُمَّ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، رَبَّ كُلِّ شَيْءٍ وَمَلِيكُهُ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِي وَمِنْ شَرِّ الشَّيْطَانِ وَشَرِّكَهٖ، وَأَنْ أَقْتَرِفَ عَلَى نَفْسِي سُوءًا، أَوْ أَجْرُهُ إِلَى مُسْلِمٍ))

109. [Allahummə, aliməl-ğaybi vəş-şəhadəti, fatirəs-səməvati vəl-ard. Rabbə kulli şeyin və məliykəhu. Əşhədu ən lə ilahə illə ənt. Əuzu bikə min şərri nəfsiy və min şərriş-şeytani və şirkihi, və ən əqtərifə alə nəfsiy suən əu əcurrahu ilə muslimin]

¹ Muslim 4/2085.

109. «Göyləri və yeri yaradan, qeybdə və aşkar-
da olanı Bilən Allahım! Hər şeyin Rəbbi və
Hökmdarı! Şahidlik edirəm ki, Səndən başqa
məbud yoxdur. Nəfsimin şərindən, şeytanın
şərindən və şirkindən, özümə pislik etməkdən
yaxud onu bir müsəlmana yetirməkdən Sənə sığı-
nıram!»¹

110. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm “əs-Səcdə”
və “əl-Mulk” surələrini oxumadan yatmazdı.²

۱۱۱ - ((اللَّهُمَّ أَسْلَمْتُ نَفْسِي إِلَيْكَ، وَفَوَّضْتُ أَمْرِي إِلَيْكَ، وَوَجَّهْتُ
وَجْهِي إِلَيْكَ، وَأَلْجَأْتُ ظَهْرِي إِلَيْكَ، رَغْبَةً وَرَهْبَةً إِلَيْكَ، لَا مَلْجَأَ وَلَا مَنْجَا
مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ، آمَنْتُ بِكِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَ وَبِنَبِيِّكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ))

111. [Allahummə, əsləmtu nəfsiy ileykə, və
fəvvədtu əmriy ileykə, və vəccəhtu vachiy
ileykə, və əlcə'tu zahriy ileykə, rağbətən və
rahmətən ileyk. Lə məlcə'ə və lə mənəcə

¹ Əbu Davud, 4/317. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/142.

² Ət-Tirmizi, ən-Nəsai. Bax: «Səhihul Cami», 4/255.

minkə illə ileyk. Aməntu bikitabikəl-ləzi ənzəltə və binəbiyyikəl-ləzi ərsəltə]

111. «Allahım!¹ Sənə ümid edərək və Səndən qorxaraq canımı Sənə təslim etdim, işimi Sənə həvalə etdim, üzümü Sənə çevirdim, kürəyimi Sənə etibar etdim. Sığınacaq və Səndən (əzabından) xilas olmaq üçün nicat yeri yalnız Sənə yönəlməkdir. Sənin nazil etdiyin Kitaba və göndərdiyin Peyğəmbərə iman gətirdim!»²

(29) Gecə yatarkən bir tərəfdən digər tərəfə çevrildikdə edilən dua

۱۱۲ - ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ، رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيزُ الْعَفَّارُ))

¹«Yatağa uzandıqda namaz üçün dəstəmaz aldığı kimi dəstəmaz al, sonra sağ tərəfin üstə uzanıb de...»

² Reyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «Əgər bunu deyib ölsən, fitrət üzərində (heç bir günahı olmadan, anadan doğulmuş uşaq kimi) ölmüş olarsan». «Fəthul-Bari», 11/113; Muslim, 4/2081.

112. [Lə ilahə illəllahul-vahidul-qahhar, Rabbus-səməvati vəl-ard və mə bəynəhuməl-azizul-ğaffər]

112. «(Hər şeyə) Qalib gələn, Tək Allahdan başqa məbud yoxdur! (O,) göylərin, yerin və onların arasında olanların Qüdrətli və Bağışlayan Rəbbidir!»¹

(30) Yuxuda həyəcan və qorxu keçirən, dəhşətə gələn və (başqa bu kimi) hallarda oxunan dua

۱۱۳ - ((أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ غَضَبِهِ وَعِقَابِهِ، وَشَرِّ عِبَادِهِ،
وَمِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ وَأَنْ يَخْضُرُونَ))

¹ «Bunu gecə yatarkən bir tərəfdən digər tərəfə çevrildikdə deyir...» Bu hədisi Hakim rəvayət etmiş və onu “səhih” = hesab etmişdir. əz-Zəhəbi də bunu təsdiqləmişdir, 1/540. ən-Nəsai, «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl»; İbn əs-Sunni. Bax: «Səhihul-Cami», 4/213.

113. [Əuzu bi kəlīmətilləhit-təmməti min ǧadabihi və iqabihi, və ǧərri ibədihi, və min həməzatiş-şəyatın və ən yəhduruniy]

113. «Qəzəbindən və cəzasından, qullarının ǧərindən, şeytanların vəsvəsələrindən və mənə yaxın ǧəlmələrindən Allahın tam kəlmələrinə sığınırım!»¹

(31) Pis yuxu görən nə etməlidir

114. «Üç dəfə sol tərəfinə tüpürməli».²

«Üç dəfə şeytandan və gördüyünün ǧərindən Allaha sığınmalı».³

«Onu heç kəsə danışmamalı».⁴

«Digər böyrü üstə çevrilməli».⁵

115. «Əgər istəsə, qalxıb namaz qılsın».¹

¹ Əbu Davud, 4/12. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/171..

² Muslim, 4/1772;

³ Muslim, 4/1772 və 1773.

⁴ Muslim, 4/1772;

⁵ Muslim, 4/1773;

(32) Vitr namazında edilən qunut duası

۱۱۶ - ((اللَّهُمَّ اهْدِنِي فِيمَنْ هَدَيْتَ، وَعَافِنِي فِيمَنْ عَافَيْتَ، وَتَوَلَّنِي فِيمَنْ تَوَلَّيْتَ، وَبَارِكْ لِي فِيمَا أَعْطَيْتَ، وَفِي شَرِّ مَا قَضَيْتَ، فَإِنَّكَ تَقْضِي وَلَا يُقْضَى عَلَيْكَ، إِنَّهُ لَا يَدُلُّ مَنْ وَالَيْتَ، [وَلَا يَعِزُّ مَنْ عَادَيْتَ،] تَبَارَكْتَ رَبَّنَا وَتَعَالَيْتَ))

116. [Allahumməhdiniy fiymən hədeytə, və afiniy fiymən afeytə, və təvalləniy fiymən təvalleytə, və barik liy fiymə ə'teytə, və qıniy şərrə mə qadeytə, fəinnəkə təqdi vələ yuqda aleykə, innəhu vələ yəzillu mən valeytə, [vələ yə'izzu mən adeytə] təbarəktə Rabbənə və təaleytə]

116. «Allahım! Hidayət verdiyin kimsələr arasında mənə də hidayət ver! Salamətliq bəxş etdiyin kimsələr arasında mənə də salamətliq bəxş

¹ Muslim, 4/1773;

et! Dost qəbul etdiyın kimsələr arasında məni də dost qəbul et! Mənə verdiklərini bərəkətli et! Qərar verdiyin şeylərin şərinədən məni qoru! (Hər şeyə) Sən qərar verirsen, Sənin üçün isə qərar verilməz. Dost qəbul etdiyın kimsə zəlil olmaz. [Düşmənçilik etdiyın kəs isə qüdrətli olmaz.] Ey Rəbbimiz! Sən xeyirxahsan və ucasan!»¹

۱۱۷ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ، وَبِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ، لَا أَحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ، أَنْتَ كَمَا أَنْثَيْتَ عَلَيَّ نَفْسِكَ))

117. [Allahummə inniy əuzu birıdakə min səxatikə, və bimüafatikə min uqubətikə, və əuzu bikə minkə, lə uhsi sənaən aleykə, əntə kəmə əsneytə alə nəfsikə]

117. «Allahım! Sənin qəzəbindən razılığınə, cəzandan əfvinə sığınırım. Səndən Sənə pənah

¹ Bu hədisi «Sünən» əsərlərinin müəllifləri, Əhməd, əd-Darimi, əl-Hakim, əl-Beyhəqi rəvayət etmişlər. Mötərizədəki = = sözlər əl-Beyhəqinindir. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 1/144; «Səhih ibn Macə», 1/194; əl-Albaninin «İrvaul-Ğəlil», 2/172;

aparıram. Mən Səni (layiqincə) tərif edə bilmərəm. Sən Özün Özünü tərif etdiyın kimisən!»¹

۱۱۸ - ((اللَّهُمَّ إِنَّا نَعْبُدُكَ، وَنُحْشِي عَذَابَكَ، إِنَّ عَذَابَكَ بِالْكَافِرِينَ مُلْحَقٌ. اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْتَعِينُكَ، وَنَسْتَغْفِرُكَ، وَنُثْنِي عَلَيْكَ الْحَيْرَ، وَلَا نَكْفُرُكَ، وَنُؤْمِنُ بِكَ، وَنَخْضَعُ لَكَ، وَنَخْلَعُ مَنْ يَكْفُرُكَ))

118. [Allahummə iyyəkə nə'budu, və ləkə nusalli və nəscudu, və ileykə nəs'a və nəhfidu, nərcu rahmətəkə və nəxşə əzabəkə, inna əzabəkə bil-kafiriynə mulhəq. Allahummə inna nəstə'iynukə və nəstəğfirukə və nusni aleykəl-xayra və lə nəkfurukə, və nu'minu bikə və nəxdau ləkə və nəxləu mən yəkfurukə]

¹Bu hədisi «Sünən» əsərlərinin müəllifləri və Əhməd rəvayət etmişlər. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/180; «Səhih ibn Macə», 1/194; əl-Albaninin «İrvaul-Ğəlib», 2/175;

118. «Allahım! Biz yalnız Sənə ibadət edirik! Sənin üçün namaz qılır və Sənə səcdə edirik. Sənə doğru can atır və qulluq etməyə tələsirik. Sənin mərhəmətini diləyir və Sənin əzabından qorxuruq. Əlbəttə, əzabın kafirlərə yetişəcək. Allahım! Səndən kömək istəyir və Səndən bağışlanma diləyirik. Xeyri (Sənə) aid edib Sənə tərif deyirik və Sənə qarşı küfr etmirik. Sənə iman gətirir və Sənə boyun əyirik. Sənə qarşı küfr edənləri tərک edirik!»¹

(33) Vitr namazının salamından sonra edilən zikr

119. Üç dəfə:

((سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ))

[Subhanəl-Məlikil-Quddus]

¹ Bu hədisi əl-Beyhəqi «Sünənul-Kubra», əsərində 2/211 rəvayət etmiş və onu “səhih” hesab etmişdir. əl-Albani «İrvaul-Ğəlil»də, 2/170 demişdir: «Bu isnad “səhih” dir və Ömərə Allah ondan razı olsun qədər bir-birinə bağlıdır “məuquf”dur!»

«Müqəddəs Hökmdar pak və nöqsansızdır!» deyir, üçüncü dəfə isə səsinə qaldıraraq uzadaraq:

((رَبِّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ))

[Rabbil-mələikəti və-r-Ruh]

[«...Mələklərin və Ruhun Rəbbi!»] deyir.¹

(34) Üzüntü və kədər anında oxunan dua

۱۲۰ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي عَبْدُكَ، ابْنُ عَبْدِكَ، ابْنُ أُمَّتِكَ، نَاصِيَتِي بِيَدِكَ، مَاضٍ فِي حُكْمِكَ، عَدْلٌ فِي قَضَائِكَ، أَسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ، سَمَّيْتَ بِهِ نَفْسَكَ، أَوْ أَنْزَلْتَهُ فِي كِتَابِكَ، أَوْ عَلَّمْتَهُ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ، أَوْ اسْتَأْذَنْتَ بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ، أَنْ تَجْعَلَ الْقُرْآنَ رِيعَ قَلْبِي، وَنُورَ صَدْرِي، وَجَلَاءَ حُزْنِي، وَدَهَابَ هَمِّي))

¹ən-Nəsai, 3/244; əd-Daraqutni, 2/31 və başqaları rəvayət etmişlər. Mötərizədəki sözlər əd-Daraqutninin əlavəsidir. Bu hədisin isnadı “səhih”dir. Şueyb əl-Arnəvut və Abdulqadir əl-Arnəvutun təhqiq etdiyi «Zadul-Məad», əsərinə 1/337 bax.

120. [Allahummə inniy abdukə, ibnu abdikə, ibnu əmətikə, nasıyətıy biyədikə, madın fiyyə hukmukə, adlun fiyyə qadaukə, əs'əlukə bikulli ismin huvə ləkə, səmmeytə bihi nəfsəkə, əu ənzəltəhu fi kitəbikə, əu alləmtəhu əhədən min xalqikə, əu istə'sərtə bihi fi ilmil-ğaybi indəkə, ən təc'aləl-Qur'anə rəbiya qalbiy, və nura sadriy, və cəlaə huzniy, və zəhabə həmmiy]

120. «Allahım! Mən Sənin qulunam, qulunun oğluyam, kənizinin oğluyam! Kəkilim (məni idarə etmək) Sənin əlindədir. Barəmdə verdiyin hökm yerinə yetəndir. Mənə yazdığın tale ədalətlidir. Sənə, Özünə verdiyin və ya Kitabında nazil etdiyin yaxud yaratdıqlarından kiməsə öyrətdiyin yaxud da Öz yanında olan qeyb elmində saxladığın Özünə aid olan hər bir adla yalvarıram ki, Qurani qəlbimin baharı və köksümün nuru et, üzüntümün aradan qalxması və kədərimin getməsi (üçün səbəb) et!»¹

¹ Əhməd, 1/391. əl-Albani bunu “səhih” hesab etmişdir.

۱۲۱ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ، وَالْعَجْزِ وَالْكَسَلِ، وَالْبُخْلِ وَالْجُبْنِ، وَضَلَعِ الدَّيْنِ وَعَلْبَةِ الرَّجَالِ))

121. [Allahummə inniy əuzu bikə minəl-həmmi vəl-həzəni, vəl-aczi vəl-kəsəli, vəl-buxli vəl-cubni, və daləid-deyni və ğaləbətir-ricali]

121. «Allahım! Üzüntü və kədərdən, acizlik və tənbəllikdən, xəsislik və qorxaqlıqdan, borc altında qalmaqdan və insanların (məni) sıxışdırmasından Sənə sığınırım!»¹

(35) Sıxıntı anında oxunan dua

۱۲۲ - ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَظِيمُ الْحَلِيمُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَرَبُّ الْأَرْضِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ))

¹ əl-Buxari, 7/158. Rəsulullah səllallahu aleyhi və səlləm bu duanı çox edərdi. Bax: «Fəthul-Bari», 11/173.

122. [Lə ilahə illəllahul-aziymul-həliym lə ilahə illəllahu Rabbul-arşil-aziym, lə ilahə illəllahu Rabbus-səməvati bə Rabbul-ardı və Rabbul-arşil-kəriym]

122. «Əzəmətli, Həlim olan Allahdan başqa məbud yoxdur! Ərşin Əzəmətli Rəbbi olan Allahdan başqa məbud yoxdur! Göylərin, Rəbbi, yerin Rəbbi və Ərşin Səxavətli Rəbbi olan Allahdan başqa məbud yoxdur!»¹

۱۲۳ - ((اللَّهُمَّ رَحْمَتَكَ أَرْجُو، فَلَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ، وَأَصْلِحْ لِي شَأْنِي كُلَّهُ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ))

123. [Allahummə rahmətəkə ərcu, fələ təkilniy ilə nəfsiy tarfətə aynin, və əslih liy şə'niy kulləhu, lə ilahə illə ənt]

123. «Allahım! Sənin mərhəmətini diləyirəm! Məni bir göz qırpımı belə başlı-başına buraxma!

¹ əl-Buxari, 7/154 və Muslim, 4/2092.

Bütün işlərimi yoluna qoy! Səndən başqa məbud yoxdur!»¹

((لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ)) - ۱۲۴

124. [Lə ilahə illə əntə. Subhanəkə, inniy kuntu minə-z-zalimin]

124. «Səndən başqa məbud yoxdur. Sən pak və müqəddəsən! Həqiqətən, mən zalımlardan olmuşam!»²

((اللَّهُ اللَّهُ رَبِّي لَا أُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا)) - ۱۲۵

125. [Allahu, Allahu Rabbiy! Lə uşriku bihi şeyən]

125. «Allahdır, Allahdır mənim Rəbbim! Mən heç bir şeyi ona şəriki qoşmuram!»³

¹ Əbu Davud, 4/324; Əhməd, 5/42. əl-Albani bu hədisi “həsən” hesab etmişdir. Bax: «Səhih Əbu Davud» 3/959.

² ət-Tirmizi, 5/529. Hakim bu hədisi “səhih” hesab etmiş, əz-Zəhəbi də onu təsdiqləmişdir, 1/505. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/168.

³ Əbu Davud, 2/87. Bax: «Səhih ibn Macə», 2/335.

(36) Düşmən və ixtiyar sahibi ilə rastlaşarkən edilən dua

۱۲۶ - ((اللَّهُمَّ إِنَّا بَجَعَلْنَاكَ فِي نُحُورِهِمْ وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ شُرُورِهِمْ))

126. [Allahummə inna nəc'alukə fi nuhurihim və nəuzu bikə min şururihim]

126. «Allahım! Onların yaxasını Sənə tapşırıq və onların şərindən Sənə sığınırıq!»¹

۱۲۷ - ((اللَّهُمَّ أَنْتَ عَضُدِي، وَأَنْتَ نَصِيرِي، بِكَ أَجُولُ، وَبِكَ أَصُولُ، وَبِكَ أَقَاتِلُ))

127. [Allahummə əntə adudiy və əntə nəsiyriy, bikə əculu və bikə əsulu və bikə uqatilu]

127. «Allahım! Dayağım Sənsən, köməyim Sənsən. Sənin sayəndə hərəkət edir, Sənin sayəndə

¹ Əbu Davud, 2/89. Hakim bu hədisi “səhih” hesab etmiş, əz-Zəhəbi də onu təsdiqləmişdir 2/142.

(düşmənin üstünə) atılır və Sənin sayəndə vuruşuram!»¹

((حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ)) - ۱۲۸

128. [Həsbunəllahu və ni'məl-vəkil]

128. «Allah bizə bəs edər. O nə gözəl Vəkil-dir!»²

(37) Rəhbərin zülmündən qorxan kimsənin etdiyi dua

((اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ، وَ رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، كُنْ لِي حَارًّا مِنْ فُلَانِ بْنِ فُلَانٍ، وَ أَحْزَابِهِ مِنْ خَلَائِقِكَ ؛ أَنْ يَفْرُطَ عَلَيَّ أَحَدٌ مِنْهُمْ أَوْ يُطْعَى، عَزَّ جَارُكَ، وَ جَلَّ تَنَاوُكَ، وَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ))

129. [Allahummə Rabbəs-səməvatis-səb'i və Rabbəl-arşil-aziym kun liy cəran

¹ Əbu Davud, 3/42; ət-Tirmizi, 5/572. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/183.

² əl-Buxari, 5/172.

min fulən ibni fulənin¹ və əhzabihi min xaləiqlikə, ən yəfruta aleyyə əhədun minhum, əu yətğa, azzə carukə və cəllə sənaukə və lə ilahə illə ənt]

129. «Allahım! Yeddi qat səmanın Rəbbi, böyük Ərşin Rəbbi! Filankəs oğlu filankəsdən (*həmin şəxsin adı deyilir*) və yaratdıqlarından olan onun köməkçilərindən mənim üçün himayəçi ol ki, onlardan heç biri mənə zərər verməsin və ya (mənə qarşı) azğınlaşaraq həddini aşmasın. Sənin himayə etdiyin kimsə qüdrətlidir. Uca təriflər Sənədir. Və Səndən başqa məbud yoxdur!»²

۱۳۰ - ((اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَعَزُّ مِنْ خَلْقِهِ جَمِيعاً، اللَّهُ أَعَزُّ مِمَّا أَخَافُ وَ أَحْذَرُ، أَعُوذُ بِاللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ، الْمُؤْمِسِكِ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ أَنْ يَقَعْنَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِهِ، مِنْ شَرِّ عَبْدِكَ فُلَانٍ، وَ جُنُودِهِ وَ أَتْبَاعِهِ وَ أَشْيَاعِهِ،

¹ Onun adını demək.

² əl-Buxari «Ədəbil-Mufrad» № 707. əl-Albani bunu «səhih» hesab etmişdir. Bax: «Səhihul-Ədəbul-Mufrad» № 545.

مِنَ الْجِنَّ وَ الْإِنْسِ، اللَّهُمَّ كُنْ لِي جَاراً مِنْ شَرِّهِمْ، جَلَّ تَنَؤُكَ وَ عَزَّ جَارُكَ، وَ
تَبَارَكَ اسْمُكَ، وَ لَا إِلَهَ غَيْرُكَ ((

130. [Allahu Əkbər, Allahu ə'azzu min xalqihı cəmiyan, Allahu ə'azzu mimmə əxafu və əhzəru, əuzu billəhil-ləzi lə ilahə illə huvə, əlmumsikis-səməvatis-səb'i ən yəqa'nə alə-ardı illə bi iznihi, min şərri abdikə fulənin,¹ və cunudihı və ətbaihi və əşyaihi minəl-cinni vəl-insi, Allahummə kun liy cəran min şərrihim, cəllə sənaukə və azzə cərukə və təbarəkəsmukə və lə ilahə ğayrukə]

130. «Allah ən Böyükdür! Allah bütün yaratdıqlarından qüdrətlidir. Allah qorxduğum və həzər etdiyim hər şeydən qüdrətlidir. (Allahım!) Sənin filan qulunun şərindən, onun cinlərdən və insanlardan olan qoşunundan, köməkçilərindən və tərəfdarlarından, Özündən başqa məbud olmayan,

¹ Onun adını demək.

Öz izni olmadan yerin üzərinə düşməsin deyə yeddi göyü saxlayan, Allaha sığınırım. Allahım! Onların şərindən məni himayə et. Uca təriflər Sənədir. Sənin himayə etdiyin kimsə qüdrətdir. Sənin adın mübarəkdir və Səndən başqa məbud yoxdur!»¹

(38) Düşməyə qarşı edilən dua

۱۳۱ - ((اللَّهُمَّ مُنْزِلَ الْكِتَابِ، سَرِيعَ الْحِسَابِ، اهْزِمِ الْأَحْزَابَ، اللَّهُمَّ اهْزِمِهِمْ وَزَلِّزِهِمْ))

131. [Allahummə munziləl-kitəbi, səriyal-hisabi ihzibil-əhzabə, Allahummə-hzimhum və zəlzilhum]

131. «Kitabı nazil edən, haqq-hesabı tez çəkən Allahım! (Düşmənlərdən olan) dəstələri darmadağın et! Allahım, onları darmadağın et və onları sarsıt!»²

¹ əl-Buxari «Ədəbil-Mufrad» № 708. əl-Albani bunu «səhih» hesab etmişdir. Bax: «Səhihul-Ədəbul-Mufrad» № 546

² Muslim, 3/1362.

(39) Hər hansı bir camaatdan qorxan kimsənin etdiyi dua

((اللَّهُمَّ اكْفِنِيهِمْ مِمَّا شِئْتَ)) - ۱۳۲

132. [Allahummək-finiyhim bimə şitə]

132. «Allahım, istədiyın kimi məni onlardan qoru!»¹

(40) İmanda şəkkə düşənin duası

133. «(O kəs) Allaha sığınmalı».²

«Şəkk etdiyi şeyi tərək etməli».³

((آمَنْتُ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ)) - ۱۳۴

134. [Aməntu billəhi və rusulihı!]

134. «Allaha və Onun elçilərinə iman gətirdim!» deməli.⁴

¹ Muslim, 4/2300.

² «Fəthul-Bari», 6/336; Muslim, 1/120.

³ «Fəthul-Bari», 6/336; Muslim, 1/120.

⁴ Muslim, 1/119-120.

135. Uca Allahın bu kəlamını oxumalıdır:

﴿ هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ۝۱۳۵ ﴾

135. [Huvəl-Əvvəlu vəl-Axiru vəz-Zahiru vəl-Batinu və huvə bikulli şeyin aliym]

«Əvvəl də, Axır da, Zahir də, Batin də Odur. O hər şeyi Biləndir!»¹

(41) Borcdan qurtarmaq üçün edilən dua

﴿ اللَّهُمَّ اكْفِنِي بِحَلَالِكَ عَنْ حَرَامِكَ وَأَغْنِنِي بِفَضْلِكَ عَمَّنْ سِوَاكَ ﴾ - ۱۳۶

136. [Allahumməkfiniy bihəlalikə an həramikə və əğniniy bifadlikə ammən sivakə]

¹ «əl-Hədid» surəsi, 3-cü ayə. Əbu Davud, 4/329. əl-Albani və Abdülqadir əl-Arnaut bu hədisi “həsən” hesab etmişdir. Bax: «Səhih Əbu Davud», 3/962.

136. «Allahım! Məni Öz halalınla kifayətləndirib haramına möhtac etmə! Məni Öz lütfünlə Özündən başqasına möhtac etmə!»¹

۱۳۷ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ أَلَمِّ الْحَزَنِ، وَالْعَجْزِ وَالْكَسَلِ، وَالْبُخْلِ وَالْجُبْنِ، وَضَلَعِ الدَّيْنِ وَغَلْبَةِ الرَّجَالِ))

137. [Allahummə inniy əuzu bikə minəl-həmmi vəl-həzəni, vəl-aczi vəl-kəsəli, vəl-buxli vəl-cubni, və daləid-deyni və ğaləbətir-ricali]

137. «Allahım! Üzüntü və kədərdən, acizlik və tənbəllikdən, xəsislik və qorxaqlıqdan, borc altında qalmaqdan və insanların (məni) sıxışdırmasından Sənə sığınırım!»²

(42) Namaz qılarkən yaxud Quran oxuyarkən gələn vəsvəsəyə qarşı edilən dua

¹ ət-Tirmizi, 5/560. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/180.

² əl-Buxari, 7/158.

۱۳۸ - ((أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ))

138. [Əuzu billəhi minəş-şeytanir-racim]

138. «Lənətlənmiş şeytandan Allaha sığınırım!»
de və sol tərəfinə üç dəfə yüngülvari tüpür.¹

(43) Bir iş ağır gəldikdə edilən dua

۱۳۹ - ((اللَّهُمَّ لَأَسْهَلُ إِلَّا مَا جَعَلْتَهُ سَهْلًا وَأَنْتَ بَجَعْلِ الْحُزْنَ إِذَا شِئْتَ سَهْلًا))

139. [Allahummə lə səhlə illə mə cə'altəhu səhlən və əntə təc'alul-həznə izə şi'tə səhlən]

139. «Allahım! Sənin asanlaşdırdığından başqa asan olan bir şey yoxdur. Sən istəsən, çətin işi asanlaşdırarsan!»²

¹ Muslim, 4/1729. Osman ibnul-As Allah ondan razı olsun demişdir: «Mən belə etdim və Allah da onu məndən uzaqlaşdırdı».

² İbn Hibban, «Səhih», № 2427; İbn əs-Sunni, № 351. İbn Həcər deyir ki, bu hədis “səhih”dir. Abdulqadir əl-Arnaut bu hədisi “səhih” hesab etmişdir. Bax: ən-Nəvəvi «əl-Əzkar», səh. 106.

(44) Günah edən kəs nə deməli və nə etməlidir

140. «Günah edən bir bəndə gözəl tərzdə dəstəməz alsa, sonra qalxıb iki rükət namaz qılsa, sonra da Allahdan bağışlanma diləsə, Allah onu mütləq bağışlayar».¹

(45) Şeytani və onun vəsvəsələrini uzaqlaşdıran dua

141. «Ondan Allaha sığınmaq».²

142. «Azan vermək».³

143. «Şəriətə müvafiq zikrlər etmək və Quran oxumaq».⁴

¹ Əbu Davud, 2/86; ət-Tirmizi, 2/257. əl-Albani bu hədisi “səhih” hesab etmişdir, «Səhih Əbu Davud», 1/283.

² Əbu Davud, 1/206; ət-Tirmizi. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 1/77 və «əl-Muminun», 98-99.

³ Muslim, 1/291; əl-Buxari, 1/151.

⁴ Peyğəmbər *səllallahu aleyhi və səlləm* demişdir: «Evlərinizi qəbiristanlığa çevirməyin. Şübhəsiz ki, şeytan “əl-Bəqərə” surəsi oxunan evdən qaçar!» Muslim rəvayət etmişdir, 1/539. = =

(46) Xoşa gəlməyən bir hadisə baş verdikdə yaxud istədiyi bir iş baş tutmadıqda edilən dua

((قَدَّرَ اللهُ وَمَا شَاءَ فَعَلَ)) - ۱۴۴

144. [Qadərullahi və mə şaa fəalə!]

144. «Allahın qədəridir. O, istədiyini edir!».¹

Həmçinin səhər və axşam zikrləri, yuxudan oyanarkən və yatağa girərkən oxunan zikrlər, evə girərkən və evdən çıxarkən edilən zikrlər, məscidə girərkən və məsciddən çıxarkən edilən zikrlər və başqa bu kimi şəriətə uyğun zikrlər, habelə yatmazdan əvvəl Kursi ayəsini və əl-Bəqərə surəsinin axır iki ayəsini oxumaq, yüz dəfə “Lə ilahə illəllah vəhdahu lə şərikə ləhu, ləhul-mulku və ləhul-həmdü və huvə alə kulli şeyin qadir!” demək, – onun üçün gün ərzində şeytandan qoruyucu olar – azan vermək şeytani uzaqlaşdırar.

¹ Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «Allah üçün güclü mömin zəif mömindən daha yaxşı və daha sevimlidir. Onların hər ikisində xeyir var. Sənə fayda verən şeyi götür, (yalnız) Allahdan kömək dilə və aciz olma! Sənə bir hadisə üz versə, demə ki, kaş belə edəydim. Əksinə, de: «Allahın qədəridir. O istədiyini edir. Çünki “əgər” şeytana qapı açır». Muslim, 4/2052.

(47) Övladı olanı təbrik etmək və bunun qarşılıqlı cavabı

۱۴۵ - ((بَارَكَ اللهُ لَكَ فِي الْمَوْهُوبِ لَكَ، وَشَكَرْتَ الْوَاهِبَ،
وَبَلَغَ أَشُدَّهُ، وَرَزَقْتَ بَرَّهُ))

145. [Bərakəllahu ləkə fil-məuhubi ləkə və şəkərtəl-vahibə və bələğa əşuddəhu və ruziqətə birrahu]

145. «Allah sənə (əvəssiz olaraq) verdiyi (bu uşağı) sənin üçün mübarək etsin! (Onu sənə) verənə şükr edəsən. (Övladın) gəncliyin ən yetkin çağına yetişsin və onun yaxşılıqlarını dadasan!» Təbrik edilən adam onu təbrik edənə cavab verərək deyir:

((بَارَكَ اللهُ لَكَ وَبَارَكَ عَلَيْكَ، وَجَزَاكَ اللهُ خَيْرًا، وَرَزَقَكَ اللهُ مِثْلَهُ،
وَأَجَزَلَ ثَوَابَكَ))

[Barakəllahu ləkə və barakə aleykə və cəzakəllahu xayran və razəqakəllahu misləhu və əczələ səvabəkə]

«Allah mübarək eləsin, sənin üçün bərəkətli etsin! Allah səni xeyirlə mükafatlandırın! Allah sənə də beləsinə bəxş etsin və savabını da artırın!»¹

(48) Uşaqları qorumaq üçün oxunan dua

146. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm Həsən və Hüseyini Allah onlardan razı olsun qorumaq üçün belə dua edərdi:

۱۴۶ - ((أُعِيدُكُمْ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّةِ مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ وَهَامَّةٍ،
وَمِنْ كُلِّ عَيْنٍ لَأَمَّةٍ))

146. [Uiyzukumə bikəlimətilləhit-təmməti min kulli şeytanin və hammətin və min kulli aynin ləmmətin]

¹ ən-Nəvəvi «əl-Əzkar», səh. 349; Səlim əl-Hilali «Səhihul-Əzkar», 2/713.

«Hər bir şeytandan, zərərli həşəratdan və hər pis gözdən qorumaq üçün sizi Allahın tam kəlmələrinə həvalə edirəm».¹

(49) Xəstəni ziyarət edərkən onun üçün edilən dua

((لَا بَأْسَ، طَهُورٌ إِنْ شَاءَ اللَّهُ)) - ۱۴۷

147. [Lə bə'sə tahurun inşə Allah]

147. «Eybi yoxdur, inşallah (günahların) təmizlənilir!»²

((أَسْأَلُ اللَّهَ الْعَظِيمَ رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ أَنْ يَشْفِيكَ)) - ۱۴۸

148. [Əs'əlullahəl-aziymə Rabbəl-arşil-aziymi ən yəşfiyəkə]

¹ əl-Buxari, 4/119. İbn Abbasın Allah ondan razı olsun rəvayətindən.

² «Fəthul-Bari», 10/118

148. «Böyük Ərşin Rəbbi olan Əzəmətli Allahdan diləyirəm ki, sənə şəfa versin!» (yeddi dəfə)¹

(50) Xəstəni ziyarət etməyin fəziləti

149. Əli ibn Əbi Talib Allah ondan razı olsun rəvayət edir ki, Rəsulullahın səllallahu aleyhi və səlləm belə dediyini eşitdim: «Müsəlman qardaşını ziyarət edən adam (onun yanına gəlib) oturanadək Cənnət bağından keçir. Oturduqda isə onu mərhəmət bürüyər. Səhər olsa, axşamadək yetmiş min mələk onun üçün xeyir-dua edər, axşam olsa, səhərədək yetmiş min mələk onun üçün xeyir-dua edər».²

(51) Həyatından əlini üzmüş xəstənin duası

¹ «Müsəlman bəndə əcəli çatmamış xəstəni ziyarət edib yeddi dəfə bu duanı desə, xəstə sağalar». Ət-Tirmizi və Əbu Davud. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 2/210 və «Səhihul Cami», 5/180.

² Ət-Tirmizi, İbn Macə və Əhməd. Bax: «Səhih İbn Macə», 1/244 və «Səhihu-t-Tirmizi», 1/286. Həmçinin Əhməd Şakir də bunu səhih hesab etmişdir.

۱۵۰ - ((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَارْحَمْنِي بِالرَّفِيقِ الْأَعْلَى))

150. [Allahummə-ğfirliy vərhəmniy və əlhiqniy birrafiqil-a'lə]

150. «Allahım! Məni bağışla, mənə rəhm et, məni Uca Dosta qovuşdur!»¹

151. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm ölümündən əvvəl əllərini suya salıb üzünə sürtər və deyərdi:

۱۵۱ - ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، إِنَّ لِلْمَوْتِ لَسَكْرَاتٍ))

151. [Lə ilahə illəllahu, innə lilməuti lə-səkərat]

«Allahdan başqa məbud yoxdur. Həqiqətən, ölümün öz bihuşluğu var».²

¹ əl-Buxari, 7/10 və Muslim, 4/1893.

² «Fəthul-Bari», 8/144.

۱۵۲ - ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ))

152. [Lə ilahə illəllahu Allahu Əkbər, lə ilahə illəllahu vəhdəhu, lə ilahə illəllahu vəhdəhu lə şərikə ləhu, lə ilahə illəllahu ləhul-mulku və ləhul-həmdü, lə ilahə illəllahu və lə həulə və lə quvvətə illə billəh]

152. «Allahdan başqa məbud yoxdur. Allah ən Böyükdür. Tək Allahdan başqa məbud yoxdur. Allahdan başqa məbud yoxdur, O təkdir, Onun şəriki yoxdur. Allahdan başqa məbud yoxdur. Mülk Onundur və həmd Onadır. Allahdan başqa məbud yoxdur. Qüdrət və güc yalnız Allahdadır!»¹

(52) Can verənə təlqin edilən dua

¹ Bu hədisi ət-Tirmizi, İbn Macə rəvayət etmiş və əl-Albani onu “səhih” hesab etmişdir. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/152 və «Səhih İbn Macə», 2/317.

153. «Kimin son sözü:

((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ)) - ۱۵۳

153. [Lə ilahə illəllah!]

«Allahdan başqa məbud yoxdur!» olsa, Cənnətə daxil olar.¹

(53) Başına müsibət gələnin duası

۱۵۴ - ((إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ اللَّهُمَّ أَجْرِي فِي مُصِيبَتِي
وَأَخْلِفْ لِي خَيْرًا مِنْهَا))

154. [İnnə lilləhi və innə ileyhi raciun, Allahummə'curni fi musiybətii və əxlif liy xayran minhə]

154. «Biz, Allaha məxsusuq və Ona da qayıdacağıq! Allahım! Başıma gələn müsibət sayə-

¹ Əbu Davud, 3/190. Bax: «Səhihul-Cami», 5/342

sində məni mükafatlandır və əvəzinə ondan da xeyirlisini ver!»¹

(54) Meyitin gözlərini qapayarkən edilən dua

۱۵۵ - ((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِفُلَانٍ (باسمه) وَاذْفَعْ دَرَجَتَهُ فِي الْمَهْدِيِّينَ، وَاخْلُقْهُ فِي عَقِبِهِ فِي الْعَابِرِينَ، وَاغْفِرْ لَنَا وَلَهُ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ، وَافْسَحْ لَهُ فِي قَبْرِهِ وَنَوِّرْ لَهُ فِيهِ))

155. [Allahummə-ğfir lifulənin (ölənin adı çəkilir) vərfə' dərəcətəhu fil-məhdiyyinə vəxlufhu fi aqıbihi fil-ğabirinə vəğfir lənə və ləhu yə Rabbəl-aləmin vəfsəh ləhu fi qabrihi və nəvvir ləhu fiyhi]

155. «Allahım! Filankəsi (ölənin adını çəkməli) bağışla, doğru yolda olanlar arasında onun dərəcəsinə yüksəlt, geridə qalanlara (onun

¹ Muslim, 2/632.

yaxınlarına) vəkil ol. Ey aləmlərin Rəbbi! Bizi də, onu da bağışla! Onun qəbrini geniş et və oranı onun üçün nurlandır!»¹

(55) Cənazə namazında meyit üçün oxunan dua

۱۵۶ - ((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ، وَعَافِهِ، وَاعْفُ عَنْهُ، وَأَكْرِمْ نُزُلَهُ، وَوَسِّعْ مُدْخَلَهُ، وَاغْسِلْهُ بِالْمَاءِ وَالتَّلْجِ وَالْبَرْدِ، وَنَقِّهِ مِنَ الْخَطَايَا كَمَا نَقَّيْتَ الثَّوْبَ الْأَبْيَضَ مِنَ الدَّنَسِ، وَأَبْدِلْهُ دَارًا خَيْرًا مِنْ دَارِهِ، وَأَهْلًا خَيْرًا مِنْ أَهْلِهِ، وَزَوْجًا خَيْرًا مِنْ زَوْجِهِ، وَأَدْخِلْهُ الْجَنَّةَ وَأَعِذْهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ] وَعَذَابِ النَّارِ [))

156. [Allahummə-ğfir ləhu vərhəmhu və afihi va'fu anhu və əkrim nuzuləhu və vəssi' mudxaləhu vəğsilhu bil-məi vəs-səlci vəl-bəradi və nəqqihi minəl-xətayə kəmə nəqqaytəs-səubəl-əbyəda minəd-dənəsi, və

¹ Muslim, 2/634.

əbdilhu dəran xayran min dərihi, və əhlən xayran min əhlihi, və zəucən xayran min zəucihi və ədxilhul-cənnətə və əizhu min əzabil-qabri [və əzabin-nəri]]

156. «Allahım! Onu bağışla, ona rəhm et, ona salamatlıq ver, onu əfv et, onu gözəl tərzdə qarşıla, onun yerini geniş et! Onu su, qar və dolu ilə yu! Ağ paltarı kirdən təmizlədiyin kimi onu da günahlardan təmizlə! Ona evinin əvəzinə daha xeyirli ev, ailəsinin əvəzinə daha xeyirli ailə, zövcəsinin əvəzinə daha xeyirli zövcə ver! Onu Cənnətə daxil et! Onu qəbir əzabından (və Cəhənnəm əzabından) qoru!»¹

۱۵۷ - ((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا وَمَيِّتِنَا، وَشَاهِدِنَا وَعَائِنَا، وَصَغِيرِنَا وَكَبِيرِنَا، وَذَكَرِنَا وَأُنْثَانَا. اللَّهُمَّ مَنْ أَحْيَيْتَهُ مِنَّا فَأَحْيِهِ عَلَى الْإِسْلَامِ، وَمَنْ تَوَفَّيْتَهُ مِنَّا فَتَوَفَّهُ عَلَى الْإِيمَانِ. اللَّهُمَّ لَا تَحْرِمْنَا أَجْرَهُ وَلَا تُضِلَّنَا بَعْدَهُ))

¹ Muslim, 2/663.

157. [Allahummə-ğfir lihəyyinə və məyyitinə və şahidinə və ǧaibinə və saǧiyrinə və kəbiyrinə və zəkərinə və unsanə. Allahummə mən əhyəytəhu minnə fə əhyihi aləl-isləm və mən təvaffəytəhu minnə fətəvaffəhu aləl-iymən. Allahummə lə təhrimnə əcrahu və lə tudillənə bə'dəhu]

157. «Allahım! Dirimizi və ölümüzü, burada olanımızı və olmayanımızı, kiçiyimizi və böyüyümüzü, kişimizi və qadınımızı baǧışla! Allahım! Bizdən kimi yaşatsan müsəlman kimi yaşat! Bizdən kimi öldürsən mömin kimi öldür! Allahım! Onun əcrindən bizi məhrum etmə və ondan sonra bizi azdırma!»¹

۱۵۸ - ((اللَّهُمَّ إِنَّ فُلَانَ ابْنَ فُلَانٍ فِي ذِمَّتِكَ، وَحَبْلِ جِوَارِكَ، فَقِهِ مِنْ فِتْنَةِ الْقَبْرِ وَعَذَابِ النَّارِ، وَأَنْتَ أَهْلُ الْوَفَاءِ وَالْحَقِّ. فَاغْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَفُورُ الرَّحِيمُ))

¹ İbn Macə, 1/480; Əhməd, 2/368. Bax: «Səhih İbn Macə», 1/251.

158. [Allahummə innə fulənə-bnə fulənin (*vəfat etmiş kəsin adı deyilir*) fi zimmətikə, və həbli civarikə, fəqihî min fitnətil-qabri və əzabin-nəri, və əntə əhlul-vəfai vəl-həqqi. Fəğfir ləhu vərhəmhu innəkə əntəl-ğafurur-rahim]

158. «Allahım filankəs oğlu filankəs (*vəfat etmiş kəsin adı deyilir*) Sənin himayəndədir, (ağibəti) Səndən asılıdır. Onu qəbir fitnəsindən və Cəhənnəm əzabından qoru! Sən vəfa və haqq sahibisən! Onu bağışla, ona rəhm et! Həqiqətən, Sən Bağışlayansan, Rəhmlisən!»¹

۱۵۹ - ((اللَّهُمَّ عَبْدُكَ وَابْنُ أُمَّتِكَ اِحْتِاجٌ إِلَى رَحْمَتِكَ، وَأَنْتَ غَنِيٌّ عَنْ عَذَابِهِ، إِنْ كَانَ مُحْسِنًا فَرِّدْ فِي حَسَنَاتِهِ، وَإِنْ كَانَ مُسِيئًا فَتَجَاوَزْ عَنْهُ))

159. [Allahummə abdukə vəbnu əmətikə-htacə ilə rahmətikə və əntə ğaniyyun an

¹ Əbu Davud, 3/211; İbn Macə. Bax: «Səhih İbn Macə», 1/251.

əzabihi, in kənə muhsinən fəzid fi həsənatihi və in kənə musinən fətəcavəz anhu]

159. «Allahım! Sənin qulun, Sənin kənizinin oğlu Sənin mərhəmətinə möhtacdır. Sənin ona əzab verməyə ehtiyacın yoxdur. Əgər o, yaxşı əməl sahibdirsə, savabını artır! Yox əgər pis əməl sahibdirsə, günahından keç!»¹

(56) Həddi-bülüğa çatmamış uşağın cənazə namazında oxunulan dua

((اللَّهُمَّ أَعِذْهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ)) - ۱۶۰

160. [Allahummə, əizhu min əzabil-qabri]

160. «Allahım! Onu qəbir əzabından qoru!»²

Sonra:

¹ Bu hədisi əl-Hakim rəvayət etmiş və “səhih” saymış, əz-Zəhəbi də onu təsdiqləmişdir 1/359. Bax: əl-Albani, «Əhkamul-Cənaiz», səh. 125.

² Səid ibn Museyyib rəvayət edir ki, «Mən Əbu Hureyranın arxasında heç bir günah görməyən körpə bir uşağın cənazə

((اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ فَرَطًا وَدُخْرًا لِرِوَالِدَيْهِ، وَشَفِيعًا مُجَابًا. اللَّهُمَّ نَقِّلْ بِهِ مَوَازِينَهُمَا
 وَأَعْظِمْ بِهِ أَجُورَهُمَا، وَ اَلْحِقْهُ بِصَالِحِ الْمُؤْمِنِينَ، وَاجْعَلْهُ فِي كِفَالَةِ إِبْرَاهِيمَ،
 وَقِهِ بِرَحْمَتِكَ عَذَابَ الْجَحِيمِ، وَأَبْدِلْهُ دَارًا خَيْرًا مِنْ دَارِهِ، وَأَهْلًا خَيْرًا مِنْ
 أَهْلِهِ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَأَسْلَابِنَا، وَ أَفْرَاطِنَا، وَ مَنْ سَبَقَنَا بِالإِيمَانِ))

[Allahummə-c'alu fəratan və zuxran li-
 validəyhi və şəfiyan mucəbən. Allahummə
 səqqil bihi məvazinəhumə və ə'zim bihi
 ucurahumə və əlhiqhu bisalihil-mu'miniynə
 vəc'alu fi kəfaləti İbrahim və qıhi
 birahmətikə əzabəl-cəhim, və əbdilhu dəran
 xayran min dərihi, və əhlən xayran min

namazını qılarkən onun bu cür dua etdiyini eşitdim». Bu hədisi Malik «əl-Muvatta» əsərində 1/288; İbn Əbi Şeybə «əl-Musannaf» əsərində 3/217; Beyhaqi «Sünən» əsərində 4/9 rəvayət etmişlər. Şueyb əl-Arnaut Bəğavinin «Şərhu-s-Sunnə» əsərinin təhqiqində 5/357 bu hədisin isnadının «səhih» olduğunu söyləmişdir.

əhlihi, Allahummə-ğfir liəsləfinə və əfratinə
və mən səbəqanə bil-iyməni]

«Allahım! Onu valideynləri üçün (cənnətə girməkdə onları) qabaqlayan, saxlanılan bir nemət və duası qəbul olunan bir şəfaətçi et! Allahım! Onun sayəsində onların (yaxşı əməl) tərəzilərini ağır et və onların mükafatlarını böyük et! Onu əməlisaleh möminlərə qovuşdur və İbrahimin himayəsinə götür. Öz mərhəmətinlə onu Cəhənnəm əzabından qoru! Ona evinin əvəzinə daha xeyirli ev, ailəsinin əvəzinə daha xeyirli ailə ver! Allahım! Bizim sələflərimizi,¹ uşaqlarımızı və bizdən əvvəl iman gətirmiş kimsələri bağışla!» - desə yaxşı olar.²

((اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ لَنَا فَرَطًا، وَسَلْفًا، وَأَجْرًا)) - ۱۶۱

¹ Keçmiş nəslimizi.

² Bax: ibn Qudəmənin, «əl-Muğni», 3/416; Şeyx Əbdüləziz ibn Abdullah ibn Baz, «əd-Durusul-Muhimmə li Ammətul-Ummə», səh. 15.

161. [Allahummə-c'alhu lənə fəratan və sələfən və əcran!]

161. «Allahım! Onu bizim üçün (cənnətə girməkdə bizi) qabaqlayan, sələf və mükafat et!»¹

(57) Təziyə² duası

۱۶۲ - ((إِنَّ لِلَّهِ مَا أَخَذَ، وَلَهُ مَا أُعْطِيَ وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ بِأَجَلٍ مُّسَمًّى

... فَلْتَصَبِرْ وَلْتَحْتَسِبْ))

162. [İnnə lillahi mə əxazə və ləhu mə ə'ta və kullu şey'in indəhu biəcəlin musəmmə... fəl-təsbir vəl-təhtəsib]

162. «Şübhəsiz ki, Allahın aldığı da, verdiyi də Özünə aiddir. Onun yanında hər şeyin öz müəyyən əcəli var... Səbr et və (bunun əvəzinə Allah

¹ «əl-Həsən uşaq üçün cənazə namazı qıldıqda Kitabı açan (əl-Fatihə) surəsini oxuyar və [bu duanı] deyərdi...» əl-Bəğavi, «Şərhu-s-Sunnə», 5/357. Abdurrazzaq № 6588. Buxari bu hədisi «əl-Cənaiz» fəslinin «əl-Fatihəni cənazə namazında oxumaq» qismində 2/113 «mualləq» olaraq rəvayət etmişdir.

² [Yaxın adamı ölmüş bir şəxsə və ya ailəyə təsəlli vermə.]

yanında mükafat qazanacağına) ümid bağla!»¹
Sonra:

((أَعْظَمَ اللَّهُ أَجْرَكَ، وَأَحْسَنَ عَزَاءَكَ وَعَفَّرَ لِمَيِّتِكَ))

[Ə'zəməllahu əcrakə və əhsənə azaəkə və
ğafəra liməyyitikə]

«Allah sənin mükafatını böyük etsin, sənə gözəl
təskinlik versin və ölmüş adamını bağışlasın!» -
desə yaxşı olar.²

(58) Cənazəni qəbrə qoyarkən edilən dua

((بِسْمِ اللَّهِ وَعَلَى سُنَّةِ رَسُولِ اللَّهِ)) - ۱۶۳

163. [Bismillahi və alə sunnəti Rasulilləhi]

163. «Allahın adı ilə və Rəsulullahın Sünnəsi
üzrə!»¹

¹ əl-Buxari, 2/80; Muslim, 2/636.

² ən-Nəvəvi, «əl-Əzkar», səh. 126.

(59) Cənazəni dəfn etdikdən sonra edilən dua

((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ اللَّهُمَّ تَبِّتْهُ)) - ۱۶۴

164. [Allahummə-ğfir ləhu. Allahummə səbbithu.]

164. «Allahım, onu bağışla! Allahım, onu səbatlı et!»²

(60) Qəbirləri ziyarət edərkən oxunan dua

¹ Əbu Davud, 3/314 isnadı “səhih”dir. Əhməd isə bu hədisi belə rəvayət etmişdir: «Allahın adı ilə və Rəsulullahın milləti (dini) üzrə!» İsnadı “səhih”dir.

² Peyğəmbər *səllallahu aleyhi və səlləm* cənazəni dəfn etdikdən sonra onun qəbri üstündə durub deyərdi: «(Allahdan) qardaşınız üçün bağışlanma diləyin və onun sabit olmasını istəyin. Çünki onu, indi sorğu-sual edirlər». Əbu Davud, 3/315. Hakim onu “səhih” hesab etmiş, əz-Zəhəbi də bunu təsdiqləmişdir, 1/370.

۱۶۵ - ((السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الدِّيَارِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُسْلِمِينَ، وَإِنَّا إِن شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لَاحِقُونَ [وَيَرْحَمُ اللَّهُ الْمُسْتَقْدِمِينَ مِنَّا وَالْمُسْتَأْخِرِينَ] أَسْأَلُ اللَّهَ لَنَا وَلَكُمْ الْعَافِيَةَ))

165. [Əs-sələmu aleykum əhləd-diyəri minəl-mu'miniyə vəl-muslimiyn və innə inşə Allahu bikum ləhiqunə [və yərħəmullahul-mustəqdimiynə minnə vəl-mustə'xiriynə]. Əs'əlullahə lənə və ləkumul-afiyətə]

165. «Ey (bu) diyarın mömin və müsəlman sakinləri! Sizə salam olsun! Allah istəsə biz də sizə qovuşacağıq. [Allah bizdən əvvəl gedənlərə və qalanlara rəhmət etsin!] Allahdan özümüzə və sizə salamatlıq diləyirəm!»¹

¹ Muslim, 2/671. Bu hədisin mətni İbn Macənin «Sünən» əsərində (1/494) Bureydadan Allah ondan razı olsun rəvayət etdiyi hədisdən götürülmüşdür. Mötərizə içində olanlar isə = = Muslimin Aişədən Allah ondan razı olsun rəvayət etdiyi hədisdən götürülüb 2/671.

(61) Külək əsərkən edilən dua

۱۶۶ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا))

166. [Allahummə inniy əs'əlukə xayrahə və əuzu bikə min şərrihə]

166. «Allahım! Səndən onun (küləyin) xeyrini diləyirəm və onun şərindən Sənə sığınırım!»¹

۱۶۷ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا، وَخَيْرَ مَا فِيهَا، وَخَيْرَ مَا أُرْسِلَتْ بِهِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا، وَشَرِّ مَا فِيهَا، وَشَرِّ مَا أُرْسِلَتْ بِهِ))

167. [Allahummə inniy əs'əlukə xayrahə və xayra mə fiyhə və xayra mə ursilət bihi, və əuzu bikə min şərrihə və şərri mə fiyhə və şərri mə ursilət bihi]

167. «Allahım! Səndən onun (küləyin) xeyrini, onda olanın xeyrini və onunla birlikdə gön-

¹ Əbu Davud, 4/326; ibn Macə, 2/1228. Bax: «Səhih ibn Macə», 2/305.

dərilənin xeyrini diləyirəm! Onun şərinədən, onda olanın şərinədən və onunla birlikdə göndərilənin şərinədən Sənə sığınırım!»¹

(62) Göy guruldayarkən edilən dua

((سُبْحَانَ الَّذِي يُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهِ وَالْمَلَائِكَةُ مِنْ خِيفَتِهِ)) - ۱۶۸

168. [Subhanəl-ləzi yusəbbihur-ra'du bi-həmdihı vəl-mələikətu min xiyyətihi]

168. «Göy gurultusunun həmd edərək, mələklərin isə qorxusundan şəninə təriflər dediyi (Allah) pak və müqəddəsdır!»²

¹ Muslim, 2/616; əl-Buxari, 4/76.

² «Abdullah ibn əz-Zubeyr Allah ondan razı olsun göy gurultusu eşidəndə sözünü yarımçıq qoyub [bu duanı] deyərdi...» «əl-Muvatta», 2/992. əl-Albani: “Məuquf olaraq isnadı səhihdir” demişdir.

(63) Yağışın yağması üçün edilən bəzi dualar

۱۶۹ - ((اللَّهُمَّ اسْقِنَا عَيْثًا مُغِيثًا مَرِيئًا مَرِيئًا، نَافِعًا غَيْرَ ضَارٍّ، عَاجِلًا غَيْرَ آجِلٍ))

169. [Allahummə əsquinə ğaysən muğiyən, məriyə, məriyan, nafiən ğayra darrin, acilən ğayra əcilin]

169. «Allahım! Bizə imdadımıza çatan, xoş, bərəkətli, faydalı, zərəri olmayan, həmə, gecikdirmədən yağmur endir!»¹

۱۷۰ - ((اللَّهُمَّ أَغِثْنَا، اللَّهُمَّ أَغِثْنَا، اللَّهُمَّ أَغِثْنَا))

170. [Allahummə əğisnə, Allahummə əğisnə, Allahummə əğisnə]

¹ Əbu Davud, 1/303. əl-Albani bu hədisi “səhih” hesab etmişdir. Bax: «Səhih Əbu Davud» 1/216.

170. «Allahım, bizə yağmur endir! Allahım, bizə yağmur endir! Allahım, bizə yağmur endir!»¹

((اللَّهُمَّ اسْقِ عِبَادَكَ، وَبَهَائِمَكَ، وَأَنْشُرْ رَحْمَتَكَ، وَأَحْيِي بَلَدَكَ
الْمَيِّتَ))

171. [Allahummə-sqi ibadəkə və bəhai-məkə, vənşur rahmətəkə və əhyi bələdəkəl-məyyitə]

171. «Allahım! Qullarına və heyvanlarına su ver! Mərhəmətini yay və ölü məmləkətini dirilt!»²

(64) Yağış yağanda edilən dua

((اللَّهُمَّ صَيِّبًا نَافِعًا)) - ۱۷۲

172. [Allahummə sayyibən nafiən]

172. «Allahım! (Bu yağışı) bol, faydalı et!»³

¹ əl-Buxari, 1/224; Muslim, 2/613.

² Əbu Davud, 1/305. əl-Albani bu hədisi “həsən” hesab etmişdir.

Bax: «Səhih Əbu Davud» 1/218.

³ «Fəthul-Bari», 2/518.

(65) Yağış yağandan sonra edilən zikr

((مُطِرْنَا بِفَضْلِ اللَّهِ وَرَحْمَتِهِ)) - ۱۷۳

173. [Mutirne bi fadlilləhi və rahmətihi]

173. «Allahın lütfü və mərhəməti ilə bizə yağmur endirildi».¹

(66) Havanın açılması üçün edilən dua

((اللَّهُمَّ حَوَالَيْنَا وَلَا عَلَيْنَا. اللَّهُمَّ عَلَى الْأَكَامِ وَالظَّرَابِ، وَتُطُونِ الْأُودِيَّةِ، وَمَنَابِتِ الشَّجَرِ)) - ۱۷۴

174. [Allahummə həvaleyne və lə aleyne. Allahummə aləl-akəmi vəz-zırabı və butunil-audiyəti və mənabitiş-şəcəri]

¹ əl-Buxari, 1/205; Muslim, 1/83.

174. «Allahım! Üzərimizə deyil, ətrafımıza (yağdır). Allahım! Təpələrə, dağlara, vadilərə və ağac bitən yerlərə (yağdır)!»¹

(67) Hilal² görünərkən edilən dua

۱۷۵ - ((اللهُ أَكْبَرُ، اللَّهُمَّ أَهْلُهُ عَلَيْنَا بِالْأَمْنِ وَ الْإِيمَانِ، وَالسَّلَامَةِ وَ الْإِسْلَامِ، وَالتَّوْفِيقِ لِمَا نُحِبُّ رَبَّنَا وَ تَرْضَى، رَبُّنَا وَرَبُّكَ اللهُ))

175. [Allahu Əkbər, Allahummə əhilləhu aleyinə bil-əmnü, vəl-iyməni, vəs-sələməti, vəl-isləmi, vət-təufiqi limə tuhibbu Rabbənə və tərda. Rabbunə və Rabbukə-llahu]

175. «Allah ən Böyükdür! Allahım! Onu əmin-amanlıqla, imanla, salamatlıqla, islamlə və ey Rəbimiz, sevdiiyin və razı qaldığın işlərə müvəffəqiyyət verməklə başımız üzərinə çıxart!

¹ əl-Buxari, 1/224; Muslim, 2/614.

² [Təzə ay.]

(Ey hilal!) Bizim də Rəbbimiz, sənin də Rəbbin Allahdır!»¹

(68) Oruc tutan iftarını açarkən etdiyi dua

((ذَهَبَ الظَّمَأُ، وَابْتَلَّتِ العُرُوقُ، وَتَبَّتْ أَلْجُرُ إِن شَاءَ اللهُ)) - ۱۷۶

176. [Zəhəbəz-zəməu, vəbtəllətil-uruq, və səbətəl-əcrü inşə Allah]

176. «Susuzluq getdi və damarlar islandı. Allah istəsə, savab yazıldı!»²

((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِرَحْمَتِكَ الَّتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ أَنْ تَغْفِرَ لِي)) - ۱۷۷

((

177. [Allahummə inniy əs'əlukə birahmətikəl-ləti vasi'at kullə şey'in ən təğfira liy]

¹ ət-Tirmizi, 5/504; əd-Darimi, 1/336. Mətn əd-Dariminindir. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/157.

² Əbu Davud, 2/306 və başqaları rəvayət etmişlər. Bax: «Səhihul Cami», 4/209.

177. «Allahım! Səndən hər şeyi əhatə edən mərhəmətinlə məni bağışlamanı diləyirəm!»¹

(69) Yeməyə başlayarkən edilən dua

178. «Sizlərdən biri yemək yeməyə başlayarkən:

((بِسْمِ اللّٰهِ)) - ۱۷۸

[Bismilləh]

«Allahın adı ilə!» desin. Əgər əvvəldə bunu unutsa, onda:

((بِسْمِ اللّٰهِ فِيْ اَوَّلِهِ وَاٰخِرِهِ))

[Bismilləhi fi əvvəlihi və axirihi]

«Əvvələndə də, axırında da Allahın adı ilə!» desin.²

179. Qoy Allahın yemək verdiyi kimsə [belə] desin:

¹ Abdullah ibn Amr ibnül-Asın Allah ondan razı olsun rəvayətindən. İbn Macə, 1/557 rəvayət etmiş və İbn Həcər onu “həsən” hesab etmişdir. Bax: «Şərhul-Əzkar», 4/342.

² Əbu Davud, 3/347; ət-Tirmizi, 4/288. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 2/167.

۱۷۹ - ((اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِيهِ وَأَطْعِمْنَا خَيْرًا مِنْهُ))

[Allahummə bərik lənə fiyhi və ət'immə xayran minhu]

«Allahım! Bunu bizim üçün bərəkətli et və bizə bundan daha xeyirlisini nəsib eylə!»

Allahın süd nəsib etdiyi kimsə isə [belə] desin:

((اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِيهِ وَزِدْنَا مِنْهُ))

[Allahummə bərik lənə fihi və zidnə minhu]

« Allahım! Bunu bizim üçün bərəkətli et və bundan bizə çox nəsib eylə!»¹

(70) Yeməkdən sonra edilən dua

۱۸۰ - ((الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنِي هَذَا وَرَزَقَنِيهِ مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ مِنِّي وَلَا قُوَّةٍ))

((

¹ ət-Tirmizi, 5/506. Bax: « Səhihu-t-Tirmizi », 3/158.

180. [Əlhəmdü lilləhil-ləzi ət'aməniy həzə və razəqaniyhi min ğayri həulin minniy və lə quvvətin]

180. «Bunu mənə yedirdən və özüm heç bir qüdrət və güc sərf etmədən onu mənə bəxş edən Allaha həmd olsun!»¹

[مَكْفِيٍّ وَلَا) الْحَمْدُ لِلَّهِ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ، غَيْرَ [مَكْفِيٍّ وَلَا) مُؤَدَّعٍ، وَلَا مُسْتَعْنَى عَنْهُ رَبَّنَا))

181. [Əlhəmdü lilləhi həmdən kəsiran tayyibən mubarakan fihi ğayra [məkfiyyin və lə] muvəddəin və lə mustəğnən anhu Rabbənə]

181. «Rəbbimiz Allaha həmd olsun! (Özü də) çoxlu, xoş, mübarək, [sonsuz], ardı-arası kəsilməyən, onsuz keçinmək mümkün olmayan bir həmd!»²

¹ ən-Nəsai istisna olmaqla «Sünən» əsərinin müəllifləri rəvayət etmişlər. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/159.

² əl-Buxari, 6/214; ət-Tirmizi, 5/507. Mətn ət-Tirmizinindir.

(71) Qonağın ona yemək verən üçün etdiyi dua

((اللَّهُمَّ بَارِكْ لَهُمْ فِي مَا رَزَقْتَهُمْ، وَاعْفِرْ لَهُمْ وَارْحَمَهُمْ)) - ۱۸۲

182. [Allahummə bərik ləhum fimə razəqtəhum vəğfir ləhum vərhəmhəm]

182. «Allahım! Onlara verdiyin ruzini bərəkətli et, onları bağışla və onlara rəhm et!»¹

(72) Su verən yaxud vermək istəyən şəxs üçün edilən dua

((اللَّهُمَّ أَطْعِمْ مَنْ أَطْعَمَنِي وَاسْقِ مَنْ سَقَانِي)) - ۱۸۳

183. [Allahummə ə'tim mən ə'taməniy vəsqi mən səqaniy]

183. «Allahım! Mənə yemək verənə yemək ver, su verənə su ver!»¹

¹ Muslim, 3/1615.

(73) (Başqa evdə) orucunu açan şəxsin ev əhli üçün etdiyi dua

۱۸۴ - ((أَفْطَرُ عِنْدَكُمْ الصَّائِمُونَ، وَأَكَلِ طَعَامَكُمْ الْأَبْرَارُ، وَصَلَّتْ عَلَيْكُمْ الْمَلَائِكَةُ))

184. [Əftəra indəkumus-saimunə və əkələ təaməkumul-əbraru və sallət aleykumul-məlaikətu]

184. «Oruc tutanlar sizdə iftar açsın, yeməyinizi yaxşı adamlar yesin, mələklər də sizin üçün dua etsin!»²

¹ Muslim, 3/126.

² «Sünən Əbu Davud», 3/367; İbn Macə 1/556. ən-Nəsai «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl» əsərində (№ 296 – 298) rəvayət etmişdir ki, Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm bu duanı hər hansı bir evdə iftar yeməyi yedikdə edərdi. Bu hədisi əl-Albani “səhih” hesab etmişdir. Bax: «Səhih Əbu Davud» 2/730.

**(74) Oruc tutan şəxsin yemək süfrəsi
açıldığı zaman orucunu¹ pozmaq
istəmədikdə etdiyi dua**

185. «Sizlərdən birini qonaq çağırırsalar, getsin!
Oruc tutubsa, dua etsin, tutmayıbsa, yeməkdən
yesin!»²

**(75) Oruc tutan onu söyən adama nə
deməlidir**

((إِيَّيْ صَائِمٌ، إِيَّيْ صَائِمٌ)) - ۱۸۶

186. [İnniy saimun, inniy saimun]

186. «Mən orucam, mən orucam!»³

(76) Novbar meyvə görərkən edilən dua

((اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي ثَمَرِنَا، وَبَارِكْ لَنَا فِي مَدِينَتِنَا، وَبَارِكْ لَنَا فِي)) - ۱۸۷

((صَاعِنَا، وَبَارِكْ لَنَا فِي مَدَّنَا))

¹ [Burada vacib orucdan başqa tutulan oruclar qəsd edilir.]

² Muslim, 2/1054.

³ «Fəthul-Bari» 4/103; Muslim 2/806.

187. [Allahummə bərik lənə fi səmərinə və bərik lənə fi mədiynətinə və bərik lənə fi sainə və bərik lənə fi muddinə]

187. «Allahım! Məhsulumuzu bizim üçün bərəkətli et, şəhərimizi bizim üçün bərəkətli et, saamızı¹ bizim üçün bərəkətli et və muddumuzu² bizim üçün bərəkətli et!»³

(77) Asqırdıqda edilən dua

188. «Sizlərdən biri asqırsa,

((الْحَمْدُ لِلَّهِ)) - ۱۸۸

[Əlhəmdulilləh]

«Həmd olsun Allaha!» desin. Qardaşı və ya dostu isə ona:

((يَرْحَمُكَ اللَّهُ))

[Yərhəmukəllah]

¹ [Dörd ovuca bərabər ölçü vahididir.]

² [Bir ovuca bərabər ölçü vahididir.]

³ Muslim, 2/1000.

«Allah sənə rəhm etsin!» desin. O da «Allah sənə rəhm etsin!» deyənə:

((يَهْدِيكُمْ اللَّهُ وَيُصْلِحُ بَالَكُمْ))

[Yəhdiykumullahu və yuslihu bələkum]

«Allah sizi doğru yola yönəltsin və işinizi avand etsin!» desin.¹

(78) Kafir asqırıb əlhəmdulilləh desə, ona nə deyilir

((يَهْدِيكُمْ اللَّهُ وَيُصْلِحُ بَالَكُمْ)) - ۱۸۹

189. [Yəhdiykumullahu və yuslihu bələkum]

189. «Allah sizi doğru yola yönəltsin və işinizi avand etsin!»²

¹ əl-Buxari, 7/125.

² ət-Tirmizi, 5/82; Əhməd, 4/400; Əbu Davud, 4/308. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 2/354.

(79) Evlənən üçün edilən dua

۱۹۰ - ((بَارَكَ اللهُ لَكَ، وَبَارَكَ عَلَيْكَ؛ وَجَمَعَ بَيْنَكُمَا فِي خَيْرٍ))

190. [Bərakəllahu ləkə və bərakə aleykə və cəmə'a bəynəkumə fi xayrin]

190. «Allah mübarək eləsin, sənin üçün bərəkətli etsin, hər ikinizi xeyir üzərində birləşdirsin!»¹

(80) Evlənən şəxsin özü üçün etdiyi dua və minik heyvanı alanın edəcəyi dua

191. Sizdən biriniz bir qadınla evləndikdə və ya bir xidmətçi (satın) aldıqda belə desin:

۱۹۱ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا وَخَيْرَ مَا جَبَلْتَهَا عَلَيْهِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ

شَرِّهَا وَشَرِّ مَا جَبَلْتَهَا عَلَيْهِ))

¹ ən-Nəsai istisna olmaqla «Sünən» əsərinin müəllifləri rəvayət etmişlər. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 1/316.

[Allahummə inniy əs'əlukə xayrahə və xayra mə cəbəltəhə aleyhi, və əuzu bikə min şərrihə və şərri mə cəbəltəhə aleyhi]

«Allahım! Şübhəsiz ki, mən Səndən həm onun xeyrini, həm də ona verdiyin xilqətin xeyrini diləyirəm. Onun şərindən və ona verdiyin xilqətin şərindən Sənə sığınırım!» Dəvə aldıqda da, onun hörgücünün başından tutub eyni ilə bu duanı desin.¹

(81) Həyat yoldaşı ilə cinsi əlaqəyə girməmişdən əvvəl edilən dua

((بِسْمِ اللّٰهِ. اللّٰهُمَّ حَنِّبْنَا الشَّيْطَانَ، وَحَنِّبِ الشَّيْطَانَ مَا رَزَقْتَنَا)) - ۱۹۲

192. [Bismilləh. Allahummə cənnibnəş-şeytanə, və cənnibiş-şeytanə mə razəqtənə]

¹ Əbu Davud, 2/248; İbn Macə, 1/617. Bax: «Səhih İbn Macə», 1/324.

192. «Allahın adı ilə! Allahım! Bizi şeytandan uzaqlaşdır, şeytanı da bizə bəxş etdiyin şeydən uzaqlaşdır!»¹

(82) Qəzəblənərkən edilən dua

((أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ)) - ۱۹۳

193. [Əuzu billəhi minəş-şeytanir-racim]

193. «Lənətlənmiş şeytandan Allaha sığınırım!»²

(83) Müsibətə düçar olmuş kimsəni görərkən edilən dua

((الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَافَانِي مِمَّا ابْتَلَاكَ بِهِ وَفَضَّلَنِي عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقَ تَفْضِيلًا)) - ۱۹۴

¹ əl-Buxari, 6/141; Muslim, 2/1028.

² əl-Buxari, 7/99; Muslim, 4/2015.

194. [Əlhəmdü lilləhi-lləzi afəniy mim-məbtəlakə bihi və fəddaləniy alə kəsiyriy mimmən xaləqa təfdiylən]

194. «Sənə üz vermiş müsibətdən məni salamat edən və məni yaratdıqlarının çoxundan fəzilətli edərək üstün tutan Allaha həmd olsun!»¹

(84) Məclisdə nə deyilir

195. İbn Ömər Allah ondan razı olsun rəvayət edir ki, Peyğəmbərin səllallahu aleyhi və səlləm bir məclisdə qalxmazdan öncə yüz dəfə:

((رَبِّ اغْفِرْ لِي وَتُبْ عَلَيَّ إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الْعَفُورُ)) - ۱۹۵

195. [Rabbiğfirliyy və tub aleyyə. İnnəkə əntə-t-təvvabul-ğafur]

«Ey Rəbbim! Məni bağışla, mənim tövbəmi qəbul et! Şübhəsiz ki, Sən Tövbələri qəbul edənsən, Bağışlayansan!»- dediyi sayılardı.¹

¹ ət-Tirmizi , 5/493-494. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/153.

(85) Məclisin kəffarəsi²

۱۹۶ - ((سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ،
أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ))

196. [Subhanəkə Allahummə və bihəmdik, əşhədu ən lə ilahə illə ənt, əstəğfirukə və ətubu ileyk]

196. «Allahım! Sən pak və müqəddəssən! Sənə həmd olsun! Mən şahidlik edirəm ki, Səndən başqa məbud yoxdur. Səndən bağışlanma diləyir və Sənə tövbə edirəm!»³

¹ Hədisi ət-Tirmizi və başqaları rəvayət etmişlər. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/153; «Səhih İbn Macə», 2/321. Hədisin mətni ət-Tirmizinindir.

² [Günahların bağışlanması üçün şəriətin buyurduğu qaydada deyilən söz yaxud verilən sədəqə.]

³ «Sünən» əsərinin müəllifləri rəvayət etmişlər. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/153. Aişə Allah ondan razı olsun rəvayət edir ki, Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm hər bir məclisin sonunda, habelə Quran oxuduqdan və namaz qıldıqdan sonra bu kəlmələri deyirdi....» ən-Nəsai, «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl», № 308;

(86) «Allah səni bağışlasın!» deyən üçün edilən dua

((وَكَ)) - ۱۹۷

197. [Və ləkə]

197. «Səni də!»¹

(87) Sənə yaxşılıq edən şəxs üçün edəcəyin dua

((حَزَاكَ اللَّهُ خَيْرًا)) - ۱۹۸

198. [Cəzakəllahu xayran]

198. «Allah səni xeyirlə mükafatlandırırsın!» desə, gözəl tərzdə təşəkkür etmiş olar.²

Əhməd, «Müsnəd», 6/77. Doktor Faruq Həmadə bu hədisi ən-Nəsainin «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl» əsərinin təhqiqində (səh. 273) “səhih” hesab etmişdir.

¹ Əhməd, 5/82; ən-Nəsai, «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl» doktor Faruq Həmadənin təhqiqi səh. 218, № 421.

² Ət-Tirmizi, № 2035. Bax: «Səhihul-Cami», 6244; «Səhihu-t-Tirmizi», 2/200.

(88) O zikr ki, Allah onun sayəsində Dəccaldan qoruyar

199. «Kim “əl-Kəhf” surəsinin ilk on ayəsini əzbərləsə, Dəccaldan qorunar!»¹ Həmçinin, hər namazda axıncı təşəhhüddən sonra onun fitnəsindən Allaha sığınmaq lazımdır.²

(89) «Səni Allah xatirinə sevirəm» deyən üçün edilən dua

((أَحَبُّكَ الَّذِي أَحْبَبْتَنِي لَهُ)) – ۲۰۰

200. [Əhəbbəkəl-ləzi əhbəbtəniyə ləhu]

200. «Məni xatirinə sevdiiyin (Allah) səni də sevsin!»³

¹ Muslim, 1/555. Başqa bir rəvayətdə də deyilir ki, «son on ayəsini ...» 1/556.

² Bu kitabdakı 55 və 56-cı dualara bax.

³ Əbu Davud, 4/333. əl-Albani bu hədisi «həsən» hesab etmişdir. Bax: «Səhih Əbu Davud» 3/965.

(90) Malını sənə təklif edən kimsə üçün edilən dua

((بَارَكَ اللهُ لَكَ فِي أَهْلِكَ وَمَالِكَ)) - ۲۰۱

201. [Bərakəllahu ləkə fi əhlikə və məlikə]

201. «Allah sənə üçün ailəni və malını bərəkətli etsin!»¹

(91) Borcu qaytararkən onu verən şəxs üçün edilən dua

((بَارَكَ اللهُ لَكَ فِي أَهْلِكَ وَمَالِكَ، إِنَّمَا جَزَاءُ السَّلْفِ الْحَمْدُ وَالْأَدَاءُ)) - ۲۰۲

202. [Bərakəllahu ləkə fi əhlikə və məlikə, innəmə cəzəus-sələfil-həmdü vələdəu]

¹ «Fəthul-Bari», 4/88.

202. «Allah sənin üçün ailəni və malını bərəkətli etsin! Həqiqətən borcun qarşılığı təşəkkür etmək və (onu) ödəməkdir». ¹

(92) Allaha şərikin qoşmaqdan qorxanın edəcəyi dua

۲۰۳ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَشْرِكَ بِكَ وَأَنَا أَعْلَمُ، وَأَسْتَغْفِرُكَ لِمَا لَا أَعْلَمُ))

203. [Allahummə inniy əuzu bikə ən uşrikə bikə və ənə ə'ləmu, və əstəğfirukə limə lə ə'ləmu]

203. «Allahım! Bilə-bilə Sənə şərikin qoşmaqdan Sənə sığınırım və bilmədiklərimə görə də Səndən bağışlanma diləyirəm!»²

¹ ən-Nəsai, «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl», səh. 300; İbn Macə, 2/809. Bax: «Səhih İbn Macə», 2/55.

² Əhməd 4/403 və başqaları rəvayət etmişlər. Bax: əl-Albani «Səhihul-Cami», 3/233; «Səhihut-Tərgib vət-Tərhib», 1/19.

(93) Allah sənə bərəkət versin deyən adama nə deyilir

۲۰۴ - ((وَفِيكَ بَارَكَ اللَّهُ))

204. [Və fiykə bərakəllahu]

204. «Allah sənə də bərəkət versin!»¹

(94) Bəd əlamətə² qarşı edilən dua

۲۰۵ - ((اللَّهُمَّ لَا طَيْرَ إِلَّا طَيْرُكَ، وَلَا خَيْرَ إِلَّا خَيْرُكَ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا غَيْرُكَ))

205. [Allahummə lə tayra illə tayrukə, və lə xayra illə xayrukə, və lə ilahə ğayrukə]

205. «Allahım! Sənin (izninlə göydə uçan) quşundan başqa heç bir quş yoxdur,³ Sənin

¹ İbn əs-Sunni səh. 138, № 278. Bax: Bəşir Muhəmməd Uyunun təhqiq etdiyi İbn əl-Qayyimın «Əl-Vabilus-Sayb» əsərinə səh. 304.

² [Hər hansı bir şey gördükdə yaxud eşitdikdə və ya bir hadisə baş verdikdə bunu uğursuzluğa yozmaq.]

³ [Cahiliyyə dövründə ərəblər səfərə çıxmaq istədikdə onun uğurlu və ya uğursuz olacağını bilmək üçün göyə quş

verdiyın xeyirdən başqa xeyir yoxdur və Səndən başqa məbud yoxdur!»¹

(95) Minik vasitəsinə minərkən edilən dua

۲۰۶ - ((بِسْمِ اللّٰهِ، الْحَمْدُ لِلّٰهِ ﴿ سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ ﴾ الْحَمْدُ لِلّٰهِ، الْحَمْدُ لِلّٰهِ، الْحَمْدُ لِلّٰهِ، اللهُ أَكْبَرُ، اللهُ أَكْبَرُ،

uçurdardılar. Onlar fikrləşirdilər ki, quş sağ tərəfə uçsa səfər uğurlu, sol tərəfə uçsa uğursuz olacaq. Belə ki, onlar səfərin uğurlu və ya uğursuz olacağını quşun sağ və ya sol tərəfə uçması ilə əlaqələndirirdilər. Lakin Peyğəmbər *səllallahu aleyhi və səlləm* onlara bildirdi ki, quşlar göydə yalnız Allahın izni ilə uçurlar və onların bu əməli batildir. (Bax: “əl-Mulk”, 19; “ən-Nəhl”, 79)]

¹ Əhməd, 2/220 və İbn əs-Sunni № 292. Bu hədisi əl-Albani “səhih” hesab etmişdir. Bax: «Silsilətul-Əhadisi-s-Səhihə», 3/54, № 1065. O ki qaldı xoş əlamətə, bu, Peyğəmbərin *səllallahu aleyhi və səlləm* xoşuna gələrdi. Elə buna görə də, bir kişinin yaxşı söz söylədiyini eşidib onu bəyəndi və dedi: “Ağzından çıxan xoş əlaməti bəyəndik!” Əhməd, Əbu Davud; Bu hədisi əl-Albani “səhih” hesab etmişdir. Bax: «Silsilətul-Əhadisi-s-Səhihə», 2/363. Həmçinin Əbuş-Şeyx “Əxlaqun-Nəbiyyi *səllallahu aleyhi və səlləm*” səh. 270.

اللَّهُ أَكْبَرُ، سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي، فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ
الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ ((

206. [Bismilləh. Əlhəmdulilləh. Subhanə-ləzi səxxara lənə həzə və mə kunnə ləhu muqrinin. Və innə ilə Rabbinə ləmunqalibun. Əlhəmdulilləh, əlhəmdulilləh, əlhəmdulilləh. Allahu Əkbər, Allahu Əkbər, Allahu Əkbər. Subhanəkə Allahummə inniy zaləmtu nəfsiy fəğfir liy, fəinnəhu lə yəğfiruz-zunubə illə ənt]

206. «Allahın adı ilə! Allaha həmd olsun! «Bunu bizə tabe edən [Allah] pak və müqəddəsdir. [Yoxsa] bizim ona gücümüz çatmazdı. Şübhəsiz ki, biz Rəbbimizə qayıdacağıq». Allaha həmd olsun! Allaha həmd olsun! Allaha həmd olsun! Allah ən Böyükdür, Allah ən Böyükdür, Allah ən Böyükdür. Allahım, Sən pak və müqəddəssən!

Mən özümə zülm etdim. Məni bağışla! Şübhəsiz ki, günahları ancaq Sən bağışlayırsan».¹

(96) Səfər duası

۲۰۷ - ((اللهُ أَكْبَرُ، اللهُ أَكْبَرُ، اللهُ أَكْبَرُ، اللهُ أَكْبَرُ، اللهُ أَكْبَرُ)) «سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ ﴿اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ فِي سَفَرِنَا هَذَا الْبِرَّ وَالتَّقْوَى، وَمِنَ الْعَمَلِ مَا تَرْضَى، اللَّهُمَّ هَوِّنْ عَلَيْنَا سَفَرَنَا هَذَا وَاطْوِ عَنَّا بُعْدَهُ، اللَّهُمَّ أَنْتَ الصَّاحِبُ فِي السَّفَرِ، وَالْخَلِيفَةُ فِي الْأَهْلِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ وَعَثَاءِ السَّفَرِ، وَكَآبَةِ الْمَنْظَرِ، وَسُوءِ الْمُنْقَلَبِ فِي الْمَالِ وَالْأَهْلِ»

207. [Allahu Əkbər, Allahu Əkbər, Allahu Əkbər. Subhanəl-ləzi səxxara lənə həzə və mə kunnə ləhu muqrinin. Və innə ilə Rabbinə ləmunqalibun. Allahummə innə nəs'əlukə fi səfərinə həzə əl-birra vət-təqva, və minəl aməli mə tərda. Allahummə həvvin aleyne

¹ Əbu Davud, 3/34; ət-Tirmizi, 5/501. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/156.

səfəranə həzə vətvi annə bu'dəhu. Allahummə əntəs-sahibu fis-səfəri vəl-xaliyfətu fil-əhli. Allahummə inniy əuzu bikə min və'sais-səfəri və kəabətil-mənzari və suil-munqaləbi fil-mali vəl-əhl]

207. «Allah ən Böyükdür, Allah ən Böyükdür, Allah ən Böyükdür. «Bunu bizə tabe edən [Allah] pak və müqəddədir. [Yoxsa] bizim ona gücümüz çatmazdı. Şübhəsiz ki, biz Rəbbimizə qayıdacağıq». Allahım! Bu səfərimizdə Səndən yaxşılıq, Allah qorxusu və razı qalacağıın əməl diləyirik. Allahım! Bu səfərimizi bizim üçün rahat et və onun uzaqlığını bizə yaxın et. Allahım! Səfərdə dost və ailəmiz üçün hami Sənsən. Allahım! Səfərin ağırlığından, məyus edən mənzərədən, malda və ailədə xoşagəlməz dəyişiklikdən Sənə pənah aparıram».

Səfərdən qayıdanda isə həmin duanı oxuyub aşağıdakı sözləri də buna əlavə etmək lazımdır:

((أَيُّونَ، تَائِيُونَ، عَابِدُونَ، لِرَبِّنَا حَامِدُونَ))

[Ayibunə, taibunə, abidunə, li Rabbinə hamidun]

«(Biz) geri dönənlər, tövbə edənlər, ibadət edənlər, Rəbbimizə həmd edənlərik!»¹

(97) Kəndə yaxud şəhərə daxil olarkən edilən dua

۲۰۸ - ((اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَمَا أَظْلَلْنَ، وَرَبَّ الْأَرْضِينَ السَّبْعِ وَمَا أَقْلَلْنَ، وَرَبَّ الشَّيَاطِينِ وَمَا أَضَلَّلْنَ، وَرَبَّ الرِّيَّاحِ وَمَا دَرَزْنَ. أَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذِهِ الْقَرْيَةِ وَخَيْرَ أَهْلِهَا، وَخَيْرَ مَا فِيهَا، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا، وَشَرِّ أَهْلِهَا، وَشَرِّ مَا فِيهَا))

208. [Allahummə Rabbəs-səməvətis-səb'i və mə əzləlnə, və Rabbəl-əradıynəs-səb'i və mə əqləlnə, və Rabbəş-şəyatıyni və mə ədləlnə, və Rabbər-riyəhi və mə zəraynə. Əs'əlukə xayra həzihil-qaryəti və xayra əhlihə, və xayra mə

¹ Muslim, 2/998.

fiyhə, və əuzu bikə min şərrihə, və şərri əhlihə,
və şərri mə fiyhə]

208. «Allahım! Yeddi qat səmanın və kölgələndirdiklərinin Rəbbi! Yeddi qat yerin və daşdıqlarının Rəbbi! Şeytanların və azdırdıqlarının Rəbbi! Küləklərin və sovurub apardıqlarının Rəbbi! Səndən bu kəndin xeyrini, onun əhalisinin xeyrini, orada olanların xeyrini diləyirəm! Onun şərindən, onun əhalisinin şərindən, orada olanların şərindən Sənə sığınırım!»¹

(98) Bazara girərkən edilən dua

۲۰۹ - ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِي
وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ، بِيَدِهِ الْخَيْرُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ))

¹ əl-Hakim. O, bu hədisi “səhih” hesab etmiş, əz-Zəhəbi də bunu təsdiqləmişdir. 2/100; İbn əs-Sunni № 524; İbn = = Həcər onu “həsən” hesab etmişdir, «Əzkar», 5/154. İbn Baz demişdir: «ən-Nəsai bunu “həsən” isnadla rəvayət etmişdir». Bax: «Tuhvətul-Əxyar», səh. 37.

209. [Lə ilahə illəllahu vəhdahu lə şərikə ləhu, ləhul-mulku və ləhul-həmdü, yuhyi və yumiyytu və huvə həyyun lə yəmutu, biyədihil-xayru və huvə alə kulli şeyin qadir]

209. «Allahdan başqa məbud yoxdur, O təkdir, Onun şəriki yoxdur. Mülk Onundur və həmd Onadır! Dirildir və öldürür. O, diridir və ölməzdir. Xeyir onun əlindədir və O hər şeyə Qadirdir!»¹

(99) Minik vasitəsi büdrədikdə (ilişib qaldıqda) edilən dua

((بِسْمِ اللّٰهِ)) - ۲۱۰

210. [Bismilləh]

210. «Allahın adı ilə!»²

¹ Ət-Tirmizi, 5/291; əl-Hakim, 1/538. əl-Albani bu hədisi «həsən» hesab etmişdir. Bax: «Səhih İbn Macə», 2/21; «Səhihu-t-Tirmizi», 2/152.

² Əbu Davud, 4/296. əl-Albani bu hədisi «səhih» hesab etmişdir. Bax: «Səhih Əbu Davud» 3/941.

**(100) [Vidalaşdıqda] müsafirin sakinlər
üçün etdiyi dua**

((أَسْتَوِدِعُكُمْ اللَّهُ الَّذِي لَا تَضِيْعُ وَدَائِعُهُ)) - ۲۱۱

211. [Əstəudiukumu-İlahəl-ləzi lə tədiyu vədaiuhu]

211. «Sizi (Özünə həvalə edilmiş) əmanətləri itməyən Allaha əmanət edirəm!»¹

**(101) [Vidalaşdıqda] sakinlərin müsafir
üçün etdiyi dua**

((أَسْتَوِدِعُ اللَّهُ دِينَكَ، وَأَمَانَتَكَ، وَخَوَاتِيمَ عَمَلِكَ)) - ۲۱۲

212. [Əstəudiu-İlahə diynəkə və əmanətəkə və xavatiymə aməlikə]

212. «Sənin dinini, sədaqətini və əməllərinin aqibətini Allaha əmanət edirəm!»¹

¹ Əhməd, 2/403; İbn Macə, 2/943. Bax: «Səhih İbn Macə», 2/133.

۲۱۳ - ((زَوَّدَكَ اللهُ التَّقْوَى، وَعَفَّرَ دَنْبَكَ، وَيَسَّرَ لَكَ الْخَيْرَ حَيْثُ مَا كُنْتَ))

213. [Zəvvadəkə-İlahut-təqva, və ğafəra zənbəkə, və yəssərə ləkəl-xayra]

213. «Allah sənə təqva² nəсіб etsin, günahını bağışlasın və harada olsan xeyirli olanı sənin üçün asanlaşdırsın!»³

(102) Səfərdə yol gedərkən təkbir və təsbih

214. Cabir Allah ondan razı olsun demişdir: «Biz yüksəyə qalxanda təkbir edər [“Alaahu Əkbər” deyər], aşağı enəndə isə təsbih edərdik [“Subhanəllah” deyərdik]!»⁴

(103) Müsafirin səhərə yaxın etdiyi dua

¹ Əhməd, 2/7; ət-Tirmizi, 5/499. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 2/155.

² [Allah qorxusu.]

³ ət-Tirmizi. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/155.

⁴ «Fəthul-Bari», 6/135.

۲۱۵ - ((سَمَّعَ سَامِعٍ بِحَمْدِ اللَّهِ، وَحُسْنِ بَلَائِهِ عَلَيْنَا. رَبَّنَا صَاحِبِنَا،
وَأَفْضِلْ عَلَيْنَا عَائِدًا بِاللَّهِ مِنَ النَّارِ))

215. [Səmmə'a (səmmi'a) samiun bi-həmdilləhi, və husni bəlaihi aleyinə. Rəbbənə sahibinə və əfdil aleyinə aizən billəhi minən-nər]

215. «Üzərimizə olan gözəl sınağından dolayı Allaha etdiyimiz həmdi eşidən eşitdi [və ya eşitdirdi]. Oddan Allaha sığınaraq (deyirəm:) Ey Rəbbimiz! Bizə yoldaş ol və bizə mərhəmət et!»¹

¹ Muslim, 4/2086. Hədisdəki «eşidən eşitdi», yəni «Allahın (bizə verdiyi) nemətlərinə və lütfünə görə Ona etdiyimiz həmdə şahid olan şahid oldu». «Eşidən eşitdirdi» sözünün mənası da odur ki, «Mənim bu sözlərimi eşidən, onları başqalarına çatdırdı və o da eyni ilə həmin sözləri dedi». Bu, səhər-səhər zikir və dua etməyə daha çox diqqət yetirmək üçündür. «Ey Rəbbimiz! Bizə yoldaş ol və bizə mərhəmət et!», yəni «bizi hifz et, bizi qoru, bizə nəzarət et, bol-bol nemətlərlə bizə lütf et və xoşagəlməyən bütün şeyləri bizdən uzaqlaşdır!» ən-Nəvəvi, «Şərh Səhih Muslim», 17/39.

(104) Səfərdə və ya başqa vaxtlarda mənzil başına çatdıqda edilən dua

((أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ)) - ۲۱۶

216. [Əuzu bikəlimətilləhit-təmməti min şərri mə xaləq]

216. «Yaratdıqlarının şərindən Allahın tam kəlmələrinə sığınırım!»¹

(105) Səfərdən qayıdarkən edilən zikr

217. Hər tərənin üstündə üç dəfə təkbir edib [“Allahu Əkbər” deyib] sonra deyir:

((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، آيُونَ، تَائِبُونَ، عَابِدُونَ، لِرَبِّنَا حَامِدُونَ، صَدَقَ اللَّهُ وَعْدَهُ، وَنَصَرَ عَبْدَهُ، وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ))

¹ Muslim, 4/2080.

217. [Lə ilahə illəllahu vəhdahu lə şərikə ləhu, ləhul-mulku və ləhul-həmdü və huvə alə kulli şeyin qadir. Ayibunə, taibunə, abidunə, li Rabbinə hamidun. Sadəqallahu va'dəhu, və nəsara abdəhu və həzəməl-əhzabə vəhdəhu]

«Allahdan başqa məbud yoxdur, O təkdir, Onun şəriki yoxdur. Mülk Onundur və həmd Onadır! O hər şeyə Qadirdir. (Biz) geri dönənlər, tövbə edənlər, ibadət edənlər, Rəbbimizə həmd edənlərik! Allah vədinə sadıq oldu, quluna kömək etdi və (düşmənlərdən olan) dəstələri tək Özü məğlub etdi!»¹

(106) Sevindirici yaxud xoşagəlməyən hadisə ilə rastlaşan adam nə deməlidir

218. Peyğəmbəri səllallahu aleyhi və səlləm sevindirən bir hadisə baş verdikdə deyərdi:

¹ Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm döyüşdən yaxud həcdən qayıdarkən belə edərdi. əl-Buxari, 7/163; Muslim, 2/980.

((الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي بِنِعْمَتِهِ تَتِمُّ الصَّالِحَاتُ)) - ۲۱۸

[Əlhəmdü-lilləhil-ləzi bini'mətihi tətimmus-salihat]

«Neməti sayəsində yaxşı işlər tamamlanan Allaha həmd olsun!». Xoşuna gəlmədiyi bir hadisə baş verdikdə isə deyərdi:

((الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ))

[Əlhəmdulilləhi alə kulli hal]

«Hər bir halda Allaha həmd olsun!»¹

(107) Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləmə salavat gətirməyin fəziləti

¹ Hədisi İbn əs-Sunni «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl», əsərində nəql etmişdir; əl-Hakim də rəvayət etmiş və onu “səhih” saymışdır. 1/499; əl-Albani də onu “səhih” hesab etmişdir. «Səhihul-Cami», 4/201.

219. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «Kim mənim üçün bir dəfə salavat gətirsə, Allah bunun sayəsində ona on dəfə salavat gətirər!»¹

220. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «Qəbrimi bayram yerinə çevirməyin! Mənə salavat gətirin. Əlbəttə, harada olsanız salavatınız mənə çatar!»²

221. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «Xəsis o kəsdir ki, yanında xatırladığım zaman mənə salavat gətirmir!»³

222. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «Doğrudan da, Allahın yer üzünü gəzib-dolaşan mələkləri vardır ki, ümmətimdən mənə salam çatdırırlar!»⁴

¹ Muslim, 1/288.

² Əbu Davud, 2/218; Əhməd, 2/367; əl-Albani onu “səhih” hesab etmişdir, «Səhih Əbu Davud», 2/383.

³ Ət-Tirmizi, 5/551 və başqaları. Bax: «Səhihul-Cami», 3/25; «Səhihu-t-Tirmizi», 3/177.

⁴ ən-Nəsai; əl-Hakim, 2/421. əl-Albani onu “səhih” hesab etmişdir, «Səhihu-n-Nəsai», 1/274.

223. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «Kim mənə salam versə, salamını almaq üçün Allah ruhumu mənə qaytarar!»¹

(108) Salamı yaymaq

224. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «İman gətirməyincə Cənnətə daxil olmazsınız. Bir-birinizi sevməyincə də iman gətirmiş olmazsınız. Sizi elə bir şeyə yönəldimmi ki, onu etdikdə bir-birinizi sevəsiniz? Aranızda salamı yayın!»²

225. «Üç şey vardır ki, onları [özündə] cəm edən şəxs, imanı [özündə] cəm etmiş olar: özünə qarşı insafla rəftar etmək, hər kəsə salam vermək və kasıb ola-ola (malından başqalarına) xərcləmək».³

226. Abdullah ibn Ömər Allah ondan razı olsun rəvayət edir ki, bir kişi Peyğəmbərdən səllallahu aleyhi və səlləm

¹ Əbu Davud, № 2041. əl-Albani onu “həsən” hesab etmişdir, «Səhih Əbu Davud», 1/383.

² Muslim, 1/74 və başqaları.

³ «Fəthul-Bari», 1/82. Əmmardan Allah ondan razı olsun məuquf, muəlləq isnadla.

soruşdu: «İslamın hansı [əməli] daha xeyirlidir?»
O dedi: «Yemək yedizdirmək, tanıdığına və tanımadığına salam vermək!»¹

(109) Salam verən kafirin salamı necə alınmalıdır.

227. «Kitab əhli sizə salam versə, deyin: [və aleykum] (və sizin üzərinizə də)!»²

(110) Xoruz banlayarkən və ya uzunqulaq anqırarkən edilən dua

228. «Xoruzun banlamasını eşitsəniz, Allahdan Onun lütfünü diləyin. Çünki o (xoruz), mələk görmüşdür. Uzunqulağın anqırmasını eşitsəniz, şeytandan Allaha sığının. Çünki o (uzunqulaq), şeytan görmüşdür».³

¹ «Fəthul-Bari», 1/55; Muslim, 1/65.

² «Fəthul-Bari», 11/42; Muslim, 4/1705.

³ «Fəthul-Bari», 6/350; Muslim, 4/2092.

(111) Gecə itlərin hürməsini eşidərkən edilən dua

229. «Gecə itlərin hürməsini və uzunqulaqların anqırmasını eşitsəniz, onlardan Allaha sığının. Çünki onlar sizin görmədiklərinizi görürlər!»¹

(112) Söydüyün adam üçün edəcəyiniz dua

230. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir:

((اللَّهُمَّ فَإِنَّمَا مُؤْمِنٍ سَبَّبْتُهُ فَاجْعَلْ ذَلِكَ لَهُ قُرْبَةً إِلَيْكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ - ۲۳۰))

((

[Allahummə fə əyyumə mu'minin səbətuhu fəc'al zəlikə ləhu qurbətən ileykə yəuməl-qiyaməti]

¹ Əbu Davud, 4/327; Əhməd, 3/306. əl-Albani onu “səhih” hesab etmişdir, «Səhih Əbu Davud», 3/961.

«Allahım! Hansı mömini söymüşəmsə, Qiyamət günü bunu onun üçün Sənə yaxınlaşdıran bir vasitə et!»¹

(113) Müsəlman müsəlmanı tərifləyəndə nə deməlidir

231. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «Birinizə öz dostunu tərifləmək labüddürsə, desin:

((أَحْسِبُ فُلَانًا وَاللَّهُ حَسِيْبُهُ وَلَا أَرْكِي عَلَى اللَّهِ أَحَدًا)) - ۲۳۱

231. [Əhsibu fulənən vəllahu həsiybuhu və lə uzəkkiy aləllahi əhədən]

Mən filankəsi (yaxşı adam) hesab edirəm. Onu hesaba çəkən isə Allah olacaq. Mən heç kəsi Allah yanında təmizə çıxartmıram!» Əgər [həmin şəxsi həqiqətən] o cür olduğunu bilirsə, «Mən onun bu cür və bu cür olduğunu hesab edirəm» - desin.»²

¹ «Fəthul-Bari» 11/171; Muslim 4/2007. Onun mətnində isə: «...bunu onun üçün təmizlik və mərhəmət et!» - deyilir.

² Muslim, 4/2296.

(114) Təriflənən müsəlman nə deməlidir

۲۳۲ - ((اللَّهُمَّ لَا تُؤَاخِذْنِي بِمَا يَقُولُونَ، وَأَعْفِرْ لِي مَا لَا يَعْلَمُونَ [وَأَجْعَلْنِي خَيْرًا مِمَّا يَظُنُّونَ]))

232. [Allahummə lə tuaxizniy bimə yəqulunə, vəğfir liy mə lə yə'ləmunə [vəc'alniy xayran mimmə yəzunnunə]]

232. «Allahım! Onların söylədiklərinə görə mənə qınama, bilmədikləri şeyləri (onlardan gizli qalan günahlarımı) mənə bağışla [və mənə zənn etdiklərindən daha xeyirli et]!»¹

(115) Həcc və ya ümrə ziyarəti əsnasında ihramda olan şəxs² necə təlbiyə³ etməlidir

¹ əl-Buxari, «Ədəbul-Mufrad», № 761; əl-Albani bu hədisin isnadını “səhih” hesab etmişdir, «Səhih Ədəbul-Mufrad», № 585; Mötərizədəki sözlər əl-Beyhəqinin əlavəsidir, «Şuəbul-İman», 4/228.

² [İhram paltarında olan kəs.]

³ [Allahın əmrinə müntəzir olduğunu bildirmək.]

۲۳۳ - ((لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ، إِنَّ الْحَمْدَ،
وَالنَّعْمَةَ، لَكَ وَالْمُلْكَ، لَا شَرِيكَ لَكَ))

233. [Ləbbeykəllahummə ləbbeyk, ləb-
beykə lə şəriykə ləkə ləbbeyk, innəl-həmdə
vən-ni'mətə, ləkə vəl-mulkə, lə şəriykə lək]

233. «Hüzurundayam, Allahım hüzurundayam!
Hüzurundayam, Sənin şərikin yoxdur,
hüzurundayam! Həmd Sənədir. Nemət və mülk
Sənə məxsusdur. Sənin şərikin yoxdur!»¹

(116) Qara daş yerləşən küncə gəlib çatdıqda təkbir gətirmək

234. «Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm Kəbəni
dəvənin üstündə təvaf etdi. O, hər dəfə (qara daş
yerləşən) küncə gəlib çatanda özündəki bir şeylə

¹ «Fəthul-Bari», 3/408; Muslim, 2/841.

ona tərəf işarə etdi və təkbir gətirdi [“Allahu Əkbər” dedi]». ¹

(117) Yəmən küncü ilə qara daş arasında edilən dua²

﴿ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴾ - ۲۳۵

235. [Rabbənə atinə fid-dunyə həsənətən və fil-axirati həsənətən və qınə azəbən-nər]

235. «Ey Rəbbimiz! Bizə dünyada da yaxşılıq [gözəl nemətlər] ver, axirətdə də yaxşılıq [Cənnət] ver və bizi Odun [Cəhənnəmin] əzabından qoru!» ³

¹ «Fəthul-Bari», 3/476. Bu hədisdə “bir şeylə” dedikdə “çomaq” nəzərdə tutulur. Bax: «Fəthul-Bari», 3/472.

² [Kəbəni təvaf edərkən qara daş olan künclə ondan əvvəlki künc arasında ediləcək dua.]

³ Əbu Davud, 2/179; Əhməd, 3/411; əl-Bəğəvi, «Şərhu-s-Sünnə», 7/128. əl-Albani bu hədisi “həsən” hesab etmişdir, «Səhih Əbu Davud», 1/304. Bu əl-Bəqərə surəsinin 201-ci ayəsidir.

(118) Səfa və Mərvə dağları üzərində dayandıqda edilən dua

236. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm Səfaya yaxınlaşanda:

﴿إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِن شَعَائِرِ اللَّهِ﴾ ((أَبْدَأُ بِمَا بَدَأَ اللَّهُ بِهِ

((

[İnnəs-səfa vəl-mərvatə min şəairilləh.
Əbdəu bimə bədə Allahu bihi]

«Həqiqətən, Səfa və Mərvə Allahın nişanələrindəndir!»¹ “Allah nə ilə başlamışsa, mən də onunla başlayıram!” dedi. Sonra Səfadan başlayıb onun üstünə qalxdı, Kəbəni görəndə isə üzünü qibləyə tərəf tutub “Lə iləhə illəllah” [Allahdan başqa məbud yoxdur] və “Allahu Əkbər” [Allah ən Böyükdür] söylədi və dedi:

¹ [əl-Bəqərə, 158.]

((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ، أَتَجَزَّ وَعَدُّهُ، وَنَصَرَ عَبْدَهُ، وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ))

[Lə ilahə illəllahu vahdəhu lə şərikə ləhu, ləhul-mulku və ləhul-həmdü və huvə alə kulli şeyin qadir. Lə ilahə illəllahu vahdəhu, əncəzə və'dəhu, və nəsarə abdəhu və həzəməl-əhzabə vəhdəhu]

«Allahdan başqa məbud yoxdur, O təkdir, Onun şəriki yoxdur. Mülk Onundur və həmd Onadır! O hər şeyə Qadirdir. Allahdan başqa məbud yoxdur, O təkdir. Allah vədini yerinə yetirdi, quluna kömək etdi və (düşmənlərdən olan) dəstələri tək Özü məğlub etdi!»

Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm bu duanı üç dəfə təkrarladı və hər birinin arasında da [Allaha] dua etdi. Hədisdə həmçinin deyilir ki, Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm Mərvada da eyni ilə Səfada etdiklərini etdi.¹

¹ Muslim, 2/888.

(119) Ərafa günü¹ edilən dua

237. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «Ən xeyirli dua, Ərafa günü edilən duadır. Mənim və məndən əvvəlki Peyğəmbərlərin söylədiklərinin ən xeyirlisi budur:

((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ))

237. [Lə ilahə illəllahu vahdəhu lə şərikə ləhu, ləhul-mulku və ləhul-həmdü və huvə alə kulli şeyin qadır]

«Allahdan başqa məbud yoxdur, O təkdir, Onun şəriki yoxdur. Mülk Onundur və həmd Onadır! O hər şeyə Qadirdir!»²

¹ [Zil-Hiccə ayının doqquzu.]

² ət-Tirmizi; əl-Albani bu hədisi “həsən” hesab etmişdir, «Səhihu-t-Tirmizi», 3/184 və «Silsilətul-Əhadisu-s-Səhihə», 4/6.

(120) Məş'ərülhəramda¹ edilən zikr

238. «Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm Qəsvayə² minib Məş'ərülhərama gəldi, üzünü qibləyə çevirdi, (Allaha dua etdi, Onun ən Böyük olduğunu, Ondan başqa məbud olmadığını və Onun Tək olduğunu söylədi)³. O, hava işıqlanana qədər ayaq üstə dayanıb [bu cür dua etməkdə] davam etdi və günəş çıxmazdan əvvəl yola düşdü!»⁴

(121) Cəməratda⁵ hər daşı atarkən təkbir etmək

239. «Cəmərələrin üçündə də hər bir daşı atarkən təkbir edir (“Allahu Əkbər” deyir), birinci və ikinci cəməradə (daş atdıqdan) sonra irəli çıxıb dayanır, qibləyə üz tutaraq əllərini qaldırıb dua

¹ [Müzdəlifə vadisi.]

² [Dəvəsinin adıdır.]

³ [“Allahu Əkbər” və “Lə iləhə illəllah” dedi.]

⁴ Muslim, 2/891.

⁵ [Şeytana daş atılan yerlər.]

edir. Əqəbə cəmərəsində¹ də hər bir daşı atarkən təkbir edir, sonra isə orada dayanmadan çıxıb gedir».²

(122) Təccüblənərkən və ya sevinərkən edilən dua

((سُبْحَانَ اللَّهِ!)) - ۲۴۰

240. [Subhanəllahi]

240. «Allah pak və müqəddəsdir!»³

((اللَّهُ أَكْبَرُ)) - ۲۴۱

241. [Allahu Əkbər]

241. «Allah ən Böyükdür!»⁴

¹ [Kəbəyə daha yaxın olan cəmərat.]

² «Fəthul-Bari», 3/583, 584; Bunu həmçinin Muslim də rəvayət etmişdir.

³ «Fəthul-Bari», 1/210, 390, 414; Muslim, 4/1857.

⁴ «Fəthul-Bari» 8/441; Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 2/103, 235; Əhməd, 5/218.

(123) Sevindirici hadisə ilə rastlaşan adam nə etməlidir

242. «Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm onu sevindirən yaxud sevindirici bir hadisə baş verəndə xeyirxah və uca Allaha şükür əlaməti olaraq səcdə edərdi».¹

(124) Bədəninə ağrı hiss edən nə deməlidir

243. «Əlini bədəninin ağrıyan yerinə qoyub üç dəfə ((بِسْمِ اللَّهِ)) [Bismilləh!] «Allahın adı ilə!» de və yeddi dəfə də:

((أَعُوذُ بِاللَّهِ وَقُدْرَتِهِ مِنْ شَرِّ مَا أَجِدُ وَأُحَاذِرُ))

[Əuzu billəhi və qudratihi min şərri mə əcidu və uhaziru]

¹ ən-Nəsai istisna olmaqla «Sünən» əsərlərinin müəllifləri rəvayət etmişlər. Bax: «Səhih ibn Macə», 1/233 və «İrvaul-Ğəlib», 2/226.

«Duyduğum və həzər etdiyimin şərinədən Allaha və Onun qüdrətinə sığınırım!»¹

(125) Bir şeyi gözə gətirəcəyindən qorxan adamın etdiyi dua

244. «Biriniz qardaşında yaxud özündə yaxud da malında xoşuna gələn bir şey görsə, [onun üçün bərəkət diləsin²! Çünki gözdəymə həqiqətdir!»³

(126) Qorxduqda nə deyilir

((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ)) - ۲۴۰

245. [Lə ilahə illəllah]

245. «Allahdan başqa məbud yoxdur!»⁴

¹ Muslim, 4/1728.

² [“Təbərəkəllah” - desin.]

³ Əhməd, 4/447; ibn Macə; Malik. əl-Albani bu hədisi “səhih” hesab etmişdir, «Səhihul-Cami», 1/212. Bax. «Zadul-Məad», 4/170, əl-Arnəvutun təhqiqi.

⁴ «Fəthul-Bari», 6/181; Muslim, 4/2208.

(127) Qurban kəsərkən nə deyilir

((بِسْمِ اللَّهِ وَاللَّهُ أَكْبَرُ [اللَّهُمَّ مِنْكَ وَلَكَ] اللَّهُمَّ تَقَبَّلْ مِنِّي)) - ۲۴۶

246. [Bismilləhi, vallahu əkbər (Allahummə minkə və ləkə) Allahummə təqabbəl minniy]

246. «Allahın adı ilə, Allah ən Böyükdür! [Allahım! Sən vermişən, Sənin üçün də kəsirəm!] Allahım, məndən qəbul et!»¹

(128) Üsyankar şeytanların hiyləsini dəf etmək üçün nə deyilir

((أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ الَّتِي لَا يَجَاوِزُهُنَّ بَرٌّ وَلَا فَاجِرٌ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ، وَبَرًّا وَدَرًّا، وَمِنْ شَرِّ مَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ، وَمِنْ شَرِّ مَا يَعْزُجُ)) - ۲۴۷

¹ Muslim, 3/1557; əl-Beyhəqi 9/287 və başqaları. Mötərizədəki sözlər əl-Beyhəqinin əlavəsidir. Digərləri isə Muslimin rəvayət etdiyi hədisdən məna ilə götürülmüşdür.

فِيهَا، وَمِنْ شَرِّ مَا ذَرَأَ فِي الْأَرْضِ، وَمِنْ شَرِّ مَا يُخْرِجُ مِنْهَا، وَمِنْ شَرِّ فِتَنِ
الَّيْلِ وَالنَّهَارِ، وَمِنْ شَرِّ كُلِّ طَارِقٍ إِلَّا طَارِقًا يَطْرُقُ بِحَيْرٍ يَا رَحْمَنُ))

247. [Əuzu bikəlimətilləhit-təmməti-lləti lə yucəvizuhunnə bərrun və lə facirun min şərri mə xaləqa, və bəraə və zəraə, və min şərri mə yənzilu minəs-səmai, və min şərri mə yə'rucu fiyhə, və min şərri mə zəraə fil-ardı, və min şərri mə yəxrucu minhə, və min şərri fitənilleyli vən-nəhari, və min şərri kulli tariqin illə tariqan yətruqu bixayrin yə Rahmən]

247. «Yaratdıqlarının, düzəldiklərinin və icad etdiklərinin şərindən, səmadan nazil olanların və orada yüksələnlərin şərindən, yerə əkdiklərinin və oradan çıxanların şərindən, gecənin və gündüzün fitnələrinin şərindən, – gecə xoş xəbərlə gələn müstəsna olmaqla – gecə gələnlərin hər birinin şərindən həm itaətkarın, həm də günahkarın

möhtac olduğu Allahın tam kəlmələrinə sığınırım!
Ey Rəhman!»¹

(129) Bağışlanma diləmək və tövbə etmək

248. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir:
«Allaha and olsun ki, mən gündə yetmiş dəfədən
artıq Allahdan bağışlanma diləyirəm və Ona tövbə
edirəm!»²

249. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir:
«Ey insanlar! Allaha tövbə edin! Mən Ona gündə
yüz dəfə tövbə edirəm!»³

250. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir:
«Kim,

¹ Əhməd, 3/419 “səhih” isnadla; İbn Sünni, №637. əl-Arnavut Təhavinin təhqiqində bu hədisin isnadını “səhih” hesab etmişdir, səh. 133. Bax: «Məcməu-z-Zəvaid», 10/127.

² «Fəthul-Bari», 11/101.

³ Muslim, 4/2076.

٢٥٠ - ((أَسْتَعِينُ اللَّهَ الْعَظِيمَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ

((

250. [Əstəğfiru-llahəl-aziyməl-ləzi lə ilahə illə huvəl-həyyul-qayyum və ətubu ileyhi]

«Özündən başqa məbud olmayan, Əzəmətli, Yaşayan, Qəyyum Allahdan bağışlanma diləyirəm və Ona tövbə edirəm!» - deyərsə, döyüş meydanından qaçsa belə Allah onu bağışlayar.¹

251. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «Rəbbin bəndəyə ən yaxın olduğu vaxt gecənin axırındadır. O saatda Allahı zikr edənlərdən ola bilirsənsə ol!»²

¹ Əbu Davud, 2/85; ət-Tirmizi, 5/569; əl-Hakim, 1/511, O, bu hədisi “səhih” saymış, əz-Zəhəbi də bunu təsdiqləmişdir. Həmçinin əl-Albani onu “səhih” hesab etmiş. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/182 və «Camiul-Usul li Əhadisir-Rəsul», 4/389-390, əl-Arnautun təhqiqi.

² ət-Tirmizi, ən-Nəsai, 1/279, əl-Hakim. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/183 və «Camiul-Usul li Əhadisir-Rəsul», 4/144, əl-Arnautun təhqiqi.

252. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «Bəndənin Rəbbinə ən yaxın olduğu (hal) onun səcdə vəziyyətidir. Odur ki, (səcdədə) duaları artırın!»¹

253. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «Mənim də qəlbim tutulur və mən gündə yüz dəfə Allahdan bağışlanma diləyirəm!»²

(130) Təsbih, təhmüd, təhlil və təkbirin fəziləti³

254. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «Kim gündə yüz dəfə:

((سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ)) – ۲۵۴

¹ Muslim, 1/350.

² Muslim, 4/2075. ibnul-Əsir deyir: «qəlbim tutulur», yəni örtülür, bürünür. Burada səhv qəsd edilir. Çünki Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm çoxlu zikir və ibadət edər, (Allaha) davamiyyətli şəkildə itaət edərdi. Hərdən nəyi isə unudur yaxud səhv edirdisə, bunu özü üçün günah sayıb Allahdan bağışlanma diləyirdi». Bax: «Camiul-Usul», 4/386.

³ Subhanəllah! Əlhəmdulilləh! Lə ilahə illəllah! Allahu Əkbər!

254. [Subhanəllahi və bihəmdih]

«Allah pak və müqəddəsdir! Allaha həmd olsun!» desə, günahları dəniz köpüyü qədər olsa belə silinər».¹

255. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «Kim gündə on dəfə:

((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ))

255. [Lə ilahə illəllahu vahdəhu lə şərikə ləhu, ləhul-mulku və ləhul-həmdu və huvə alə kulli şeyin qadir]

«Allahdan başqa məbud yoxdur, təkdir, Onun şəriki yoxdur. Mülk Onundur və həmd Onadır! O

¹ əl-Buxari, 7/168; Muslim, 4/2071. Bu duanı səhər və axşam yüz dəfə deyənin fəzilətini bilmək üçün bu kitabdakı 91-ci duaya bax.

hər şeyə Qadirdir!» desə, sanki İsmayıl övladından dörd nəfəri azad etmiş olar».¹

256. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «Dilə yüngül gələn, çəkiddə ağır gələn, ər-Rəhmana əziz olan iki kəlmə bunlardır:

((سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ، سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ)) - ۲۵۶

256. [Subhanəllahi və bihəmdihi, subhanəllahil-aziyəm]

«Allah pak və müqəddəsdir! Allaha həmd olsun! Böyük Allah pak və müqəddəsdir!»²

257. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «Mənə:

((سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ)) - ۲۵۷

¹ əl-Buxari, 7/167; Muslim, 4/2071. Bu duanı səhər və axşam yüz dəfə deyənin fəzilətini bilmək üçün bu kitabdakı 93-cü duaya bax.

² əl-Buxari, 7/168; Muslim, 4/2072.

257. [Subhanəllahi, vəlhəmdulilləhi, və lə ilahə illəllahu, vəllahu əkbər]

«Allah pak və müqəddəsdir! Həmd Allahadır! Allahdan başqa məbud yoxdur! Allah ən Böyükdür!» demək, üzərində günəş doğan hər bir şeydən əzizdir». ¹

258. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «Sizlərdən hər gün min savab qazanmaqda aciz qalanı varmı?» Yanında oturanlardan biri soruşdu: «Bizlərdən biri min savabı necə qazana bilər?» O dedi: «Yüz dəfə təsbih etsə [“Subhanəllah” desə], ona min savab yazılar, yaxud min günahı silinər!» ²

259. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «Kim:

((سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ)) - ۲۵۹

259. [Subhanəllahil-aziymi və bihəmdihi]

¹ Muslim, 4/2072.

² Muslim, 4/2073.

«Böyük Allah pak və müqəddəsdir! Allaha həmd olsun!» desə, onun üçün Cənnətdə bir xurma ağacı əkilər». ¹

260. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm dedi: «Ey Abdullah ibn Qeys! Sənə Cənnət xəzinələrindən birini göstərimmi?» Mən: «Bəli, ya Rəsulullah!» söylədikdə, o buyurdu: «De:

((لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ)) - ۲۶۰

260. [Lə həulə və lə quvvətə illə billəh]

«Qüdrət və güc yalnız Allahdadır!»²

261. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «Allaha ən sevimli olan kəlmələr dördür:

((سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ)) - ۲۶۱

¹ Ət-Tirmizi, 5/511; əl-Hakim1/501. Hakim bu hədisi “səhih” hesab etmiş, əz-Zəhəbi də onu təsdiqləmişdir. Bax: «Səhihul-Cami», 5/531 və «Səhihu-t-Tirmizi», 3/160.

² «Fəthyl-Bari», 11/213; Muslim, 4/2076.

261. [Subhanəllahi, vəlhəmdulilləhi və lə ilahə illəllahu, vəllahu əkbər]

«Allah pak və müqəddəsdir! Həmd Allahadır! Allahdan başqa məbud yoxdur! Allah ən Böyükdür!» Bunların hansından başlasan, zərəri olmaz».¹

262. Bədəvi ərəb Peyğəmbərin *səllallahu aleyhi və səlləm* yanına gəlib dedi: «Mənə zikr edəcəyim kəlmələri öyrət!» O buyurdu: «De:

۲۶۲ - ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، اللَّهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيرًا، سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ))

262. [Lə ilahə illəllahu vahdəhu lə şərikə ləhu. Allahu əkbəru kəbiyran, vəlhəmdulilləhi kəsiyran, subhanəllahi rabbil-ələmiyn. Lə həulə və lə quvvətə illə billəhil-aziyzil-həkiym]

¹ Muslim, 3/1685.

«Allahdan başqa məbud yoxdur, O təkdir, Onun şəriki yoxdur. Allah böyüklükdə ən Böyükdür! Allaha çoxlu-çoxlu həmd olsun! Aləmlərin Rəbbi olan Allah pak və müqəddəsdir! Qüdrət və güc yalnız Qüdrətli, Müdrik Allahdadır!» Bədəvi ərəb dedi: «Bunlar Rəbbim üçündür. Bəs mənim üçün?» O buyurdu: «De:

((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي، وَارْحَمْنِي، وَاهْدِنِي، وَارْزُقْنِي))

[Allahummə-ğfiriyy, vərhəmniyy, vəhdiniyy, vərzuqniyy]

«Allahım! Məni bağışla, mənə rəhm et, məni doğru yola yönəlt, mənə ruzi ver!»¹

263. Bir kimsə İslamı qəbul etdikdə Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm ona namaz qılmağı öyrədər, sonra əmr edər ki, bu kəlmələrlə [Allaha] dua etsin:

¹ Muslim, 4/2072; Əbu Davudun əlavəsində: «Bədəvi ərəb gedəndə Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm dedi: «O, əllərini xeyirlə doldurdu!» 1/220.

۲۶۳ - ((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي، وَارْحَمْنِي، وَاهْدِنِي، وَعَافِنِي وَارْزُقْنِي))

263. [Allahummə-ğfirliy, vərhamniy, vəhdiniy, və afiniy, vərzuqniy]

«Allahım! Məni bağışla, mənə rəhm et, məni doğru yola yönəlt, mənə salamatlıq və ruzi ver!»¹

264. «Ən fəzilətli dua «əlhəmdulilləh», ən fəzilətli zikr isə «lə ilahə illəllah»dır.²

265. «Əbədi qalacaq saleh əməllər (bunlardır):

۲۶۵ - ((سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ))

¹ Muslim, 4/2073. Başqa rəvayətdə: «Bunlar sənin üçün dünyanı və axirətini cəm edər!»

² et-Tirmizi, 5/462; ibn Macə, 2/1249; əl-Hakim, 1/503; Hakim bu hədisi “səhih” hesab etmiş, əz-Zəhəbi də onu təsdiqləmişdir. Bax: «Səhihul-Cami», 1/362.

265. [Subhanəllahi, vəlhəmdulilləhi və lə ilahə illəllahu, vəllahu əkbəru, və lə həulə və lə quvvətə illə billəh]

«Allah pak və müqəddəsdir! Allaha həmd olsun! Allahdan başqa məbud yoxdur! Allah ən Böyükdür! Qüdrət və güc yalnız Allahdadır!»¹

(131) Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm **necə zikr edərdi**

266. Abdullah ibn Amr Allah ondan razı olsun rəvayət edir ki, mən Peyğəmbəri səllallahu aleyhi və səlləm sağ əli ilə zikr edən gördüm.²

¹ Əhməd, (Əhməd Şakirin tərtibinə görə) № 513; İsnadı “səhih”dir. Bax. «Məcməu-z-Zəvaid», 1/297. İbn Həcər «Buluğul-Məram» əsərində ən-Nəsainin bunu Əbu Səiddən Allah ondan razı olsun gələn isnadla rəvayət etdiyini söyləmiş və demişdir: «Bunu İbn Hibban və əl-Hakim “səhih” hesab etmişlər».

² Əbu Davud, 2/81; ət-Tirmizi, 5/521; Mətn Əbu Davudundur. Bax: «Səhihul-Cami», 4/271, № 4865.

(132) Bəzi xeyir növləri və ədəb qaydaları

267. «Gecənin bir aləmində yaxud axşama çıxanda uşaqlarınızı (bayıra çıxmağa) qoymayın. Çünki həmin vaxt şeytanlar hər tərəfə yayılırlar. Gecədən bir müddət keçəndə onları sərbəst buraxın, Allahın adını zikr edərək qapıları bağlayın. Çünki şeytan bağlı qapını açə bilmir. Allahın adını zikr edərək tuluqlarınızın boğazını bağlayın. Allahın adını zikr edərək qablarınızın ağzını, hətta üstünə bir şey qoymalı olsanız belə örtün və işıqlarınızı da söndürün!»¹

Peyğəmbərimiz Muhəmmədə, onun ailəsinə və onun bütün əshabələrinə Allahın salavatı və salamı olsun, bərəkəti yetişsin!

¹ «Fəthyl-Bari», 10/88; Muslim, 3/1595.

Mündəricat

Müqəddimə	3
Zikrin fəziləti	5
(1) Yuxudan oyanarkən edilən zikrlər	11
(2) Paltar geyinərkən edilən dua	17
(3) Təzə paltar geyinərkən edilən dua	17
(4) Təzə paltar geyinən üçün edilən dua	18
(5) Paltarı soyunarkən nə deyilir	19
(6) Ayaqyoluna girərkən edilən dua	19
(7) Ayaqyolundan çıxarkən edilən dua	20
(8) Dəstəmazdan əvvəl edilən zikr	20
(9) Dəstəmazdan sonra edilən zikr	21
(10) Evdən çıxarkən edilən zikr	22
(11) Evə girərkən edilən zikr	24
(12) Məscidə gedərkən edilən dua	24
(13) Məscidə girərkən edilən dua	27
(14) Məsciddən çıxarkən edilən dua	28
(15) Azan zikrləri	29
(16) [Namaza başlayarkən birinci təkbirdən sonra edilən] açılış duası	32
(17) Rükuda edilən dua	42
(18) Rükudan qalxarkən edilən dua	44
(19) Səcdədə edilən dua	46
(20) İki səcdə arasında oturduqda edilən dua	50

- (21) Tilavət səcdəsində edilən dua 51
- (22) Təşəhhüd 53
- (23) Təşəhhüddən sonra Peyğəmbərə **səllallahu aleyhi və səlləm** oxunan salavat 54
- (24) Axırncı təşəhhüddən sonra, salamdan qabaq edilən dua 56
- (25) Salam verib namazı bitirdikdən sonra edilən zikrlər 66
- (26) İstixarə namazının duası 75
- (27) Səhər və axşam zikrləri 78
- (28) Yatağa girərkən oxunan zikrlər 101
- (29) Gecə yatarkən bir tərəfdən digər tərəfə çevrildikdə edilən dua 114
- (30) Yuxuda həyəcan və qorxu keçirən, dəhşətə gələn və (başqa bu kimi) hallarda oxunan dua 115
- (31) Pis yuxu görənin nə etməlidir 116
- (32) Vitr namazında edilən qunut duası 116
- (33) Vitr namazının salamından sonra edilən zikr ... 120
- (34) Üzüntü və kədər anında oxunan dua 121
- (35) Sıxıntı anında oxunan dua 123
- (36) Düşmən və ixtiyar sahibi ilə rastlaşarkən edilən dua 125
- (37) Rəhbərin zülmündən qorxan kimsənin etdiyi dua 127
- (38) Düşməyə qarşı edilən dua 130

- (39) Hər hansı bir camaatdan qorxan kimsənin etdiyi dua 130
- (40) İmanda şəkkə düşənin duası 131
- (41) Borcdan qurtarmaq üçün edilən dua 132
- (42) Namaz qılarkən yaxud Quran oxuyarkən gələn vəsvəsəyə qarşı edilən dua 133
- (43) Bir iş ağır gəldikdə edilən dua 134
- (44) Günah edən kəs nə deməli və nə etməlidir .. 135
- (45) Şeytani və onun vəsvəsələrini uzaqlaşdıran dua.135
- (46) Xoşa gəlməyən bir hadisə baş verdikdə yaxud istədiyi bir iş baş tutmadıqda edilən dua 136
- (47) Övladı olanı təbrik etmək və bunun qarşılıqlı cavabı 137
- (48) Uşaqları qorumaq üçün oxunan dua 138
- (49) Xəstəni ziyarət edərkən onun üçün edilən dua .. 139
- (50) Xəstəni ziyarət etməyin fəziləti 140
- (51) Həyatından əlini üzmüş xəstənin duası 141
- (52) Can verənə təlqin edilən dua 143
- (53) Başına müsibət gələnin duası 143
- (54) Meyitin gözlərini qapayarkən edilən dua 144
- (55) Cənazə namazında meyit üçün oxunan dua 145
- (56) Həddi-bülüğa çatmamış uşağın cənazə namazında oxunulan dua 149
- (57) Təziyə duası 152
- (58) Cənazəni qəbrə qoyarkən edilən dua 153

(59) Cənazəni dəfn etdikdən sonra edilən dua	154
(60) Qəbirləri ziyarət edərkən oxunan dua	155
(61) Külək əsərkən edilən dua	156
(62) Göy guruldayarkən edilən dua	157
(63) Yağışın yağması üçün edilən bəzi dualar	158
(64) Yağış yağanda edilən dua	159
(65) Yağış yağandan sonra edilən zikr	160
(66) Havanın açılması üçün edilən dua	160
(67) Hilal görünərkən edilən dua	161
(68) Oruc tutan iftarını açarkən etdiyi dua	162
(69) Yeməyə başlayarkən edilən dua	163
(70) Yeməkdən sonra edilən dua	164
(71) Qonağın ona yemək verən üçün etdiyi dua ..	166
(72) Su verən yaxud vermək istəyən şəxs üçün edilən dua	166
(73) (Başqa evdə) orucunu açan şəxsin ev əhli üçün etdiyi dua	167
(74) Oruc tutan şəxsin yemək süfrəsi açıldığı zaman orucunu pozmaq istəmədikdə etdiyi dua	168
(75) Oruc tutan onu söyən adama nə deməlidir ...	168
(76) Novbar meyvə görərkən edilən dua	168
(77) Asqırdıqda edilən dua	169
(78) Kafir asqırıb əlhəmdulilləh desə ona nə deyilir..	170
(79) Evlənən üçün edilən dua	171

- (80) Evlənən şəxsin özü üçün etdiyi dua və minik heyvanı alanın edəcəyi dua 171
- (81) Həyat yoldaşı ilə cinsi əlaqəyə girməmişdən əvvəl edilən dua 172
- (82) Qəzəblənərkən edilən dua 173
- (83) Müsibətə düçar olmuş kimsəni görərkən edilən dua 173
- (84) Məclisdə nə deyilir 174
- (85) Məclisin kəffarəsi 175
- (86) «Allah səni bağışlasın!» deyən üçün edilən dua. 176
- (87) Sənə yaxşılıq edən şəxs üçün edəcəyin dua .. 176
- (88) O zikr ki, Allah onun sayəsində Dəccaldan qoruyar 177
- (89) «Səni Allah xatirinə sevirəm» deyən üçün edilən dua 177
- (90) Malını sənə təklif edən kimsə üçün edilən dua.. 178
- (91) Borcu qaytararkən onu verən şəxs üçün edilən dua 178
- (92) Allaha şərik qoşmaqdan qorxanın edəcəyi dua .. 179
- (93) Allah sənə bərəkət versin deyən adama nə deyilir 180
- (94) Bəd əlamətə qarşı edilən dua 180
- (95) Minik vasitəsinə minərkən edilən dua 182
- (96) Səfər duası 183
- (97) Kəndə yaxud şəhərə daxil olarkən edilən dua ... 185

- (98) Bazara girərkən edilən dua 187
- (99) Minik vasitəsi büdrədikdə (ilişib qaldıqda) edilən
dua 188
- (100) [Vidalaşdıqda] müsafirin sakinlər üçün etdiyi dua
..... 188
- (101) [Vidalaşdıqda] sakinlərin müsafir üçün etdiyi dua
..... 189
- (102) Səfərdə yol gedərkən təkbir və təsbih 190
- (103) Müsafirin səhərə yaxın etdiyi dua 190
- (104) Səfərdə və ya başqa vaxtlarda mənzil başına
çatdıqda edilən dua 191
- (105) Səfərdən qayıdarkən edilən zikr 192
- (106) Sevindirici yaxud xoşagəlməyən hadisə ilə
rastlaşan adam nə deməlidir 193
- (107) Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləmə salavat
gətirməyin fəziləti 194
- (108) Salamı yaymaq 196
- (109) Salam verən kafirin salamı necə alınmalıdır ... 197
- (110) Xoruz banlayarkən və ya uzunqulaq anqırarkən
edilən dua 197
- (111) Gecə itlərin hürməsini eşidərkən edilən dua ... 197
- (112) Söydüyün adam üçün edəcəyiniz dua 198
- (113) Müsəlman müsəlmanı tərifləyəndə nə deməlidir
..... 199
- (114) Təriflənen müsəlman nə deməlidir 199

- (115) Həcc və ya ümrə ziyarəti əsnasında ihramda olan şəxs necə təlbiyə etməlidir 200
- (116) Qara daş yerləşən küncə gəlib çatdıqda təkbir gətirmək 201
- (117) Yəmən küncü ilə qara daş arasında edilən dua.. 202
- (118) Səfa və Mərvə dağları üzərində dayandıqda edilən dua 203
- (119) Ərafa günü edilən dua 205
- (120) Məş'ərülhəramda edilən zikr 206
- (121) Cəməratda hər daşı atarkən təkbir etmək ... 206
- (122) Təəccüblənərkən və ya sevinərkən edilən dua.. 207
- (123) Sevindirici hadisə ilə rastlaşan adam nə etməlidir 208
- (124) Bədənində ağrı hiss edən nə deməlidir 208
- (125) Bir şeyi gözə gətirəcəyindən qorxan adamın etdiyi dua 209
- (126) Qorxduqda nə deyilir 209
- (127) Qurban kəsərkən nə deyilir 210
- (128) Üsyankar şeytanların hiyləsini dəf etmək üçün nə deyilir 210
- (129) Bağışlanma diləmək və tövbə etmək 212
- (130) Təsbih, təhmüd, təhlil və təkbirin fəziləti ... 214
- (131) Peyğəmbər *səllallahu aleyhi və səlləm* necə zikr edərdi 222
- (132) Bəzi xeyir növləri və ədəb qaydaları 223

*Səhər-axşam ürəyində yalvararaq
və qorxaraq, səsi qaldırmadan
Rəbbini yad et və qafillərdən olma!*

əl-Ə'raf 205